

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

Mr 127401

รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายอภิมุข วาริรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

Mr 127401

รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายอภิมุข วาริรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัย : นายอภิมุข วาริรักษ์

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐรัชย์ จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษกัน กดวงชาทม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี)

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

Mr 127401

รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายอภิมุข วาริรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

Mr 127401

รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายอภิมุข วาริรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง	: รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้วิจัย	: นายอภิมุข วาริรักษ์
ปริญญา	: ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี
ปีการศึกษา	: 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2) ศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตร และ (3) ประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารหลักสูตรแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ การศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา และด้านหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน การศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรโดยการสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 66 คน ประกอบด้วย คณบดีคณะครุศาสตร์ จำนวน 11 คน ประธานสาขาบริหารการศึกษา จำนวน 11 คน และอาจารย์สาขา แห่งละ 4 คน และการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรโดยกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตร จำนวน 4 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 4 คน และผู้บริหารในองค์กรที่บัณฑิตทำงาน จำนวน 4 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านกระบวนการบริหาร ด้านผู้บริหาร ด้านคณาจารย์ และด้านกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 43 ตัวบ่งชี้ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 ด้านกระบวนการบริหาร มี 12 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านผู้บริหาร มี 9 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านคณาจารย์ มี 11 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 4 ด้านกระบวนการเรียนการสอนมี 11 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินและ

รับรองรูปแบบการบริหารหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีอัตราประโยชน์ มีความถูกต้องมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายมาตรฐาน

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหาร,การบริหารหลักสูตร,หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The Model of Master Education Program Administrative of Rajabhat University in the Northeast

Author : Mr. Apimuke Wareerak

Degree : Doctor of Education (Educational Administration)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Associate Professor Dr. Siri Thee-asana
Assistant Professor Dr. Somjet Phusri

Year : 2019

ABSTRACT

The purpose of this study was (1) To study the elements of Model of Master Education Program Administrative of Rajabhat University in the Northeast (2) To study the Model of Master Education Program Administrative and (3) Evaluate the Model of Master Education Program Administrative. Phase 1: study the elements of Model of Master Education Program Administrative by Interviewed 10 experts, Phase 2 : Verify and creation of the model collected data were questionnaires by 66 key informant include deans of faculty of education, chairmans of the executive branch and instructors Phase 3 : evaluate for confirm model by 12 experts include students, graduates and boss. The statistics for analyses of data included the mean, percentage, standard deviation and content analysis.

The results of the research were as follows: (1) The components of factor of the Master Education Program Administrative Model of Rajabhat University in the Northeast were summarized as 4 aspects: management, executive, instructor and teaching. The Model of Master Education Program Administrative which includes 4 elements 43 indicators, the first : management includes 12 indicators, the second: executive includes 9 indicators, the third : instructor includes 11 indicators and the fourth :

teaching includes 11 indicators,About model evaluation found that the model was utility,feasibility, propriety and accuracythe mean at high level, both overall and perceived.

Keywords: Model of Administrative, Education Administrative.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์และเมตตาจิตกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณกนก ดวงชาตม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี ที่ให้การดูแล ตรวจสอบ และเสนอแนะข้อแก้ไขข้อบกพร่องอย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิติอัมพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ชูกระเดื่อง ดร.สมชาติ สุกใส , ดร.สุภพ ไชยทอง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและแนะนำแนวทางในการดำเนินการวิจัยจนงานวิจัยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์คณบดีคณะครุศาสตร์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ และอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์การวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณในทุกความห่วงใยจากครอบครัวและกัลยาณมิตรที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมา โดยตลอดคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบบูชาแต่บิดามารดาครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

นายอภิมุข วาริรักษ์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	10
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ	11
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	12
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การที่มีประสิทธิผล	12
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ	35
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ	45
2.4 บริบทหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสิทธิผล	62
ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสิทธิผล	65
ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสิทธิผล	69

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	74
ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสิทธิผล	74
ระยะที่ 2 ผลการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสิทธิผล	84
ระยะที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสิทธิผล	91
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
5.1 สรุปผล	96
5.2 อภิปรายผล	98
5.3 ข้อเสนอแนะ	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	110
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	121
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	131
ภาคผนวก ง ภาพกิจกรรม	134
ประวัติผู้วิจัย	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	ตัวบ่งชี้สำหรับการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตที่มีประสิทธิผล 32
3.1	จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามคณะครุศาสตร์ 66
4.1	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 84
4.2	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านกระบวนการบริหาร..... 85
4.3	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านผู้บริหาร 86
4.4	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านคณาจารย์..... 87
4.5	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน 88
4.6	สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวม 92
4.7	สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านอรรถประโยชน์..... 92
4.8	สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความเป็นไปได้..... 93
4.9	สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความเหมาะสม..... 94

ตารางที่	หน้า
4.10	
สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความถูกต้อง	95

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	10
2.1	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กร	22
4.1	ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	91

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge Base Society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Base Economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นในกระบวนการบริหารจัดการจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะทำให้การบริหารจัดการขององค์กรอยู่รอด บังเกิดผลดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2550, น. 98) และจากการปรับเปลี่ยนบริบทโครงสร้างของการบริหารจัดการศึกษาไทยตามรูปแบบใหม่ในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาโดยมีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและให้ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์บนเวทีโลก ซึ่งมุ่งถึงความมีประสิทธิผลเป็นสำคัญ (ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545, น. 1)

การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education) เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิด เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและสร้างสรรค์กำลังคนทั้งวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อการพัฒนาประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม และจริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อดำรงชีพได้อย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์แก่ชุมชน สังคม ประเทศชาติโดยส่วนรวม ซึ่งภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการค้นคว้าวิจัย ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) ความมีอิสรภาพในทางวิชาการ (Academic Freedom) และความทัดเทียมในโอกาสทางการศึกษา (Equal Opportunity) (จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์, 2542, น. 2) การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติตลอดจนเป็นปัจจัย ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 1)

หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทางวิชาการเฉพาะด้านชั้นสูงที่ลุ่มลึก เพื่อความเป็นนักวิชาการชั้นสูงในสาขาวิชานั้น ๆ ของผู้เรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ ดังนั้นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจึงไม่มีหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเพราะผู้เรียนในระดับนี้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์แล้ว นอกจากนั้นอาจมีหรือไม่มีหมวดวิชาที่เสริมสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนก็ได้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรในระดับอุดมศึกษามีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากหลักสูตรการศึกษาในระดับอื่น โดยเป็นการพัฒนาผู้เรียนและสร้างกำลังคน ที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ ทั้งยังสอดคล้องกับการพัฒนาคน และวุฒิภาวะของผู้เรียนอีกด้วย (เรณูมาศ มาอ่อน, 2559, น. 170)

ปัจจุบันนี้คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศที่ทุกระดับมีแนวโน้มที่ลดลงเรื่อย ๆ จนน่าเป็นห่วง ในขณะที่ความก้าวหน้าทางวิชาการในโลกรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาถือเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตนักวิชาการและนักปฏิบัติ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับมืออาชีพ (Professional) เพื่อมาเสริมสร้างและผลักดันกระบวนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ให้ก้าวหน้าในท่ามกลางกระแสของการแข่งขันกันทั่วโลกอย่างรุนแรง เพราะฉะนั้น การพิจารณาหาแนวทางที่เป็นไปได้และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญมากและเป็นเรื่องที่รอช้าไม่ได้ (อุทัย ดุลยเกษม, 2557, น. 93) ซึ่งบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันนอกจากจะมีหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในศาสตร์แขนงต่าง ๆ แล้ว สถาบันอุดมศึกษายังต้องมีภารกิจทางด้านการวิจัย ซึ่งถือเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา (รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, 2560) เพื่อสร้างและผลิตองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อีกทั้งบุคลากรของสถาบันการศึกษายังได้มีโอกาสเพิ่มพูนและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ตรงตามความต้องการของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 59-60) ซึ่งจุดมุ่งหมายดั้งเดิมในการตั้งมหาวิทยาลัย โดยทั่วไปก็คือการสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ในขั้นสูงและเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน แม้ต่อมาภารกิจของมหาวิทยาลัยจะมีบทบาทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ การวิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำงานบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภารกิจในการสอนหรือผลิตบัณฑิตก็ยังคงเป็นภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยอยู่เช่นเดิม ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้น กรอบสำคัญในการดำเนินงาน ได้แก่ หลักสูตร หลักสูตรเปรียบเสมือนแผนที่ในการเดินทาง หากได้วางและเลือกเส้นทางการเดินทางไว้อย่างรอบคอบแล้วการเดินทางก็จะไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก (ปราณี กุลลวงนิชย์, 2540, น. 142) หลักสูตรที่ดีต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โครงสร้างของหลักสูตรต้องแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ มีรายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดไว้สนองตอบวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะเด่นของผลผลิตที่จะเกิดขึ้นจากหลักสูตรนั้น ๆ หลักสูตรปริญญาโท สาขา

การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นหลักสูตรที่มุ่งหน้าพัฒนาผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ มีความสามารถระดับสูง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ มีจิตสาธารณะ มีความเป็นผู้นำและเป็นภูมิปัญญาของสังคม พัฒนาสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน และเพื่อผลิตผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ มีสมรรถนะสูงในการบริหารการศึกษาและการยกระดับคุณภาพของการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพ ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาที่เปลี่ยนไป อย่างรวดเร็วตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ด้วยเหตุผลกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และความสำคัญของการจัดการศึกษาสาขา การบริหารการศึกษาในระดับมหบัณฑิตให้มีคุณภาพ ล้วนเป็นแรงขับให้ คณะครุศาสตร์ ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาคณาจารย์ให้มีคุณภาพ เพื่อส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเกิดจากความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหวังให้เกิดความเสมอภาคของการให้บริการการศึกษาแก่เด็กไทยทุกคนมีความเท่าเทียมกันในคุณภาพของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำในคุณภาพของผลผลิตซึ่งหมายถึงคุณภาพของผู้เรียนที่ได้มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางเป็นสากล ดังที่สถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนการศึกษาขององค์การยูเนสโก (Grisay and Mahlek, 1991) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยมิติที่สัมพันธ์กัน 3 มิติ คือ คุณภาพของทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน และคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา (Input) คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน (Teaching Process) และคุณภาพของผลผลิต (Output) ในทำนองเดียวกัน Coombs (1969, cited in UNESCO, 1991) ได้อธิบายความหมายของคุณภาพการจัดการศึกษาว่าอาจมีความหมายรวมถึง เนื้อหา วิธีการสอน การจัดกระบวนการทางการศึกษา ความพยายามต่าง ๆ ที่จะปรับการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่นวัตกรรม ส่วน Stephens (1990, cited in Robson and Matthews, 1995) ได้ระบุถึงเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและชุมชน ทั้งที่เป็นความต้องการในปัจจุบันและอนาคต การวางรากฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต การให้ประสบการณ์เชิงลึกสำหรับพัฒนาปัญญา โดยมีหลักการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายของคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งในแง่กายภาพและการพัฒนาเชิงศีลธรรม การเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนบุคคลและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความสนใจในเรื่องคุณภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาเริ่มมีมากขึ้นในปี 1980 ซึ่งจะเห็นได้จากรายงานของ The Nation at Risk ในปี 1983 ที่ได้วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของชาวอเมริกัน โดยเฉพาะบุคคลในวงการธุรกิจและผู้กำหนดนโยบายทั่วไป โดยได้

ยอมรับว่าเศรษฐกิจของโลกมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง เกี่ยวข้องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน และอาศัยความรู้เป็นตัวขับเคลื่อน แต่ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียนในอเมริกาไม่สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ประกอบกับประชากรของสังคมอเมริกามีการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานการดำเนินชีวิตไปจากเดิม เช่น โครงสร้างอายุของประชากรและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ทำให้มีความจำเป็นจะต้องเน้นผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่นั้นมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต่อมา (Cameron and Whetten, 1996) ได้ให้ข้อสังเกตว่าในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ความมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์การกลายเป็นแนวคิดสำคัญของทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์การ โดยจะดูได้จากงานเขียนของนักคิดที่สำคัญจากหนังสือที่มีชื่อเสียงหลายเล่ม เช่น Theory Z ของโออูชิ (Ouchi, 1981) In Search of Excellence ของ (Peter and Waterman, 1982) และ Out of Crisis ของ (Deming, 1986) ซึ่งจะเน้นไปที่ “คุณภาพ (Quality)” “ความเป็นเลิศ (Excellence)” “การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)” และ “การปรับเปลี่ยน (Transformation)” ซึ่งก็คือความมีประสิทธิภาพขององค์การ (Organizational Effectiveness) นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงจุดเน้นดังกล่าวยังเป็นการเปลี่ยนแปลงจากประสิทธิผล ซึ่งเป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นนามธรรมไปสู่การนำเอาคุณภาพไปปฏิบัติได้จริงภายในองค์การ ตัวอย่างเกี่ยวกับความสูญเสียศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ไม่เป็นที่พอใจของสถานศึกษาได้เป็นพลังผลักดันให้ค้นหาการปฏิบัติและวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีวัตถุประสงค์ในการผลิตนักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูงที่มีความลุ่มลึกในศาสตร์ของตน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสามารถนำความรู้ และความสามารถของตนไปประยุกต์ใช้ เพื่อการพัฒนา และการแก้ปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับนี้จึงต้องมีหลักสูตรที่ดี ยืดหยุ่นและมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของวิชาชีพนั้น ๆ อยู่ตลอดเวลา จำเป็นต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาที่เปลี่ยนไป อย่างรวดเร็วตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ชูศักดิ์ เอกเพชร, 2550, น. 26) การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในระยะแรก ๆ การแข่งขันยังไม่รุนแรงมากนัก แต่ละสถาบันก็พยายามรักษาคุณภาพไว้ แต่เมื่อสถาบันอุดมศึกษาหลาย ๆ แห่งทั้งของรัฐและเอกชนเห็นเป็นโอกาสที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรภาคพิเศษเพราะไม่ต้องลงทุนมากแต่มีความต้องการสูง จึงต่างเปิดสอนกันอย่างหลากหลายทั้งรูปแบบและปริมาณ แม้ว่าหลาย ๆ สถาบันจะไม่มีความพร้อมทางด้านอาจารย์แต่ก็อาศัยอาจารย์จากสถาบันอื่น ๆ ผลัดกันมาสอน หรือแม้กระทั่งให้อาจารย์ที่ไม่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมมาสอน จนทำให้การแข่งขันระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการแข่งขันที่ไม่มีคุณภาพ เพราะอาศัยโอกาสที่สังคมยังมีความต้องการสูง ประกอบกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานไม่ได้ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบอย่างจริงจัง จึงส่งผลให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่จบออกไปจากสถาบันหลาย ๆ แห่งถูกสังคมมองว่าไม่มีคุณภาพ ในขณะที่การขยายโอกาสทางการศึกษา

เป็นไปอย่างกว้างขวางจนน่าวิตก สิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กันและเป็นคำถามของสังคมอยู่ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน นั่นคือ เรื่องของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกังวลที่หลายคนมองว่า ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้และประโยชน์มากไปกว่าการได้คุณวุฒิที่เพิ่มขึ้น และสถาบันที่จัดการศึกษามีการจัดการศึกษาในเชิงพาณิชย์ (พาณิชย์บัณฑิตศึกษาหรือธุรกิจบัณฑิตศึกษา) ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ จนเกิดคำกล่าวที่ว่า “จ่ายครบจบแน่” โดยปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อต่าง ๆ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในปัจจุบันจึงอาจถือได้ว่าอยู่ในภาวะวิกฤต โดยเฉพาะวิกฤตในเชิงคุณภาพ (ประดิษฐ์ มีสุข, 255, น. 119 – 143)

สถาบันวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษาไทย-จีน-อาเซียน เป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศและเจตนารมณ์ของคณะกรรมการธิการต่างประเทศสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ 1/2555 ลงวันที่ 12 มกราคม 2555 ที่ให้คณะอนุกรรมการความสัมพันธ์เศรษฐกิจ การศึกษาไทย-จีน-อาเซียน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพคนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษาในทุกระดับ ดังนั้นการพัฒนาวิชาการจึงมุ่งไปที่การพัฒนาหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน ฝึกอบรมและสัมมนาต้องผ่านการวิเคราะห์วิจัยและจัดหาอาจารย์ วิทยากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านมาให้ความรู้และประสาทวิชาให้กับบุคลากรที่เข้ามาศึกษาฝึกอบรมสัมมนา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพในทุกๆระดับ ซึ่งทางสถาบันได้เล็งเห็นความสำคัญในการสร้างความตระหนัก และสร้างความพร้อมให้กับคนไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ตามนโยบาย 5 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ และการดำเนินการตามแผนงานตามกรอบนโยบายหลักของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ การพัฒนาหลักสูตรที่เป็นความต้องการทางด้านการพัฒนาบุคลากรของประเทศในการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน ซึ่งหลักสูตรในระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษาเป็นหนึ่งในหลักสูตรเป้าหมายที่ทางสถาบันมีความต้องการที่จะเปิดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการดังกล่าวจะต้องอาศัยข้อมูล สารสนเทศจากรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิผล ซึ่งสถาบันราชภัฏถือว่าเป็นต้นแบบด้านการจัดการศึกษาในสาขาด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วเกี่ยวกับวิชาชีพครูและการบริหารการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การได้มาซึ่งรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาที่มี

ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลและสามารถใช้เป็นแนวทางประกอบการเปิดสอนในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษาไทย-จีน-อาเซียน ตลอดจนผู้บริหารสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีประสิทธิผลต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 องค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอะไรบ้าง

1.2.2 รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอย่างไร

1.2.3 รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3.2 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3.3 เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

การวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา และทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน

การวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ คณบดีคณะครุศาสตร์ จำนวน 12 คน ประธานสาขาบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน และอาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา แห่งละ 4 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 72 คน

การวิจัยระยะที่ 3 ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตร จำนวน 4 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 4 คน และผู้บริหารในองค์กรที่บัณฑิตทำงาน จำนวน 4 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิจัยระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.4.3 ขอบเขตด้านกระบวนการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะที่ 1 เดือน เมษายน 2558 – เดือน มิถุนายน 2558

ระยะที่ 2 เดือน กรกฎาคม 2558 - เดือน สิงหาคม 2558

ระยะที่ 3 เดือน กันยายน 2558 – เดือน ตุลาคม 2558

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“รูปแบบ” หมายถึง การจำลองหรือการย่อส่วน แนวความคิดหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้นและเข้าถึงสภาพที่แท้จริงได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งโครงสร้างของรูปแบบนั้นจะต้องมีแนวความคิดและองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง และมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ในที่นี้หมายถึงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย ด้านกระบวนการบริหาร ด้านผู้บริหาร ด้านคณาจารย์ และด้านกระบวนการเรียนการสอน

“การบริหารหลักสูตร” หมายถึง การจัดการและการดำเนินการ การควบคุม ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรให้ตอบสนองต่อจุดหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดในองค์กรนั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

“การบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา” หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและคณาจารย์ จนทำให้หลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารศึกษามีคุณภาพและประสบผลสำเร็จ

“รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา” หมายถึง การบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษารูปแบบหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักของกระบวนการบริหารที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นระบบทำให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาเกิดประสิทธิผล ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ กระบวนการบริหาร ผู้บริหาร คณาจารย์ และกระบวนการเรียนการสอน

“องค์ประกอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา” หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้การบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. ด้านกระบวนการบริหาร หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่นำเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วย ตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ การมีส่วนร่วม อาคารสถานที่ บรรยากาศองค์กร นโยบายการบริหาร การพัฒนาบุคลากร
2. ด้านผู้บริหาร หมายถึง ตัวบ่งชี้ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ ภาวะผู้นำ ทักษะการบริหาร นโยบายการบริหาร
3. ด้านคณาจารย์ หมายถึง ตัวบ่งชี้ด้านคุณลักษณะและคุณวุฒิของคณาจารย์ที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ คุณลักษณะของบุคลากร คุณวุฒิของบุคลากร คุณภาพของบุคลากร
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ การจัดระบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ระบบดูแลติดตามนักศึกษา
5. ด้านเทคโนโลยี หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่เป็นการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการขับเคลื่อนองค์ประกอบในการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาทั้ง 4

องค์ประกอบ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการผลิตบัณฑิตซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

“ผู้ทรงคุณวุฒิ” หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อวิพากษ์วิจารณ์และประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรคุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

“คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏต้นแบบ” หมายถึง คณะครุศาสตร์ที่มีความพร้อมและมีผลงานเป็นที่ยอมรับ 5 แห่ง ได้แก่ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

“คุณภาพของรูปแบบ” หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบที่ทำการประเมินโดยผู้เกี่ยวข้อง ตามมาตรฐานการประเมิน ทั้ง 4 ด้าน คือ

1. มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) ประกอบด้วย ผลที่ได้จากรูปแบบการบริหารหลักสูตรสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารการศึกษาได้ รูปแบบการบริหารหลักสูตรมีประโยชน์ต่อหลักสูตรคุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา รูปแบบการบริหารหลักสูตรสามารถแก้ปัญหาในการบริหารหลักสูตรคุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา และทุกตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรเกิดประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษา

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) ประกอบด้วย รูปแบบการบริหารหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง รูปแบบการบริหารหลักสูตรทุกองค์ประกอบสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์จริงได้ รูปแบบการบริหารหลักสูตรสามารถนำไปใช้บริหารหลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา ในทุกสถานการณ์ และตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) ประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในการนำไปใช้บริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต รูปแบบการบริหารหลักสูตรมีความสอดคล้องกับนโยบายของคณะครุศาสตร์ รูปแบบการบริหารหลักสูตรคำนึงถึงผลกระทบของผู้เกี่ยวข้องจากการบริหารหลักสูตร ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรมีความชัดเจน เหมาะสม รูปแบบการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพบริบทของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

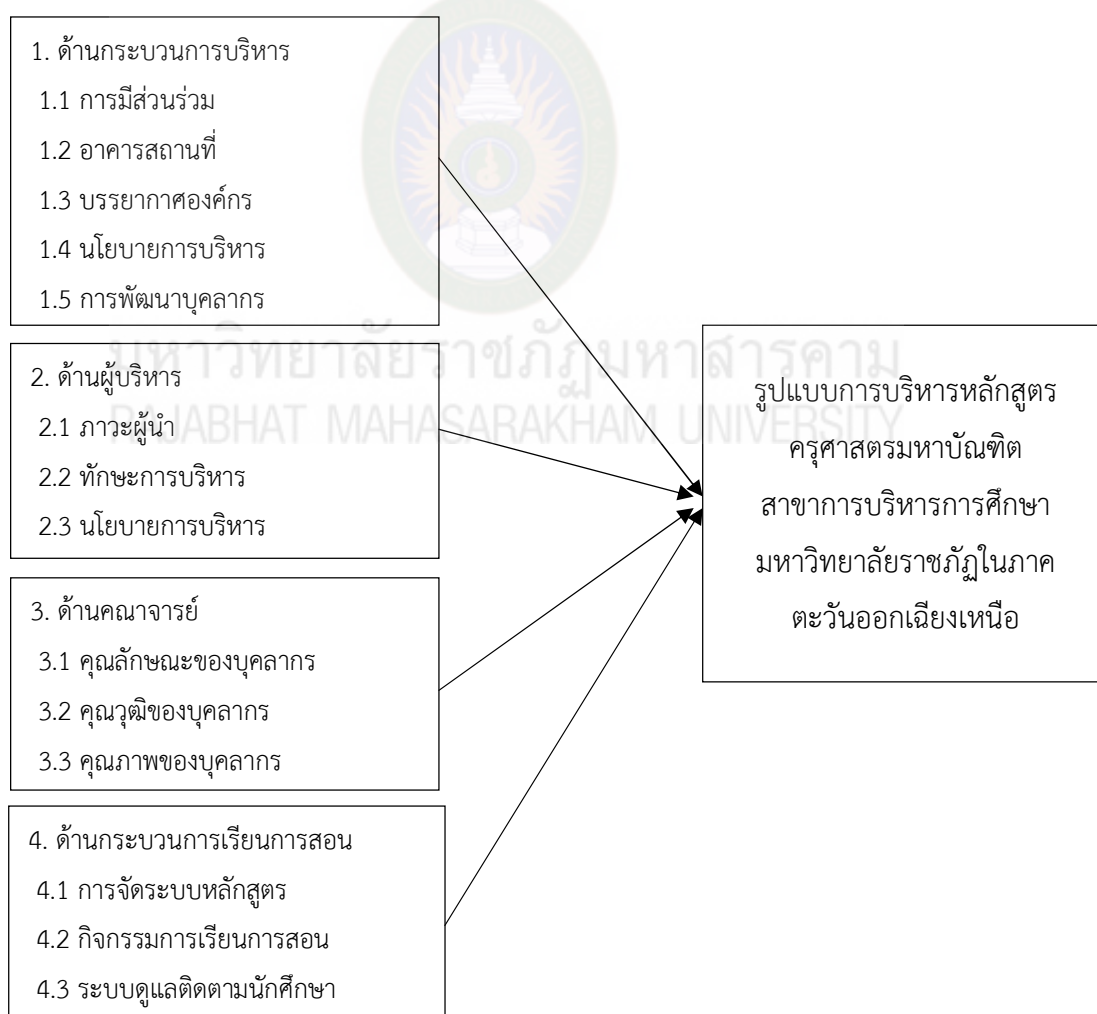
4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ประกอบด้วย รูปแบบการบริหารหลักสูตรมีองค์ประกอบครอบคลุมตามหลักการบริหารการศึกษา ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบของรูปแบบ

การบริหารหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และกระบวนการได้มาซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ เชิงลึก ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) เรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพที่ 1.1 ดังนี้

องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 ทำให้ทราบองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อนำไปศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.7.2 ทำให้ได้รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏให้เกิดประสิทธิผล

1.7.3 เป็นแนวทางแก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา การนำรูปแบบไปใช้พัฒนาการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.7.4 เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ และหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันหรือคล้ายคลึง นำรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปประยุกต์ใช้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอ ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การที่มีประสิทธิผล
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ
4. บริบทหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การที่มีประสิทธิผล

คำว่า “ประสิทธิผลขององค์การ” เป็นเป้าหมายของทุกองค์การโดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน ที่เต็มไปด้วยการแข่งขันเป็นสิ่งที่ใช้ตัดสินใจแสดงความสำเร็จขององค์การ นักวิชาการแทบทุกสาขาจึงให้ความสนใจศึกษาวิเคราะห์เสนอเป็นแนวคิดทฤษฎีและตัวแบบของประสิทธิผลองค์การออกเป็นหลายแนวทางแตกต่างกัน ตามแนวความคิดของแต่ละลักษณะสาขาที่ตนชำนาญแต่ยังไม่สามารถสรุปเป็นมาตรฐานได้ สำหรับทุกองค์การแต่ต่างก็ยอมรับว่าประสิทธิผลองค์การเป็นหลักของทฤษฎีทั้งหลายอย่างใดก็ตาม ทำให้เห็นได้ถึงความสอดคล้องตรงกันที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ต่อไปว่า ส่วนผสมของมิติของความสำเร็จใด มีความสำคัญต่อสถาบันนั้นมากที่สุด เพื่อจะได้สามารถวิเคราะห์ในรายละเอียดและหาสาเหตุจุดอ่อนในด้านประสิทธิผลของตนได้ต่อไป (ภรณ์ กীরดีบุตร, 2549, น. 71) ดังนั้นประเด็นสำคัญจึงน่าจะเป็นว่าผู้บริหารองค์การได้ศึกษาให้เกิดแนวคิดเรื่องประสิทธิผลเพียงใด และประยุกต์ออกแบบให้เหมาะสมเฉพาะลักษณะองค์การแล้วได้เลือกนำไปปฏิบัติใช้อย่างไรให้องค์การสามารถบรรลุถึงเป้าหมายผลสำเร็จ

2.1.1 ความหมายขององค์การที่มีประสิทธิผล

นิยาม “ประสิทธิผล” คำว่า “ประสิทธิผล” (Effectiveness) ความหมายตาม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542) หมายถึง ผลสำเร็จผลที่เกิดขึ้น ส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน และพจนานุกรมของ (Merriam-Webster, 2001) ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ จากความมั่นใจ หรือจากความต้องการ ความพร้อม

ความโน้มแน้วที่ทำให้เกิดการดำเนินการขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นจริง ตลอดจนการมองสิ่งเกิดขึ้น โดยมีมิติเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องกับคำว่าประสิทธิผลมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งหมายถึง 1) คุณภาพหรือระดับสมรรถภาพ 2) ประสิทธิผลของการดำเนินการที่วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผลผลิต กับต้นทุนการผลิต (พลังงาน เวลา เงิน ฯลฯ) และ 3) อัตราส่วนของการใช้พลังงาน เพื่อให้ระบบขับเคลื่อนได้อย่างคุ้มค่าตลอดจนหมายถึงชุดของประสิทธิภาพเองก็ได้ ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับทัศนะของนักการศึกษาหลายคน ได้แก่ Cowan (1985) ที่อธิบายว่า ประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วนระหว่างผลลัพธ์ที่ได้จริงกับผลลัพธ์ที่ควรจะเป็นหรือผลลัพธ์ในอุดมคติ (Gibson, Ivancevich and Donnelly, 1988, p. 91) เห็นว่า ประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วนระหว่างผลผลิตต่อหน่วยลงทุนในสัดส่วนที่ผลผลิต ต่อหน่วยสูงสุด โดยมีปัจจัยนำเข้าที่ต้องคำนึงถึง เช่น เงิน คน วัสดุดิบ และถือว่า ประสิทธิภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่งของประสิทธิผล Drucker (1983, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2542) ที่กล่าวถึง องค์ประกอบการปฏิบัติงานที่สำคัญสองประการ คือ ความมีประสิทธิภาพ และความมีประสิทธิภาพ โดยความมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุจุดหมายขององค์การได้ดี (Do the Things Right) ส่วนความมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดจุดหมายขององค์การได้อย่างเหมาะสมถูกต้องทิศทางและทำให้บรรลุผล (Do the Right Things and Goals Attainment) ส่วน (Princeton University, 2005) ให้นิยาม ประสิทธิภาพว่า เป็นความสามารถที่จะปฏิบัติการกิจให้บรรลุจุดหมายงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และเกิดผลอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นผลจากการตัดสินใจและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดจุดหมาย การตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ จนบรรลุผลที่พึงประสงค์ ในเวลาที่กำหนด และธงชัย สันติวงษ์ (2538) ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้สอดคล้องกัน คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์การหรือระดับความสามารถของการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าว่าได้ก่อให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด (ทิพาวดี เมฆสวรรค์, 2545, และ ธเนศ ขำเกิด, 2549, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2549)

Kuriloft et al. (1993) ให้ทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิผลว่าเป็นเรื่องของความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัยนำเข้า และผลลัพธ์ที่ได้มีความสมดุลกัน นั่นคือ ประสิทธิภาพจะเกี่ยวข้องกับการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องทิศทางหรือถูกต้อง เช่นเดียวกับ Cleland and King (1983) ก็ได้อธิบายความหมายของประสิทธิผลในเชิงวิเคราะห์ระบบว่าประสิทธิผลสามารถพิจารณาจากข้อมูลย้อนกลับในความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับเป้าหมายขององค์การและ (Fiedler, 1967, cited in Hoy and Miskel, 2001); (Steers, 1977); (Northcraft and Neal, 1990) ได้ให้ทัศนะไว้สอดคล้องกันคือ การที่ผู้นำใช้ความสามารถในการบริหารจัดการ การจัดระบบขององค์การ และการใช้ทรัพยากรที่ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากนิยามของประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ดังกล่าวจะเห็นว่าคำสองคำนี้มีความเกี่ยวข้องคาบเกี่ยวกัน (Martin and Kettner, 1996) กล่าวคือ ประสิทธิผลเป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือการดำเนินงานที่ให้ผลของงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ได้ให้นิยามประสิทธิผลไว้หลายมุมมอง เช่น นักเศรษฐศาสตร์หรือนักวิชาการทางการเงินมักให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ ส่วนนักวิทยาศาสตร์นั้น การวิจัยประสิทธิผลมักจะตีความเป็นรูปของจำนวน สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ขององค์การ ในขณะที่ นักสังคมศาสตร์ มักจะมองในเรื่องของคุณภาพชีวิต เป็นต้น สำหรับนักศึกษานั้น มักจะมองในเรื่องคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาซึ่งก็คือผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นประสิทธิผลจึงเกี่ยวข้องกับคำสำคัญสองคำ คือ วัตถุประสงค์ (Objectives) กับผลสัมฤทธิ์ของงาน (Results / Achievements) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของงานนั้นจะรวมถึงผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ดังนั้น การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนควรเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายกับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียน สำหรับประสิทธิภาพนั้น จะเน้นการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิต ถ้าใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดผลผลิตสูงก็ถือว่ามีประสิทธิภาพสูง อย่างไรก็ตาม ในการบริหารจัดการนั้น ผู้นำองค์กรย่อมต้องการเห็นประสิทธิผลของการดำเนินงานมากกว่าสิ่งใด ๆ การที่บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จในการดำเนินงานโดยที่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดจึงเป็นสิ่งที่ผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารต้องการที่จะเห็นประสิทธิภาพเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้วย ประสิทธิผลกับประสิทธิภาพ ควรมีความสมดุลกัน เพราะหากมุ่งเน้นประสิทธิผลมากเกินไปย่อมทำให้ประสิทธิภาพเกิดปัญหาด้านการจัดสรรทรัพยากรขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันหากมุ่งเน้นประสิทธิภาพมากเกินไปก็อาจทำให้ประสิทธิผลของการทำงานลดต่ำลงไป ประสิทธิผลจึงเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและความสามารถในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าแนวคิดเรื่องประสิทธิผล คือ ตัวการที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่า การบริหารและองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดกล่าวโดยสรุป ทักษะของผู้วิจัยเกี่ยวกับนิยามของคำว่า “ประสิทธิผล” ในการวิจัยนี้ หมายถึง ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้าทั้งในด้านผลผลิต และผลลัพธ์ของการดำเนินงาน

ซึ่งองค์ความรู้เรื่องประสิทธิผลขององค์การเกิดจากการศึกษาและวิเคราะห์วินิจฉัยขององค์การอย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดการนิยามและการตีความหมายหลากหลาย นักวิชาการได้ให้ความหมายประสิทธิผลขององค์การไว้แตกต่างกันตามลักษณะองค์การและมุมมองของนักวิชาการ ผู้วิจัยนำนิยามของนักวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศมาสรุปรวมและจัดประเภทนิยามได้เป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มแรก ให้นิยามคำว่าประสิทธิผลขององค์การ ในรูปของความสัมฤทธิ์ หรือความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์การ ตามเป้าหมายที่กำหนด นักวิชาการกลุ่มนี้ ประกอบด้วย

Gaertner and Ramnarayan (1983) นิยามว่า ประสิทธิภาพขององค์การเป็นผลมาจากการดำเนินงาน หรือผลที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์การที่บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์(Goals and Objectives) ขององค์การ Pfeffer and Salancik (1978) นิยามว่า ประสิทธิภาพขององค์การเป็นผลลัพธ์ (Outcome) ที่แสดงถึงศักยภาพขององค์การในการจัดการได้ตามวัตถุประสงค์ขององค์การและกลุ่มบุคคลในองค์การ Robbins (1996) นิยามว่า ประสิทธิภาพ หมายถึงระดับ (Degree) ที่องค์การดำเนินการ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2536) ให้ทัศนะว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง การที่องค์การสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วน Handy (1985) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพขององค์การนอกจากจะหมายถึงการที่องค์การ ดำเนินการได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์แล้ว ยังมีความหมายในเชิงประเมินครอบคลุมถึงผลกระทบ (Impact) จากปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อผลลัพธ์ (Outcome) และผลผลิต (Output) ขององค์การด้วย

กลุ่มที่สอง ให้นิยามคำว่า ประสิทธิภาพขององค์การค่อนข้างแคบ และเฉพาะเจาะจง เน้นผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดกับนักเรียน นักวิชาการกลุ่มนี้ ประกอบด้วย Reid et al. (1988) ที่ให้นิยาม ประสิทธิภาพขององค์การตามทัศนะของครูผู้สอนผู้มีประสบการณ์ และผู้บริหารโรงเรียนที่กำลังศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษาว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ศักยภาพและความสามารถของนักเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Armstrong et al. (1989) ให้นิยามว่า องค์การที่มีประสิทธิผลสูง หมายถึง องค์การที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับเกณฑ์มาตรฐานในการทดสอบ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2558) นิยามว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นความสามารถของโรงเรียนในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติที่ทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา Hoy and Miskel (2005) นิยามว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และแก้ปัญหาได้

กลุ่มที่สาม ให้นิยามคำว่า ประสิทธิภาพขององค์การในหลายมิติของการบริหารอันจะมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การตามเป้าหมายที่กำหนด นักวิชาการกลุ่มนี้ประกอบด้วย Downson (1996) นิยามประสิทธิผลขององค์การว่า เป็นผลของการดำเนินการขององค์การที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ความสำเร็จครอบคลุมถึงความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งส่วนที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยต้องพิจารณาถึงเป้าหมายที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และเจตนาของผู้ปฏิบัติงาน และ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2548) ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า องค์การที่มีประสิทธิผล (Effective School) หรือความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (School Effective) เป็นคำที่ยากจะให้นิยามได้อย่างชัดเจนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง เป็นเรื่องที่ต้องมีการอภิปรายหรือถกเถียงกันไม่รู้จบ หากมองในทัศนะของผู้ปกครอง โรงเรียนที่มีประสิทธิผลก็อาจให้ความสำคัญในเรื่อง สุขของเด็ก คะแนนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเด็ก การปฏิบัติตนของเด็ก ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน การเอาใจใส่ต่อเด็ก

ของครู ความน่าเชื่อถือของโรงเรียน หรือความร่วมมือของผู้ปกครองกับชุมชน เป็นต้น ในทัศนะของครู ก็อาจมองในเรื่องของการเรียนรู้ของเด็ก สภาพของชุมชน การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็ก ความผูกพันกับภารกิจ การให้การสนับสนุนของผู้บริหาร การพัฒนาและความเชื่อมั่นในองค์กร เป็นต้น หรือในทัศนะของผู้บริหารอาจมองว่า โรงเรียนเป็นที่นิยมกันหรือไม่ เราเป็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น เด็กมาเรียนโรงเรียนนี้กันหรือไม่ เรามีคณะครูที่ดีหรือไม่ คณะครูมีความพึงพอใจอย่างไร หรือผู้ปกครองบ่นตำหนิหรือไม่ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป เนื่องจากประสิทธิผลขององค์การมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายของการจัดการศึกษา (Creemers, 1997) ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง ระดับความสำเร็จหรือการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การที่กำหนด ทั้งด้านผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) โดยมีความหมายครอบคลุมถึงผลผลิตที่เกิดกับนักศึกษาเป็นสำคัญ และความพึงพอใจของอาจารย์ผู้ปฏิบัติด้วย

2.1.2 ปัจจัยการบริหารองค์การที่มีประสิทธิผล

จากการเสนอตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การของนักการศึกษาทั้งหลายที่ได้ศึกษาไว้ และแนวคิดของ (Steers, 1985) ได้เสนอตัวปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งจำแนกออกตามลักษณะได้ 4 ประเภท คือ 1) ลักษณะขององค์การ 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม 3) ลักษณะของบุคลากร และ 4) ลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ โดยมียุทธศาสตร์ ดังนี้

2.1.2.1 ลักษณะขององค์การ

องค์การเป็นการรวมกลุ่มของคนมาทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ องค์การจึงเป็นศูนย์กลางของคน และทรัพยากรต่าง ๆ มีการประสานร่วมมือกัน และมีการจัดการองค์การให้เป็นระบบ ดังนั้น ลักษณะขององค์การ จึงประกอบด้วยโครงสร้างองค์การและเทคโนโลยีองค์การ โครงสร้างหมายถึงความสัมพันธ์ของทรัพยากรด้านมนุษย์ที่กำหนดไว้ในองค์การและขนาดของหน่วยงาน โครงสร้างจะมีองค์ประกอบในเรื่องการกระจายอำนาจ การจัดแบ่งหน้าที่การงาน อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบังคับบัญชา เทคโนโลยีประกอบด้วยการปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ และความรู้ ซึ่งจำเป็นต้องจัดให้เหมาะสมกับเทคโนโลยี ที่องค์การนั้นในการดำเนินงาน (จุฑา รอดเข็ม, 2547, น. 42)

1) โครงสร้างองค์การ

Bedain and Zammuto (1991, p. 26, อ้างถึงใน สุทธิพงศ์ ยงค์มกล, 2543, น. 59) ให้ความหมายว่า คือ รูปแบบของการประสานงานของหน่วยงานกับส่วนกลางความเคลื่อนไหวของงาน อำนาจในการดำเนินงาน และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่าง ๆ ของบรรดาสมาชิกขององค์การนั้น ๆ โครงสร้างองค์การจะปรากฏออกมาในรูปของสิ่งที่เรียกว่า แผนภูมิองค์การ

(Organization Chat) ประกอบด้วยลำดับการบังคับบัญชา การแบ่งแรงงาน การจัดแผนงาน สายการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการจัดโครงสร้างขององค์กรนั้น สิ่งที่สำคัญคือภารกิจหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรว่ามีอย่างไร แล้วจึงดำเนินการจัดโครงสร้างให้สอดคล้องกับภารกิจการจัดอายุใดเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง ดังนี้ 1) การจัดโครงสร้างโดยยึดหน้าที่ หรือ ภารกิจเป็นหลัก (Design by Function) 2) การจัดโครงสร้างโดยยึดผลผลิตเป็นหลัก (Design by Product) 3) การจัดโครงสร้างโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (Design by Territory)

Vecchio (1991, p. 11, อ้างถึงใน รุจา รอดเข็ม, 2543, น. 46) ระบุว่า โครงสร้างองค์กร หมายถึง ลักษณะการจัดแบ่งส่วนต่าง ๆ ภายในองค์กรที่คำนึงถึงความชำนาญเฉพาะสาขา ช่วงการบังคับบัญชา การกระจายอำนาจ ระดับความซับซ้อน

โครงสร้างองค์กรเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กรซึ่งโครงสร้างองค์กรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดภารกิจหรืองานที่รับผิดชอบ การจัดองค์การ การจัดระบบงานและกำลังคนให้เหมาะสมสอดคล้องกับการปฏิบัติภารกิจของ องค์กรจะเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร ในการจัดโครงสร้างองค์กรมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กร 2) กำหนดทิศทางการทำงาน 3) สร้างความจงรักภักดีต่อกลุ่ม 4) ทำให้มีระบบการประสานงาน 5) ทำให้เกิดเครือข่ายสารสนเทศ และ 6) ให้เกิดเสถียรภาพในองค์กร

2) เทคโนโลยีองค์กร

Perrow (1967, p. 195, อ้างถึงใน สุทธิพงศ์ ยงค์มกล, 2543, น. 65) ชี้ว่า เทคโนโลยีเป็นการกระทำซึ่งบุคคลได้ปฏิบัติต่อวัตถุ โดยอาจใช้หรือไม่ใช้เครื่องมือหรือกลไก เพื่อเปลี่ยนแปลงวัตถุนั้นเป็นผลสำเร็จในองค์กร

Robbins (1991, p. 492) กล่าวว่า องค์กรทำการแปลงสภาพของปัจจัยนำเข้าให้เป็นผลผลิตได้อย่างไร ทุก ๆ องค์กรจะมีเทคโนโลยีอย่างน้อยหนึ่งประเภท เพื่อใช้สำหรับแปลงงบประมาณ คน และทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นผลผลิตหรือบริการ

Hulin and Roznowsk (1992, pp. 227–228, อ้างถึงใน รุจา รอดเข็ม, 2547, น. 51) ระบุว่า เทคโนโลยี เป็นการรวมทางกายภาพด้วยสติปัญญาหรือกระบวนการความรู้ โดยการนำวัตถุมารวมเป็นผลผลิตโดยใช้เครื่องมือทางกายภาพรวมกับกระบวนการทางปัญญาของความรู้

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีเป็นสื่อเครื่องมือ วิธีการ ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในองค์กร เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพวัตถุ ข้อมูลหรือคน ให้เป็นผลผลิตตามที่องค์กรต้องการ ดังนั้นเทคโนโลยีจึงต้องมีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกับลักษณะของงานขององค์กรหากมีการเปลี่ยนแปลงงานก็จะมีผลให้เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงตามไป และในทางกลับกัน หากเทคโนโลยีมีการปรับเปลี่ยนไป ก็จะมีผลให้เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงตามไป

ส่งผลให้ เกิดการเปลี่ยนระบบงาน และการบริหารด้วยสรุปลักษณะขององค์การ หมายถึง ลักษณะโครงสร้าง การจัดแบ่งสายงานและสภาพการใช้เทคโนโลยี ของโรงเรียนสองภาษา

2.1.2.2 ลักษณะของสภาพแวดล้อม

Steers (1985, p. 84, อ้างถึงใน ปิติ ชายตันปิติ, 2547, น. 81) ได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม โดยระบุว่าสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญกับประสิทธิภาพองค์การ โดยได้แบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น 2 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมภายนอก องค์การและสภาพแวดล้อมภายในองค์การ และเนื่องจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก ผู้บริหารองค์การจะต้องคาดคะเน ความเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง องค์การให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในที่นี้ จะให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายในองค์การเป็นหลัก ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกจะมีบทบาทสัมพันธ์กับลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติที่จะศึกษาวิเคราะห์ในแนวความคิดของการบริหารเชิงกลยุทธ์ต่อไป โดยปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อมจะประกอบด้วยวัฒนธรรมองค์การและบรรยากาศองค์การ ซึ่งจะแสดงถึงลักษณะสภาพภายในองค์การได้เป็นอย่างดี

1) วัฒนธรรมองค์การ

Smircich (1983, p. 14, อ้างถึงใน สุทธิพงษ์ ยงค์มกล, 2543, น. 67) แสดงนิยามของวัฒนธรรมองค์การว่ามีที่มาจากความคิดพื้นฐาน 2 แนวทางหลัก คือ แนวทางแรก เห็นว่า วัฒนธรรมเป็นตัวแปรตัวหนึ่งในองค์การซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้เช่นเดียวกับตัวแปรอื่น ๆ และแนวทางที่สองเห็นว่าวัฒนธรรมเปรียบเสมือนองค์การ เพราะเป็นความคิดความเชื่อที่อยู่ภายในจิตใจของกลุ่มไม่เป็นแค่เพียงตัวแปรหนึ่งเท่านั้นแต่คือความเป็นองค์การจากการที่วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เห็นได้ และเห็นไม่ได้ขององค์การ ซึ่งมีบทบาทอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในองค์การ ผู้บริหารจึงสมควรศึกษา การใช้วัฒนธรรมองค์การให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยการสร้างให้มีวัฒนธรรมองค์การที่แข็งแกร่ง คือร่วมกันอย่างเข้มแข็ง ในความเห็น และเคร่งครัด ในการปฏิบัติผู้บริหารจึงต้องสามารถประยุกต์ใช้วัฒนธรรมองค์การ โดยสอดคล้องค่านิยม ความเชื่อ และแนวคิดการทำงาน ที่หน่วยงานคาดหวังในพิธีการ สัญลักษณ์อื่น ๆ รวมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ในการดำเนินงาน

Schein (1992, p. 12, อ้างถึงใน รุจา รอดเข็ม, 2547, น. 56) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมองค์การว่าเป็นแบบแผนของข้อสมมติพื้นฐานที่ถูกสร้าง ค้นพบหรือพัฒนา โดยกลุ่มบุคคลในองค์การที่เกิดจากการเรียนรู้ ด้วยการเผชิญกับปัญหาที่มีการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม และการบูรณาการภายในองค์การซึ่งแบบแผนดังกล่าวเป็นแบบแผนที่สมเหตุสมผลและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์การและถูกถ่ายทอดไปยังสมาชิกรุ่นหลังต่อไปเพื่อให้เกิดการรับรู้แนวคิดความรู้สึกร่วมกันเพื่อการนำไปสู่การแสดงออกที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานในองค์การนั้น

สรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือ แบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาจากการเรียนรู้และการถ่ายทอดไปทางสังคม โดยอาศัยสัญลักษณ์ เช่น ศิลปะ ดนตรี ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐาน วัฒนธรรมจึงเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคมและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลากล่าวได้ว่า วัฒนธรรมองค์การ หมายถึง ค่านิยม ความเชื่อสัญลักษณ์ที่ร่วมกันพัฒนาจนกลายเป็นบรรทัดฐาน ให้สมาชิกทุกคนได้ปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2) บรรยากาขององค์การ

อรุณ รักรธรรม (2523, น. 22) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า 1) บรรยากาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของแต่ละคนหรือกลุ่ม 2) ไม่มีบรรยากาใดในองค์การที่ดีที่สุด แทนที่ผู้บริหารจะต้องพิจารณาว่า อะไรเป็นเป้าหมายที่พยายามจะสร้างบรรยากาเหล่านั้นขึ้นมาในองค์การ และถือว่าเป็นการสอดคล้องกับเป้าหมายส่วนบุคคลของบรรดาสมาชิกทุกคนด้วย เช่น ถ้าหากว่า “ปริมาณงาน” เป็นความต้องการ บรรยากาในด้านความสำเร็จ ในงานอาจเป็นสิ่งที่เหมาะสมในขณะที่ความผูกพันทางใจ อาจจะเป็นบรรยากาที่เหมาะสมกว่าบทบาทของผู้บริหารในการสร้างบรรยากาในองค์การ การบริหารองค์การที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การพยายามใช้ทรัพยากรองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรองค์การที่มีความสำคัญมากที่สุดก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ ผู้บริหารองค์การจะต้องบริหารให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสมาชิกภายในองค์การพอใจ ซึ่งการกระทำเช่นนี้ได้ นั้น ฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติงานจะต้องหันหน้าเข้าหากัน ช่วยกันสร้างบรรยากาอันพึงประสงค์ภายในองค์การ

Forehand and Gilmer (1964, อ้างถึงใน สุทธิพงษ์ ยงค์มกล, 2543, น. 70) ให้ความหมายว่า คือ กลุ่มของลักษณะที่อธิบายถึงองค์การ และบอกถึง 1) ความแตกต่างขององค์การหนึ่งกับองค์การหนึ่ง 2) ลักษณะนั้น ๆ จะต้องอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง และ 3) สิ่งนั้นจะต้องมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิกในองค์การนั้น ๆ กล่าวคือบรรยากาขององค์การ ได้แก่ การรับรู้ของสมาชิกขององค์การที่มีต่อองค์การนั้น ๆ

สรุปลักษณะสภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะวัฒนธรรมและบรรยากาของสาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.1.2.3 ลักษณะของบุคลากร

มนุษย์นับได้ว่าเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุด การศึกษาพฤติกรรมของคนในองค์การเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การ เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมระดับบุคคลได้ จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานทางจิตวิทยาศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งได้แก่ การรับรู้ (Perception) ทศนคติ และค่านิยม (Attitude and Value) บุคลิกภาพ (Personality) การเรียนรู้ (Learning) การจูงใจ (Motivation) ผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องรู้พื้นฐานพฤติกรรมของบุคคล เพื่อใช้จัดการให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายเพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การ

1) การรับรู้ (Perception) โดยทั่วไปบุคคลจะแปลความหมาย หรือมองเห็นสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นสภาวะการณ์สิ่งของ บุคคล หรือ เหตุการณ์ เป็นผลให้มีปฏิกิริยาตอบสนองแตกต่างกันทั้งในด้านความคิด และพฤติกรรม กระบวนการในการแปลความหมายของมนุษย์นี้ก็คือ การรับรู้ซึ่งเป็นกระบวนการของการคัดเลือก การจัดระเบียบ การแปลความ ของสิ่งที่บุคคลเห็น

2) ทักษะคติ และค่านิยม (Attitude and Value) คือ ผลผสมผสานของความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นความรู้ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งออกมาในรูปการประเมินค่า อาจยอมรับหรือปฏิเสธความรู้สึกเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่าความเชื่อทุกอย่างจะเป็นทักษะคติ เมื่อทักษะคติของบุคคลถูกรวบรวมไว้ด้วยกันอย่างมีโครงสร้าง ระดับขั้นนั้นก็คือนิยมค่านิยม เป็นกระบวนการความคิดของบุคคล ซึ่งเป็นตัวกำหนดตัดสินใจ หรือชี้แนะให้บุคคลปฏิบัติ อาจจะถูกต้อง หรือไม่ก็ได้ ค่านิยมทำหน้าที่กระตุ้นเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติ รวมถึงส่งเสริมทักษะคติ ความสนใจ และความตั้งใจ ซึ่งจะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมนั้นในที่สุด

3) บุคลิกภาพ (Personality) เป็นภาพรวมทั้งหมดของบุคคลที่ปรากฏออกมาเป็นผลสะท้อนของลักษณะภายในของบุคคล เกิดเป็นลักษณะเฉพาะตนขึ้นมา ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพประกอบด้วย ปัจจัยด้านชีววิทยา พันธุกรรม เช่น สีมม สีผิว โครงสร้างรูปร่าง ปัจจัยด้านวัฒนธรรมประเพณีสังคม อาจทำให้มีบุคลิกภาพได้ต่างกัน

4) การเรียนรู้ (Learning) มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ทั้งในส่วนที่แสดงออกเปิดเผย และซ่อนเร้น พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จึงเป็นพฤติกรรมที่จงใจ มิใช่เกิดขึ้นโดยไม่มีสาเหตุ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนอบรมด้วยความตั้งใจจะเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรติดตัวบุคคลนั้น

5) การจูงใจ (Motivation) ทำให้บุคคลกระทำการมุ่งสู่เป้าหมาย โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับความปรารถนา ความต้องการ ความมุ่งหวัง เป้าประสงค์ เป้าหมาย แรงขับ และสิ่งตอบแทน กล่าวว่าคุณค่าที่สำคัญของการจูงใจอยู่ที่ความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการ ทำให้เกิดความพึงพอใจ ในองค์การสิ่งจูงใจในทางบวก เช่น การยอมรับ การเลื่อนขั้น การเพิ่มเงินเดือน แรงจูงใจในทางลบ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน ลงโทษ ซึ่งบุคคลจะพยายามเลี่ยงไม่สร้างพฤติกรรมใด ๆ ไปในทางลบ หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร คือ ความยุติธรรมในการให้ผลตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความพึงพอใจ ให้เกิดขึ้นในองค์การทุกระดับ

สรุปลักษณะของบุคลากร หมายถึง คุณลักษณะการรับรู้ ทักษะคติ และค่านิยม บุคลิกภาพ การเรียนรู้ การจูงใจ ของบุคลากรในสาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.1.2.4 ลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ

นโยบายการบริหาร และการปฏิบัติเป็นปัจจัยหนึ่งทำให้องค์การมีประสิทธิภาพผลดีขึ้นได้ ซึ่งประกอบไปด้วย การกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ การจัดหา และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน กระบวนการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัว และนวัตกรรมขององค์การ ซึ่งแนวคิดของ (Dess and Miller) ในเรื่องของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วนคือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ และการปฏิบัติตามกลยุทธ์ (สุทธิพงษ์ ยงค์มกล, 2543, น. 90)

1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) เป็นการวิเคราะห์ถึงโอกาสและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอกและวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนจุดแข็ง ที่มีอยู่จากสภาพภายในขององค์การ รวมถึงการศึกษาประเมินผลข้อมูลที่เป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหา หรือใช้โอกาสที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อวินิจฉัยตัดสินใจในการบริหารว่า จะดำเนินการปรับปรุงตัวอย่างใด จึงจะเหมาะสมที่สุดต่อองค์การการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ จึงประกอบด้วย การวิเคราะห์บทวนกลยุทธ์ที่ใช้ในปัจจุบันว่าสามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมได้หรือไม่ สภาพแวดล้อมเป็นไปตามคาดการณ์หรือไม่ มีผลสรุปอย่างไร ควรยึดถือแนวทางใด การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกองค์การต่างให้ความสนใจ โดยทั่วไปสภาพแวดล้อมภายนอกจะประกอบด้วยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการเมือง และปัจจัยด้านเทคโนโลยี ส่วนสภาพแวดล้อมภายใน คือปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยด้านการผลิตและปัจจัยด้านทรัพยากรและบุคลากร ซึ่งย่อมจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ผู้บริหารระดับสูงจึงต้องพัฒนาเครือข่ายด้านทรัพยากรบุคคล ให้มีความสามารถ ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

2) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) คือ การวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้เป็นเครื่องมือ ใช้สำหรับองค์การ ให้สามารถก้าวหน้าไปในอนาคตด้วยกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีแผนงานหลักต่าง ๆ พร้อมด้วยนโยบายกลยุทธ์ย่อย เพื่อจัดบริหารทรัพยากร สำหรับการบริหารต่อไป การวางแผนต้องสามารถมีกลไกที่จะช่วยให้เกิดความมั่นใจ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว การวางแผนกลยุทธ์จะประกอบด้วยกำหนดพันธกิจ (Mission) และวัตถุประสงค์ทางกลยุทธ์ (Strategic Objectives) และการกำหนดแผนงานหลัก (Major Plans) นโยบาย (Policies) และกลยุทธ์ (Substrategies)

จึงอาจสรุปได้ว่า กลยุทธ์องค์การน่าจะเริ่มจากการดำเนินพันธกิจ เป้าหมาย นโยบายขององค์การ เพื่อแสดงทิศทางขององค์การ กลยุทธ์หลัก เพื่อให้เกิดจุดเน้นของการก้าวเดินไปสู่ทิศทางที่กำหนด และกลยุทธ์เพื่อให้รู้ว่าแต่ละงานต้องดำเนินงานอย่างไร

3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นการนำเอาแผนงานที่ได้กำหนดไว้มาดำเนินงานให้ต่อเนื่อง เพื่อไปสู่ความสำเร็จ ตลอดจนมีการ

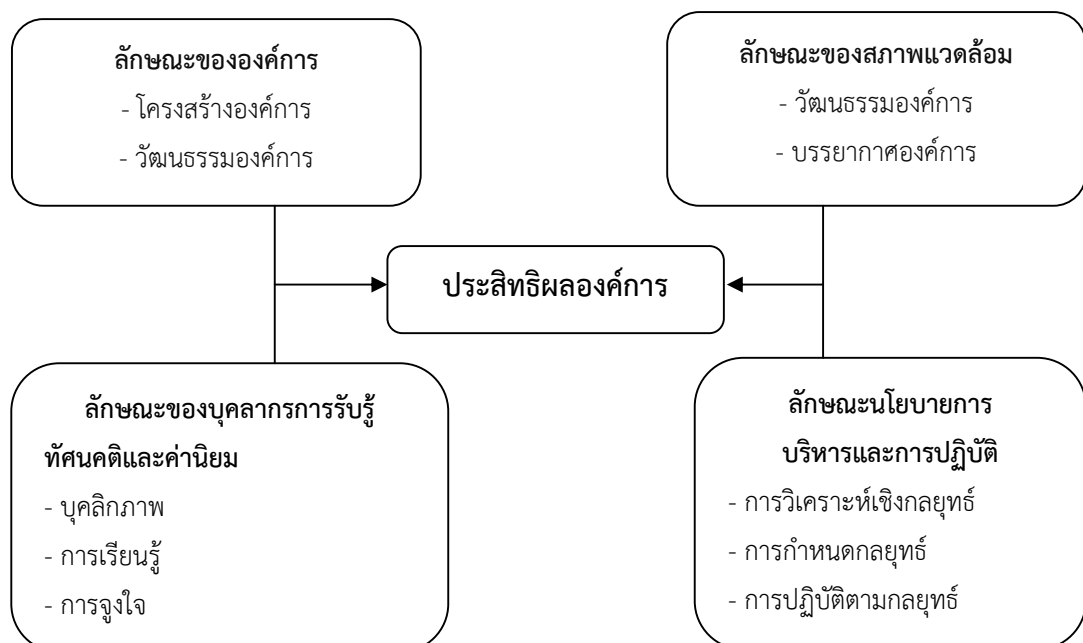
ประเมินพัฒนาการกลยุทธ์ต่อไป โดยมีปัจจัยสำคัญคือโครงสร้างองค์การ ภาวะผู้นำ การพัฒนางบประมาณ การปฏิบัติงาน ระบบการจูงใจและระบบการควบคุม

นอกจากนี้โครงสร้าง 7-S ของ แมคคินซี (McKinsey 7-S Frameworks) ทำให้เกิดความเข้าใจในพื้นฐานของปัจจัยความสำเร็จ ของกลยุทธ์องค์การได้ว่าต้องประกอบด้วย 1) โครงสร้าง 2) กลยุทธ์ 3) คนหรือพนักงาน 4) สไตล์การบริหาร 5) ระบบวิชาการ 6) ค่านิยมหรือคุณค่าร่วม 7) ทักษะฝีมือผู้นำองค์การจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยจะต้องเป็นผู้สร้างวิสัยทัศน์ ระดมความคิดของทุกคน และจะต้องให้ความสำคัญกับการควบคุมกลยุทธ์ ผ่านกระบวนการการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์การ คือ ระบบการให้รางวัลการจัดโครงสร้างขององค์การที่สอดคล้องกับเป้าหมาย กลยุทธ์ การสร้างวัฒนธรรมองค์การที่สนับสนุนการควบคุมกลยุทธ์ และการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร เพื่อการสนับสนุนและควบคุม (รุจา รอดเข้ม, 2547, น. 68)

Milton (1981, อ้างถึงใน นงลักษณ์ เรือนทอง, 2550) ได้เสนอองค์ประกอบการบริหารองค์การที่มีประสิทธิภาพไว้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ลักษณะเฉพาะของบุคลากร (Individual Characteristics) ซึ่งประกอบด้วย ความสนใจ เจตคติ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความต้องการทักษะความชำนาญ 2) ลักษณะของงาน (Characteristics of the Job) ประกอบด้วยความหลากหลายของงาน ข้อมูลย้อนกลับรางวัลความชัดเจนของบทบาท 3) ลักษณะสิ่งแวดล้อมของงาน (Characteristics of Work Environment) ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมปัจจุบันและบรรยากาศองค์การ

สรุปลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ หมายถึงลักษณะการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ และการปฏิบัติตามกลยุทธ์

จากรายละเอียดแนวคิดของ (Steers) ที่เสนอตัวปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้สรุปเป็นภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กร

2.1.3 องค์ประกอบของการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิผล

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะและองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่มีประสิทธิผลไว้หลากหลาย ผู้วิจัยขอทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้พอสังเขป ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิผลและกำหนดเป็นกรอบเนื้อหาเพื่อให้นักศึกษาต่อไป ดังนี้

อามูร์ จันทวานิช และคณะ (2546, น. 20-23) ได้เสนอแนวคิดของโรงเรียนที่สมบูรณ์แบบว่าต้องประกอบด้วย 1) ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานมีการพัฒนาการทุกด้านเป็นคนดีคนเก่งมีความสุขเรียนต่อและประกอบอาชีพได้ 2) โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน 3) โรงเรียนเป็นแบบอย่างและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น 4) การจัดการกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด 5) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 6) การบริหารจัดการที่ดีใช้โรงเรียนเป็นฐานและเน้นการมีส่วนร่วม 7) การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน 8) มีครูผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาและจำนวนเพียงพอ 9) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน 10) หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น 11) สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย 12) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย 13) งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน 14) สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดีมีสังคมบรรยากาศสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

วาโร เฟ็งส์วีสต์ (2549, น. 112) วิจัยเรื่องการพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งได้สังเคราะห์องค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียน จากหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่าประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิต 2) ความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 5) การพัฒนาบุคลากร 6) ความสามัคคีของบุคลากร 7) ความพึงพอใจในงานของบุคลากร และ 8) บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

ณัฐนิชา บัวดี (2550, น. 108) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสองภาษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสองภาษา ในภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับรายด้าน ดังนี้ ด้านลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของบุคลากร และ ด้านลักษณะขององค์กร

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550, น. 164) วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล โดยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลและรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพการตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551, น. 206) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบพบว่าปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) อิทธิพลทางตรง 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะขององค์การ ปัจจัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) อิทธิพลทางอ้อมมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะขององค์การที่ส่งผ่านปัจจัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้กับปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผ่านปัจจัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้กับปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนที่ส่งผ่านปัจจัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และ 3) อิทธิพลรวม 4) ปัจจัยคือปัจจัยสมรรถนะขององค์การ ปัจจัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนและปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ

สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552, น. 25-34) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จและปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญจากการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารทฤษฎีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 12 โรงเรียนพบว่า แต่ละโรงเรียนได้แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากรการบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานบริหารทั่วไปและมีปัจจัยเชิงสาเหตุ 6 ด้าน คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

อนงค์ พิษสิงห์ (2553, น. 220-222) วิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ได้ศึกษาสังเคราะห์โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาพบว่า ระบบการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ซึ่งมีกระบวนการป้อนกลับในระบบด้วยดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้ามีได้แก่ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและการนำนโยบายสู่การจัดการศึกษาด้านลักษณะองค์การ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะครูบุคลากร และด้านลักษณะผู้เรียน 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การวิเคราะห์งาน การวางแผนงานการปฏิบัติงานตามแผนการประเมินผลงาน และการสรุปผลงาน และ 3) องค์ประกอบด้านผลผลิต

ได้แก่คู่มือการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จคุณลักษณะของผู้เรียนที่ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาสงเคราะห์ที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จ 32 ประการและโรงเรียนที่มีคุณภาพมีตัวชี้วัดความสำเร็จ 14 ประการ

สุดาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิตร (2556, น. 339 – 340) ได้วิจัยโดยการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นการสังเคราะห์ผลงานวิจัยระดับคุณนิตินิพนธ์ในหัวเรื่องรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 14 เรื่อง โดยใช้รูปแบบการสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ติความ และสรุปตามผลการสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วยปัจจัย 4 ปัจจัย และแต่ละปัจจัยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ลักษณะผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีความเป็นมืออาชีพในการบริหาร และใช้กระบวนการบริหารที่ดี 6 รูปแบบ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมเชิงวิชาการ การสร้างทีมงานหรือบริหารด้วยทีมงานที่ดีดำเนินการบริหารอย่างมีระบบบริหารจัดการและสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ดี และนำระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการบริหาร 2) ปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร กระบวนการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารประกอบด้วย 6 รูปแบบ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเชิงวิชาการ การสร้างทีมงานหรือบริหารด้วยทีมงานที่ดี ดำเนินการบริหารอย่างมีระบบที่ดี บริหารจัดการและสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ดี และนำระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการบริหาร 3) ปัจจัยด้านครูที่มีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีชีวสังคมที่ดี และมีความเป็นมืออาชีพในด้านการสอน รวมทั้งมีการบริหารการสอนที่ดีด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสอน และการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และ 4) ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน

Edmonds (1979, p. 37) ได้เสนอแนวคิดที่นำไปสู่ความเป็นโรงเรียนประสิทธิผลด้วยปัจจัย 5 ประการ คือ

1. ภาวะผู้นำที่แข็งแกร่งของผู้บริหาร
2. ความเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านทักษะพื้นฐาน
3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่สะอาดเรียบร้อยและปลอดภัย
4. ความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนในระดับสูง
5. การเฝ้าติดตามประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

Austin and Reynolds (1990, pp. 167-178) ได้ศึกษาวิจัยและรายงานว่าการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะต้องมีลักษณะที่แสดงถึงความสำเร็จดังนี้

1. การจัดการอาคารสถานที่
2. ภาวะผู้นำ
3. ความมีเสถียรภาพของบุคลากร
4. การจัดระบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน
5. การพัฒนาบุคลากร
6. การจัดการเวลาเรียนที่เกิดประโยชน์สูงสุด
7. ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง
8. การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง
9. การวางแผนร่วมกัน
10. ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
11. มีเป้าหมายและความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน
12. มีระเบียบวินัย

Steers (1977, อ้างถึงใน นงลักษณ์ เรือนทอง, 2550) ได้เสนอปัจจัยการบริหารซึ่งเป็นตัวกำหนดประสิทธิผลขององค์กรไว้ 4 ประการใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) ด้านลักษณะขององค์กร (Organization Characteristics) 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม (Environment Characteristics) 3) ลักษณะของบุคลากร (Employee Characteristics) 4) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (Policies and Practices) ซึ่งสเตียร์ส กล่าวว่า หากองค์กรสามารถกำหนดปัจจัยทั้ง 4 ประการให้บังเกิดผลได้จะทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่

Milton (1981, อ้างถึงใน นงลักษณ์ เรือนทอง, 2550) ได้เสนอองค์ประกอบการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิภาพไว้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ลักษณะเฉพาะของบุคลากร (Individual Characteristics) ซึ่งประกอบด้วยความสนใจเจตคติความสามารถในการปฏิบัติงานความต้องการทักษะความชำนาญ 2) ลักษณะของงาน (Characteristics of the Job) ประกอบด้วยความหลากหลายของงานข้อมูลย้อนกลับรางวัลความชัดเจนของบทบาท 3) ลักษณะสิ่งแวดล้อมของงาน (Characteristics of Work Environment) ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมปัจจุบันและบรรยากาศขององค์กร

Herzog (1990, pp. 25-82) ทำการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมในปี 1990 ได้ศึกษาโดยรวบรวมข้อมูลจากครู 1,797 คน พบว่า ภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน

Marcel (1990, pp. 18-52) วิจัยเรื่องอำนาจของครูใหญ่กับประสิทธิผลของโรงเรียนในปี 1990 เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามพฤติกรรมของผู้บริหารแบบประเมินโรงเรียนประกอบด้วยการ

ประเมินการบรรลุเป้าหมายภาวะผู้นำบรรยากาศการติดต่อสื่อสารของครูการสื่อสารของผู้บริหารและการปฏิบัติงานของครูกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูใหญ่ 34 คน ผู้ช่วยครูใหญ่ 113 คน และครู 375 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาสหพันธ์การวิเคราะห์ตัวประกอบพบว่าพฤติกรรมการใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำและมีผลกระทบต่อภาระงานของโรงเรียนและต่ออาจารย์

Shepherd (1990, pp. 22-27) ทำการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวบรวมข้อมูลจากครู 1,797 คน พบว่า ภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน

Chrispeels and Ann (1990, pp.2-209) ทำการศึกษาวิจัยประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนประถมศึกษากว่า 8 แห่งในปี 1990 โดยทำการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนทั้ง 8 แห่ง การวิจัยดังกล่าวศึกษาเกี่ยวกับ 1) วัฒนธรรมและบรรยากาศในโรงเรียน 2) หลักสูตรและการสอน 3) โครงสร้างขององค์กร 4) ภาวะผู้นำของครูใหญ่ใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี ทำการรวบรวมโดยใช้การสัมภาษณ์แบบสอบถามผลของการทดลองและแบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษา พบว่า 1) การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการหลักสูตรและครูได้ทำงานร่วมกันมีความจำเป็นสำหรับการเพิ่มสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน 2) การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้นครูใหญ่ต้องมีภาวะผู้นำ 3) ต้องมีวางแผนการพัฒนาบุคลากรที่ดี

Caldwell and Spinks (1990, pp. 5-12) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) เน้นการเรียนการสอน 2) ความสามารถในการรับการตรวจสอบได้ 3) การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และ 4) การมีแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารและครู

Srgiovanni (1991, pp. 258-263) ได้สรุปลักษณะสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลว่าควรมีองค์ประกอบดังนี้ 1) เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) มีแผนงานทางวิชาการที่ดี 3) จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 4) มีบรรยากาศสถานศึกษาในทางบวก 5) ส่งเสริมความมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบเป็นกลุ่ม 6) มีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง 7) ใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 8) ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 9) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม

Pierce (1991, p. 35) ได้วิเคราะห์ลักษณะการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลในปี ค.ศ. 1991 พบว่ามีลักษณะดังนี้ 1) การให้ความเคารพกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เน้นการสร้างครูที่ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม 3) หลักสูตรที่เน้นการบูรณาการและพัฒนาได้มากกว่าทักษะพื้นฐาน 4) การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความร่วมมือในการวางแผนกับครูการมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครองและในปี ค.ศ. 1995 (Hillman and Mortimore, 1995, p. 8) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่ส่งผลถึงความสำเร็จหรือความมีประสิทธิผลของโรงเรียนประสิทธิผลว่ามี 11 ปัจจัยคือ 1) ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

ประกอบด้วย 1.1) มีความมั่นคงและชัดเจนของวัตถุประสงค์ขององค์การและบริหารเชิงรุกสร้างทีมงานบริหารของโรงเรียน 1.2) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการหลักสูตรการตัดสินใจและการใช้นโยบายต่าง ๆ 1.3) สร้างครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกันประกอบด้วย 2.1) การมีเอกภาพของเป้าหมายโรงเรียน 2.2) มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อความก้าวหน้าของนักเรียน 2.3) มีความเคารพในสถาบัน 3) มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ 3.1) มีสภาพแวดล้อมที่เป็นระบบระเบียบ 3.2) มีสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดความสนใจต่อการเรียนการสอน 4) การเรียนการสอนที่เข้มข้น ได้แก่ 4.1) การใช้เวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหาร 4.2) เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ 5) มีแผนการเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน ได้แก่ 5.1) ความมีประสิทธิภาพของแผนการสอนในการเตรียมการสอน 5.2) มีจุดประสงค์ที่ชัดเจนของแผนการสอน 5.3) มีบทเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียน 5.4) ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย 6) มีความคาดหวังต่อโรงเรียนและนักเรียนในระดับสูง ได้แก่ 6.1) ครูและนักเรียนมีความคาดหวังในระดับสูงรวมทั้งโรงเรียน 6.2) มีการสื่อสารและเสริมแรงเพื่อให้ความคาดหวังสู่ความเป็นจริง 6.3) มีการคิดการปฏิบัติที่ทำให้ไปสู่ความคาดหวัง 7) มีการเสริมแรงครูประกอบด้วย 7.1) การให้ความเป็นธรรมในการให้รางวัลและการลงโทษ 7.2) ชี้แจงและให้ทราบผลการพัฒนาหรือการปรับปรุง 8) มีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน ได้แก่ 8.1) มีการติดตามผลการเรียนของนักเรียน 8.2) มีการประเมินศักยภาพของโรงเรียน 9) นักเรียนมีความรับผิดชอบประกอบด้วย 9.1) การสร้างความศรัทธาของครูให้แก่นักเรียน 9.2) มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้นักเรียน 9.3) การควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน 10) มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ การให้ความร่วมมือที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 11) เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีการเรียนรู้และรับผิดชอบโรงเรียนได้เองเพื่อสร้างทีมงานในการพัฒนาโรงเรียน

Lunenburg and Ornstein (1996, p. 348) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนจากโครงการ Connecticut School Effectiveness Project และสรุปลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลว่ามีลักษณะ 7 ประการดังนี้ 1) มีสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและปลอดภัย (A Safety and Orderly environment) และไม่เป็นปัญหาอุปสรรคสำหรับการเรียนการสอน 2) พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน (A Clear School Mission) บุคลากรมีส่วนร่วมในภาระผูกพันของเป้าหมายการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้ 3) มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยที่ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้คุณลักษณะของงานวิชาการที่มีประสิทธิผล (Instructional Effective) 4) มีบรรยากาศของความคาดหวังที่สูง (A Climate of High Expectation) โดยที่อาจารย์สามารถแสดงออกถึงความรอบรู้ในทักษะเบื้องต้นให้นักเรียนเห็นได้ 5) ทุ่มเทเวลาในการทำงาน (High Time on Task) เพื่อวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาทักษะ 6) มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (Frequent monitoring of Student Program) เพื่อนำผลมาปรับปรุงต่อไป

7) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผู้ปกครอง (Positive Home School Relations) โดยที่ผู้ปกครองสนับสนุนพันธกิจของโรงเรียนและช่วยเหลือส่วนที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

Hanson (1996, p. 35) ให้ทัศนะว่าการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมีลักษณะดังนี้

- 1) มีการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- 2) มีบรรยากาศสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน
- 3) มีการติดตามกำกับกระบวนการเรียนการสอน
- 4) บุคลากรมีมาตรฐาน
- 5) มีการส่งเสริมการรักษาวินัยของผู้เรียนและ
- 6) มีการจัดสภาพแวดล้อมและสวัสดิการทำงาน

Senge (1996, pp. 43-46) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยการทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการดังนี้ 1) การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) ซึ่งเป็นไปตามวิธีการเชิงระบบ (System Approach) หรือตามทัศนะของ Getzets, Etzioni และ Carlson ที่มองสถานศึกษาอย่างเป็นระบบของสังคม (School as Social System) เป็นการมองอย่างเป็นภาพรวมไม่มองแบบแยกส่วน เพราะการมองหรือคิดแบบแยกส่วนจะเป็นเหมือนการเล่นภาพการตัดต่อ (Jigsaw Puzzle) ซึ่งหากมองภาพทีละชิ้นจะไม่สามารถบอกได้ว่าจะทำให้เกิดภาพรวมในรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไรจะต้องจัดให้เข้าที่ตามลักษณะความสัมพันธ์ของมันแล้วจึงจะทำให้มองเห็นภาพรวมได้อย่างชัดเจน 2) ความรอบรู้ของบุคลากร (Personal Mastery) เป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจและทฤษฎีภาวะผู้นำที่กล่าวว่าคนจะมีพันธะผูกพันกับจุดหมายและภารกิจขององค์กรและจะใช้ความพยายามเพื่อการบรรลุผลสำเร็จหากพวกเขามีความรอบรู้ในวิชาการต่าง ๆ สามารถร่วมในการเป็นเจ้าของหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร 3) มีรูปแบบทางความคิด (Mental Models) เป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจและภาวะผู้นำ โดยเชื่อว่าการสร้างรูปแบบทางความคิดให้เกิดขึ้นในองค์กรจะทำให้สมาชิกมีความตื่นตัวมีแรงจูงใจภายในในการที่จะสำรวจสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่คาดหวังเพื่อการพัฒนาในรูปแบบทางความคิดอยู่เสมอ 4) การมีคุณค่าร่วม (Shared Values) ซึ่งเป็นไปตามหลักการของวัฒนธรรมองค์กรและการมีส่วนร่วม โดยเชื่อหากองค์กรให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์โดยอาศัยคุณค่าร่วม (Shared Values) ของสมาชิกแล้วก็จะทำให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ซึ่งจะทำให้พวกเขามีความผูกพันกับวิสัยทัศน์ร่วมนั้นและก่อให้เกิดการปฏิบัติตามมา 5) การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) เป็นไปตามหลักการความร่วมมือหลักการกระบวนการกลุ่มซึ่งเชื่อว่าสมาชิกในองค์กรจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น หากพวกเขาได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันซึ่งไม่เพียงในระดับห้องเรียนเท่านั้นแต่จะต้องเป็นทั้งระดับสถานศึกษาด้วย (Marquardt, 1996, pp. 43-46) ในปีค.ศ.1999 (Scribner, 1999, p. 16) ได้ศึกษาคุณลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลพบว่ามี 4 ปัจจัยคือ 1) การสร้างสังคมที่เอื้ออาทรต่อความสำเร็จของนักเรียน 2) การสร้างความมือ

ระหว่างผู้ปกครองและชุมชนใกล้เคียง 3) การสร้างวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักเรียนทางด้านการเรียนการสอน 4) การสร้างระบบการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

Glickman et al. (2001, p. 49) ได้สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้วว่ามี 12 ประการคือ

1. ผู้บริหารที่มีความหลากหลายของภาวะผู้นำซึ่งรวมถึงภาวะผู้นำของครูด้วย
2. ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของโรงเรียน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
4. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง
5. ได้รับการสนับสนุนจากทั้งภายนอกและภายในโรงเรียนในเรื่องเวลาเรียนการจัด

กิจกรรมด้านวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม

6. เน้นที่การเรียนการสอน
7. มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องเช่นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน
8. มีแผนการสอนที่ดี
9. ครูมีความร่วมมือกัน
10. มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบของโรงเรียน
11. มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน
12. ใช้วิธีการหลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน

Caldwell and Spinks (1990, pp.43-46) ได้กล่าวถึง เกณฑ์ประเมินความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาประกอบด้วย 6 ด้าน จำนวน 43 รายการ ซึ่งเขาถือว่าเป็นเกณฑ์ “แบบอุดมคติ” (Idealtype) คือแม้แต่สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลสูงอาจจะไม่ครบทุกรายการแต่ก็มีประโยชน์ที่จะใช้วัดความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาได้ดังมีรายการดังนี้

1. ด้านหลักสูตรประกอบด้วยมีจุดหมายทางการศึกษาที่ชัดเจนมีแผนงานที่ได้รับการวางแผนไว้อย่างสมดุลและเป็นระบบสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนในสถานศึกษาได้มีแผนงานพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่ต้องการและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนในระดับสูง

2. ด้านการตัดสินใจประกอบด้วยบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสถานศึกษาในระดับสูงคณะครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับสถานศึกษาในระดับสูงชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับสถานศึกษาในระดับสูง

3. ด้านทรัพยากรประกอบด้วยสถานศึกษามีทรัพยากรอย่างพอเพียงที่จะช่วยให้ครูทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสถานศึกษามีครูที่มีความสามารถและแรงจูงใจ

4. ด้านภาวะผู้นำประกอบด้วยความสามารถในการกำหนดหน้าที่และทรัพยากรเพื่อปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรได้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษาการตอบสนองและสนับสนุนความต้องการของครูการใส่ใจต่อการพัฒนาในวิชาชีพของครูการกระตุ้นครูเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาวิชาชีพและใช้ครูที่มีทักษะการตระหนักถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในสถานศึกษาในระดับสูงการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานอื่นชุมชนครูและนักเรียนมีรูปแบบการบริหารที่ยืดหยุ่นมีความพยายามที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจัดให้มีข้อมูลย้อนกลับสำหรับครูอยู่ในระดับสูงตรวจสอบแผนงานและวัดความก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมาย

5. ด้านบรรยากาศประกอบด้วยสถานศึกษากำหนดค่านิยมที่สำคัญผู้บริหารครูนักเรียนแสดงความผูกพันและจงรักภักดีต่อจุดหมายและค่านิยมของสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมน่าอยู่ตื่นเต้นและท้าทายต่อครูและนักเรียนมีบรรยากาศยอมรับและเชื่อถือกันของครูกับนักเรียนมีบรรยากาศความไว้วางใจและการสื่อสารแบบเปิดในสถานศึกษามีความคาดหวังในสถานศึกษาว่านักเรียนทุกคนจะหาดีผู้บริหารครูและนักเรียนคาดหวังความสำเร็จในระดับสูงนักเรียนมีขวัญกำลังใจในระดับสูงนักเรียนมีการยอมรับนับถือและความเป็นเจ้าของผู้อื่นจัดให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา มีความเป็นระเบียบวินัยที่ดีในสถานศึกษาผู้บริหารอาวุโสเกี่ยวข้องกับเรื่องวินัยของนักเรียนในระดับต่ำอัตราการขาดเรียนของนักเรียนต่ำอัตราการพักเรียนของนักเรียนต่ำอัตราความประพฤติเหลวไหลของนักเรียนต่ำครูมีขวัญกำลังใจในระดับสูงครูมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในระดับสูงอัตราการขาดงานของครูต่ำการย้ายของครูมีเพียงเล็กน้อย

6. ด้านผลลัพธ์ประกอบด้วยอัตราการออกกลางคันของนักเรียนต่ำคะแนนทดสอบแสดงถึงความสำเร็จในระดับสูงการศึกษาต่อหรือหางานทาของนักเรียนอยู่ในระดับสูง

จากแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพขององค์กร ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปเป็นตัวบ่งชี้สำหรับการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1

ตัวบ่งชี้สำหรับการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตที่มีประสิทธิผล

ตัวบ่งชี้ที่ได้	Edmonds (1979)	Austin and Reynolds (1990)	Steers (1977)	Milton(1981)	Herzog (1990)	Marcel (1990)	Shepherd (1990)	Chrispeels and Ann (1990)	Caldwell and Spinks (1990)	Srgiovanni(1991)	Pierce (1991)	Hillman and Mortimore (1995)	Lunenburg and Ornstein (1996)	Hanson (1996)	Senge(1996)	Glickman and others (2001)	Caldwell and Spinks (1990)	อำนาจจินตพานิช และคณะ (2546)	วาโร เฟิงสวัสดิ์ (2549)	นงลักษณ์ เรือนทอง (2550)	อนงค์ พิษสิงห์ (2553)	ณัฐนิชา บัวดี (2550)	สัมฤทธิ์ กางเพ็ง(2551)	สุภาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตราจารจิตตร(2556)	ความถี่
Edmonds (1979)																									
1. ภาวะผู้นำที่แข็งแกร่งของผู้บริหาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	17
2. ความเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านทักษะพื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	15
3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่สะอาดเรียบร้อยและปลอดภัย	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	21
4. ความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนในระดับสูง	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	7
5. ใฝ่ติดตามประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	6

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ที่ได้	Edmonds (1979)	Austin and Reynolds (1990)	Steers (1977)	Milton (1981)	Herzog (1990)	Marcel (1990)	Shepherd (1990)	Chrispeels and Ann (1990)	Caldwell and Spinks (1990)	Srigiovanni (1991)	Pierce (1991)	Hillman and Mortimore (1995)	Lunenburg and Ornstein (1996)	Hanson (1996)	Senge (1996)	Glickman and others (2001)	Caldwell and Spinks (1990)	อ่ารุง จันทวานิช และคณะ (2546)	วาร์โร เฟ็งส์สรัสดี (2549)	นงลักษณ์ เรือนทอง (2550)	อนงค์ พิษสิงห์ (2553)	ณัฐนิชา บัวดี (2550)	สันฤทธิ์ กางเพ็ง (2551)	สุภาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตราจรจิตร (2556)	ความถี่
Austin and Reynolds (1990)																									
1. การจัดการอาคารสถานที่	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	21
2. ภาวะผู้นำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	18
3. ความมีเสถียรภาพของบุคลากร	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11
4. การจัดระบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน	-	✓	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	12
5. การพัฒนาบุคลากร	-	✓	✓	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	-	-	9
6. จัดการเวลาเรียนที่เกิดประโยชน์สูงสุด	-	✓	✓	-	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	✓	✓	7
7. ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	-	✓	9
8. การวางแผนร่วมกัน	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	12

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ที่ได้	Edmonds (1979)	Austin and Reynolds (1990)	Steers (1977)	Milton (1981)	Herzog (1990)	Marcel (1990)	Shepherd (1990)	Chrispeels and Ann (1990)	Caldwell and Spinks (1990)	Srigiovanni (1991)	Pierce (1991)	Hillman and Mortimore (1995)	Lunenburg and Ornstein (1996)	Hanson (1996)	Senge (1996)	Glickman and others (2001)	Caldwell and Spinks (1990)	อึ้งรุ้ง จันทวานิช และคณะ (2546)	วาโร เฟื่องสวัสดิ์ (2549)	นงลักษณ์ เรือนทอง (2550)	อนงค์ พิษสิงห์ (2553)	ณัฐนิชา บัวดี (2550)	สัมพันธ์ กางเพ็ง (2551)	ศุภาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จริจิตรา (2556)	ความถี่
9. การมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากผู้ปกครอง	-	✓	✓	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	-	✓	10
10. ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-	-	-	-	5
11. มีเป้าหมายและความคาดหวัง ร่วมกันที่ชัดเจน	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓	-	-	-	-	9
12. มีระเบียบวินัย	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	4
Steers (1977)																									
1. ด้านลักษณะขององค์กร	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	13
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม	✓	✓	✓	-	✓	-	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	18
3. ลักษณะของบุคลากร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	-	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	16
4. นโยบายการบริหารการปฏิบัติงาน	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	12

จากตารางที่ 2.1 ความถี่จากการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร พบว่า ปัจจัยที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมรองลงมา คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำปัจจัยด้านครูและบุคลากรปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร และปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอนซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารเป็นตัวบ่งชี้ที่นำเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้การมีส่วนร่วมอาคารสถานที่บรรยากาศองค์กรนโยบายการบริหารการพัฒนาบุคลากร

2. องค์ประกอบด้านผู้บริหารหมายถึงตัวบ่งชี้ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ภาวะผู้นำทักษะการบริหารนโยบายการบริหาร

3. องค์ประกอบด้านคณาจารย์หมายถึงตัวบ่งชี้ด้านคุณลักษณะและคุณวุฒิของคณาจารย์ที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้คุณลักษณะของบุคลากรคุณวุฒิของบุคลากรคุณภาพของบุคลากร

4. องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอนหมายถึงตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้การจัดระบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ระบบดูแลติดตามนักศึกษา

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ

2.2.1 ความหมายของรูปแบบ

อำนาจวิทย์ชูวงศ์ (2525, น. 56) กล่าวว่า ในแง่ของการวิจัยนั้นรูปแบบมีคุณค่าในการวิจัยเพราะช่วยในการสร้างทฤษฎีและการนำทฤษฎีไปใช้รูปแบบทำให้เกิดความชัดเจนในการอธิบาย ช่วยให้ทราบแหล่งสมมติฐานที่ยังไม่ได้พิสูจน์ นอกจากนี้รูปแบบยังเป็นเครื่องกรองข้อเท็จจริง แสดงการเป็นตัวแทนความจริงที่ยังไม่สมบูรณ์ ช่วยให้นักวิจัยคาดหวังผลลัพธ์บางอย่างหรืออาจจะกล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีคือ รูปแบบทดสอบแล้วนั่นเองนักวิชาการ ให้ความหมายคำว่า รูปแบบ (Model) เป็นการจำลองความเป็นจริงของปรากฏการณ์ เพื่อทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นได้ง่ายขึ้น (Stoner and Wankel, 1986, p. 16) การแสดงโครงสร้างเพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของ

ตัวแปร (Keeves, 1997, p. 559) และตัวแทนอย่างง่ายที่ใช้อธิบายมิติที่สำคัญบางมิติขององค์กร (Daft, 1992, p. 20) กล่าวได้ว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่ออธิบายหรือแสดงปรากฏการณ์ให้เข้าใจง่ายขึ้น และใช้ในการพยากรณ์ปรากฏการณ์ หรือใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป (เบญจพร แก้วมีศรี, 2545, น. 89) และเป็นชุดของความสัมพันธ์จะเป็นเชิงปริมาณหรือคุณภาพก็ได้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นความหมายเกี่ยวพันของลักษณะที่แท้จริงของสิ่งที่เราเกี่ยวข้อง คำว่า รูปแบบ โดยมโนทัศน์ของคำจะมีความหมายอย่างน้อย 3 อย่าง คือ (รัตนา สิงห์กุล, 2547)

1. ในทางสถาปัตยกรรมหรือทางศิลปะ หมายถึง หุ่นจำลอง
2. ในทางคณิตศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ หมายถึง สมการ
3. ในทางศึกษาศาสตร์ หมายถึง ความสัมพันธ์ของตัวแปร กรอบของความคิด หรือ

การแทนความคิดออกเป็นรูปธรรม

การให้ความหมายของรูปแบบนั้นมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้หลายลักษณะ ทั้งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน กล่าวคือ

1. รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองที่เป็นตัวแทนของความเป็นจริง แต่มีความต่างกันอยู่ที่ขนาดเท่านั้น กล่าวคือ อาจมีขนาดเล็กหรือใหญ่กว่าปกติ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงสภาพที่แท้จริงของสิ่งนั้นได้อย่างลึกซึ้ง นักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบในลักษณะนี้ ได้แก่ (สวัสดี สุคนธ์รังสี, 2520, น. 206); (วัชนีย์เชาว์ดำรง, 2542, น. 74); (พิณสุตา สิริรังศรี, 2546, น. 10); (Smithandothers, 1980, p 461)

2. รูปแบบ หมายถึง แนวความคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่เป็นข้อเสนอในการพัฒนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับความเป็นจริง เพื่อให้เข้าใจถึงสาระสำคัญของความเป็นจริงและชัดเจนมากขึ้นนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบในลักษณะนี้ ได้แก่ (สุนน อมรวิวัฒน์, 2545, น. 80); (Willler, 1968, p. 18)

3. รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ โดยอาศัยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดยจัดวางแบบแผนให้เข้าใจง่ายขึ้น นักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบในลักษณะนี้ ได้แก่ (สมาน อัครภูมิ, 2537, น. 11); (พูลสุข หิงคานนท์, 2540, น. 50); (อุทุมพร จามรมาน, 2541, น. 22); (สุภาว อวาสกุลสุทธิ, 2552, น. 58)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ โดยอาศัยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

2.2.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบที่นำมาใช้ในการวิจัยมีหลายประเภท นักวิชาการได้แบ่งประเภทของรูปแบบไว้หลายลักษณะ ดังนี้

เสรี ชัดเข้ม (2538, น. 7) ได้สรุปความคิดเห็นของนักวิชาการและนำเสนอประเภทของแบบจำลองหรือรูปแบบไว้ ดังนี้

1. แบบจำลองเชิงกายภาพ (Physical Model) แบ่งได้ ดังนี้

1.1 แบบจำลองของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model Of) เช่น แบบจำลองเครื่องบินที่สร้างเหมือนจริงแต่มีขนาดย่อส่วน

1.2 แบบจำลองเพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model For) เช่น แบบจำลองที่ออกแบบไว้เพื่อเป็นต้นแบบผลิตสินค้า ต้องสร้างแบบจำลองเท่าของจริงขึ้นมาก่อน แล้วจึงผลิตสินค้าตามแบบจำลองนั้น

2. แบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Model) แบ่งได้ ดังนี้

2.1 แบบจำลองเชิงแนวคิดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual Model Of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี เพื่ออธิบายปรากฏการณ์บางอย่าง เช่น แบบจำลองการคงอยู่ในโรงเรียนของนักเรียน เป็นต้น

2.2 แบบจำลองเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual Model For) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีการคัดสรรตามธรรมชาติ เพื่อนำไปอธิบายทฤษฎี การคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

ศิริชัย กาญจนวาสี (2546, น. 57-59) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบจากวิธีการนำเสนอแนวคิดของรูปแบบตามการกระทำได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบเชิงบรรยาย เป็นการนำเสนอโดยใช้คำบรรยายระบุถึงหลักการหรือตัวแปร และมีคำอธิบายถึงปรากฏการณ์ด้วยคำบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการ หรือ ตัวแปรเหล่านั้น

2. รูปแบบเชิงรูปภาพ เป็นการนำเสนอโดยใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์จำลองแสดงถึงแนวคิด หลักการ หรือตัวแปร และลากเส้นโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการ หรือ ตัวแปรเหล่านั้น

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นการนำเสนอโดยใช้สัญลักษณ์แทนความคิด หลักการ หรือตัวแปร และใช้ฟังก์ชันคณิตศาสตร์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการ หรือตัวแปรเหล่านั้น

Smithandothers (1980, pp. 461-462) ได้จำแนกประเภทของรูปแบบออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ได้แก่

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น

1.2 รูปแบบเหมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลองจริง เครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องฝึกบิน เป็นต้น แบบจำลองชนิดนี้ใกล้เคียงความจริงกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) รูปแบบนี้พบมากที่สุด เป็นการใช้อธิบายปฏิกิริยาเคมีในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนา ลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Keeves (1999, pp. 386-387) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ และได้มีพัฒนาการใช้รูปแบบทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analogue Model) เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเสมือนกับน้ำที่ไหลเข้าถัง นักเรียน ที่ออกจากระบบเปรียบเสมือนกับน้ำที่ไหลออกจากถัง ดังนั้น นักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบก็เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงประชากรนักเรียนของโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือ ขาดความชัดเจนแน่นอนทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามก็ได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษา มาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาวิชา

จิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษา นอกจากนี้รูปแบบลักษณะนี้สามารถนำไปสู่การสร้างทฤษฎีเพราะสามารถนำไปทดสอบสมมุติฐานได้ รูปแบบทางคณิตศาสตร์นี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่าเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปรจากนั้นมีการรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 รูปแบบระบบเชิงเส้นเดี่ยว (Recursive Model) ที่แสดงความสัมพันธ์ รูปแบบเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียว โดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบเชิงสาเหตุเส้นคู่ (Non-recursive Model) คือ รูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรตัวหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงเหตุและเชิงผลพร้อมกันจึงมีทิศทางย้อนกลับได้

Olio and Donk (2007, pp. 69-71) ได้กล่าวถึง การจัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบในการบรรยายและอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นหลัก และได้แบ่งรูปแบบการสอนไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. Information-processing Model เป็นรูปแบบที่ยึดหลักความสามารถกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียนและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดเก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. Personal Model เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและการพัฒนาบุคคลเฉพาะรายโดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบและปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหลาย

3. Social Interaction Model เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. Behavior Model เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

การใช้รูปแบบ (Model) เพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการของนักวิเคราะห์ หรือใช้รูปแบบเป็นวิธีการหนึ่งในการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยมีความนิยมกันมาก ซึ่งรูปแบบดังกล่าวต้องเป็นแนวคิด ที่มีทฤษฎี หลักการ หรือเหตุผลต่าง ๆ มาสนับสนุนเป็นหลักเพื่อการเปรียบเทียบกับสภาพจริงที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น องค์ประกอบที่กำหนดในรูปลักษณ์ดังกล่าว ต้องแสดงความสัมพันธ์ว่าเป็นอย่างไร

มีส่วนคล้ายคลึงหรือส่วนแตกต่างไปจากแนวคิดในรูปแบบมากน้อยอย่างไร มีความหมายอย่างไร เพราะรูปแบบมิได้มุ่งเฉพาะการศึกษาว่าอะไรเป็นอะไร แต่มุ่งหมายให้นำเอาผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทันทีหรืออนาคตได้และจากการศึกษากรณีตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารหรืองานวิจัย พบว่า ไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ที่ตายตัวว่าองค์ประกอบของรูปแบบมีองค์ประกอบอะไร บ้างอย่างไรส่วนใหญ่มักจะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา หรือออกแบบตามแนวคิดทฤษฎีหรือหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้นเป็นหลัก

จากการศึกษาประเภทของรูปแบบ สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของรูปแบบสามารถแบ่งเป็นรูปแบบเชิงกายภาพ รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ รูปแบบเชิงเทียบเคียง รูปแบบเชิงแนวคิด รูปแบบเชิงรูปธรรม รูปแบบเชิงนามธรรม และรูปแบบเชิงข้อความ

อย่างไรก็ตามการที่จะนำรูปแบบใดไปใช้ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะนำไปใช้ด้วย สำหรับการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยใช้รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) (ซึ่งหมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ของระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์ หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ (Keeves, 199, pp. 386-387) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย อธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษาและแผนภูมิ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2.3 ลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบช่วยในการสร้างทฤษฎี เช่น ลดการอ้างอิงหลักฐานจำนวนมาก อธิบายและพยากรณ์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เข้าใจได้ง่าย แต่รูปแบบก็มีข้อจำกัด กล่าวคือ รูปแบบอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง บางครั้งรูปแบบก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเรื่องจริงหรือของจริงนั้นเป็นเรื่องง่าย ๆ (Oversimplification) เช่น การสร้างรูปแบบโครงกระดูกของร่างกายมนุษย์จำเป็นต้องตัดอวัยวะต่าง ๆ ออกไปเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าส่วนที่ขาดหายไปเป็นส่วนที่มีความสำคัญรูปแบบนั้นก็อันตรายต่อผู้ใช้เพราะอาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด อันตรายของการใช้รูปแบบยิ่งจะมีมากขึ้นหากรูปแบบนั้นเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์จริงที่มีความซับซ้อนสูง เช่น ปรากฏการณ์ทางสังคมและปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา เป็นต้น บ่อยครั้งที่พบว่าทฤษฎีที่สำคัญและมีชื่อเสียงหลายทฤษฎีมีรูปแบบที่ไม่สมบูรณ์ เช่น เสนอข้อเท็จจริงของทฤษฎีผิดพลาด แปลความหมายผิด เสนอข้อสรุปโดยอ้างเหตุผลผิด เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ที่นักวิจัยควรระมัดระวัง (Bertalanffy, 1968, p. 200) ดังนั้นการสร้างรูปแบบที่ดีนับเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจ ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้นำเสนอลักษณะของรูปแบบที่ดี ดังนี้

คงศักดิ์ สันติพิทักษ์วงศ์ (2540, น. 15, อ้างถึงใน เบญจพร แก้วมีศรี, 2546, น. 92) แปลหนังสือของ ทาคาโอะมียากาวะ ซึ่งกล่าวเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบที่ดีไว้ว่า รูปแบบที่ดีเปรียบเสมือน สิ่งที่จะทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องนั้นๆ ได้มีความเข้าใจเป็นเบื้องต้นก่อนการศึกษาในแนวลึกต่อไป ดังนั้น การสร้างรูปแบบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าเน้น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวมๆ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมาซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูล เชิงประจักษ์ โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบนั้น ต้องถูกยกเลิกไป

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้ อย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาได้

5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นกับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

อุทุมพร จามรมาน (2541, น. 22) ได้ทำการศึกษาและสรุปถึงรูปแบบที่อยู่ในขอบข่าย ของงานวิจัยควรมีลักษณะที่ดี ดังนี้

1. นำไปสู่การอธิบาย การทำนายได้ โดยอ้างอิงข้อมูลจากการสังเกตที่เชื่อถือได้

2. นำไปสู่ผลเดิมที่มีการทดลองซ้ำ ๆ

3. นำไปสู่การอธิบายเชิงเหตุผล

4. ช่วยขยายความรู้และนำไปสู่การแสวงหาองค์ความรู้ได้มากขึ้น

5. มีความชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้

6. กระบวนการสร้างรูปแบบเป็นกระบวนการที่ไม่อยู่นิ่งและไม่สิ้นสุด

Keeves (1988, p. 560) ได้กล่าวถึง ลักษณะของรูปแบบที่ดี ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปรมากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงมีประโยชน์ในช่วงต้นของการ พัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

3. รูปแบบควรจะระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์แล้วยังใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายปรากฏการณ์ได้อีกด้วย

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรอบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษาด้วย

สรุปได้ว่าลักษณะของรูปแบบที่ดีควรประกอบด้วยองค์ประกอบของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง และแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษาได้อย่างชัดเจน สามารถนำไปสู่ความคิดใหม่ ช่วยขยายความรู้และนำไปสู่การแสวงหาองค์ความรู้ได้มากขึ้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

2.2.4 การประเมินรูปแบบ

รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการค้นหาคำตอบ ความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย หรือจากทฤษฎี หลักการต่าง ๆ ได้ แต่รูปแบบไม่ใช่ทฤษฎี (Keeves, 1997, pp. 386-387) กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

2.2.4.1 รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้

2.2.4.2 โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ของเรื่องนั้น ๆ ได้

2.2.4.3 รูปแบบจะต้องสามารถสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรอบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้

2.2.4.4 รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative Relationships)

การพัฒนาารูปแบบอาจมีขั้นตอนการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วจะแบ่งเป็นสองขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ 1) การสร้างรูปแบบ (Construct) และ 2) การหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ (Willer, 1968, p. 83) ส่วนรายละเอียดแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ หากเป็นการพัฒนารูปแบบที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ก็อาจมีวิธีดำเนินการ 2 ขั้นตอนหลัก คือ การพัฒนารูปแบบและการทดสอบประสิทธิภาพประสิทธิผลของรูปแบบนั้น ซึ่งก็มีความสำคัญยิ่งต่อการที่จะให้ได้มาซึ่งรูปแบบในการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เทียบตรง เชื่อถือได้ โดยปกติแล้วในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มักจะทำการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องและความเชื่อมั่นของข้อมูลตัวเลขเหล่านั้น มิฉะนั้นอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดีเสียอีกการทดสอบหรือการประเมินรูปแบบอาจกระทำได้หลายลักษณะดังที่ Joint Committee on Standard or Education Evaluation ได้นำเสนอหลักการประเมิน

เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบซึ่งจัดเป็น 4 มาตรฐาน ดังนี้ (Stufflebeam Madaus and Scriven, 2000, pp. 399-402)

1. มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) ผลการประเมินต้องให้ข้อมูลตรงตามที่ใช้ผลการประเมินอย่างรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานได้จริง โดยเฉพาะถ้าสามารถให้ข้อมูลช่วยในการปรับปรุงตนเองได้ในระดับบุคคลก็จะเป็นประโยชน์มากขึ้น

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง ประหยัด คุ่มค่า และเหมาะสม

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคล มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ไม่ทำให้การประเมินก่อให้เกิดผลเสียหายกับผู้ใด

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้องให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องสามารถวัดตัวบ่งชี้ที่ต้องการจะวัดได้จริง มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด แหล่งผู้ให้ข้อมูลเชื่อถือได้ ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง วิธีการวิเคราะห์และการเสนอผลการประเมินถูกต้องและผลการประเมินมีความเป็นปรนัย

การทดสอบรูปแบบหรือการประเมินในบางเรื่องก็ไม่สามารถกระทำได้ด้วยข้อจำกัดของสภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่ง (Eisner, 2004, pp. 808-810) ได้นำเสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยเห็นว่าการวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณมากเกินไป และในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป จึงได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้ประเมินโดยเน้นสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบของการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Model) หรือการรองรับกระบวนการตัดสินใจตามรูปแบบการประเมินอิง การตัดสินใจ (Decision Making Model) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2. รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยที่พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ

และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้นทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขา ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นในวงการอุดมศึกษาจึงนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสูง

3. รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคนนับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

การทดสอบหรือประเมินรูปแบบทั้ง 2 วิธีที่กล่าวมาตามแนวคิดของ Joint Committee on Standards for Education Evaluation นำเสนอ และการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิตามแนวคิดของ (Day and Eisne, 2004, pp. 808-810) ซึ่งเป็นวิธีที่แสดงถึงโครงสร้างทางความคิดโดยใช้หลักการเทียบเคียงจากแนวความคิด ประสบการณ์ ข้อมูล และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseur) ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

มีนักการศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบในการบริหาร ดังนี้

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550, น. 164-165) ได้วิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า องค์ประกอบของวิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นครูมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูงและผลการวิจัยยังพบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีความเหมาะสมถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

เพชริน สงค์ประเสริฐ (2551, น. 48-49) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า (1) รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญและครูฝ่ายวิชาการ มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน 2) ขั้นตอนการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา 3) ภารกิจและขอบข่ายงาน

วิชาการ 4) กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน 2) องค์ประกอบเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา 3) องค์ประกอบด้านภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการ 4) องค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (3) การทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ผู้บริหาร/หัวหน้างานวิชาการมีพฤติกรรมและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทผู้นำทางวิชาการ และบริบทของสถานศึกษา บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและขั้นตอนการทำงานเป็นทีม สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้อย่างเป็นรูปธรรม (4) การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการทดลองยืนยัน รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม 4 องค์ประกอบ ที่พัฒนาขึ้นว่า มีความเป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ที่ข้อมูลไม่ได้อยู่ในรูปของจำนวน ไม่ค่อยคำนึงถึงตัวเลขแต่พยายามเข้าหาข้อมูลอย่างใกล้ชิดกับปรากฏการณ์จนสามารถสรุปข้อมูลด้วยภาษาตรรกะวิทยา เป็นการวิจัยที่เน้นความเป็นธรรมชาติหรือ การสร้างสรรค์ และจากคำจำกัดความของการวิจัยเชิงคุณภาพที่นักวิชาการกล่าวไว้ สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะของประชาชนและสังคมบนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นธรรมชาติ ไม่ได้เป็นข้อมูลที่เป็นจำนวนและวิเคราะห์ด้วยสถิติ การวิจัยเชิงคุณภาพจึงมีความเป็นนามธรรม บางเรื่องไม่สามารถวัด ชั่ง ตวงได้เหมือนการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาค้นคว้าความจริงจากปรากฏการณ์ที่เป็นธรรมชาติของบุคคล และสังคมที่ปราศจากการเสริมแต่ง เพื่อทราบลักษณะที่แท้จริงของคนนั้นหรือสังคมนั้น (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม, 2547, น. 18) ; (ชาย โพธิสิตา, 2552, น. 23-29)

2.3.1 ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์จากปรากฏการณ์ที่เป็นธรรมชาติ กล่าวคือ (ชาย โพธิสิตา, 2552, น. 30-47) ; (สุภางค์ จันทวานิช, 2553, น. 13-14)

2.3.1.1 เป็นการวิจัยที่ไม่ค่อยคำนึงถึงตัวเลขแต่ศึกษาความเป็นจริงจากปรากฏการณ์ที่มีความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ สังคม หรือองค์กร โดยขาดทฤษฎีหรือวรรณกรรมที่สนับสนุนและการสรุปผลการวิจัยขึ้นอยู่กับนักวิจัย

2.3.1.2 ข้อตกลงเบื้องต้นหรือข้อสันนิษฐานการวิจัยของการวิจัยเชิงคุณภาพจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการ มากกว่าผลลัพธ์หรือผลผลิต ให้ความสนใจความหมายเชิงตรรกะเกี่ยวกับมนุษย์ มนุษย์เป็นเครื่องมือให้ข้อมูลที่สำคัญมากกว่าแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ การพรรณนาผลการวิจัยเป็นไปตามกระบวนการ ความหมาย และความเข้าใจที่ได้จากคำพูดประชาชนและภาพต่าง ๆ

2.3.1.3 วิธีการวิจัยเป็นวิธีการวิจัยแบบอุปมาน โดยศึกษาจากข้อสรุปกลุ่มย่อย ๆ ไปสู่บทสรุปใหญ่ มีขอบเขตของบริบท การพัฒนาทฤษฎีเพื่อความเข้าใจ สร้างความถูกต้องและความเชื่อถือ โดยการพิสูจน์

2.3.2 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีขั้นตอนการวิจัยคล้ายกับการวิจัยประเภทอื่น ๆ คือ (ชาย โปธิสิตา, 2552, น. 110-136); (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2554, น. 223-224)

2.3.2.1 การกำหนดประเด็นปัญหา กำหนดหัวข้อและประเด็นปัญหาให้ชัดเจน โดยทั่วไปจะไม่ตั้งสมมติฐานไว้ เพียงแต่กำหนดแนวคิดเชิงทฤษฎีไว้กว้างๆ

2.3.2.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ไม่ควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างหรือประชากรใหญ่เกินไป เช่น นักวิจัย 1 คน ไม่ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างมากกว่า 300 คน เพื่อให้สามารถศึกษาในแนวลึกได้

2.3.2.3 การกำหนดเครื่องมือวิจัย ควรใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่าง ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม เช่น กล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายวีดิทัศน์ และเครื่องบันทึกเสียง

2.3.2.4 การเก็บข้อมูล นักวิจัยจะต้องเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับความเป็นจริงบนพื้นฐานความเป็นธรรมชาติโดยไม่มีการเสริมแต่ง ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1) การสังเกต เป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด ซึ่งมีทั้งการเป็นผู้สังเกตอย่างสมบูรณ์ (Complete Observer) โดยนักวิจัยเข้าไปอยู่ชุมชนนั้นเป็นเวลานาน ๆ บางคนเรียกว่า การสังเกตแบบมีส่วนร่วมหรือการเป็นสมาชิกแบบร่วมสังเกต (Observer Participant) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์ อาจใช้การสัมภาษณ์แบบพบปะกัน การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ หรือการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม

3) การเก็บข้อมูลจากเอกสาร ศึกษาจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ หรือผลการประชุม

4) การใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือบันทึกข้อมูลภาคสนาม เช่น ภาพยนตร์ ภาพถ่าย หรือแถบบันทึกเสียง

5) การใช้แบบสอบถาม

2.3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยไม่เน้นการวิเคราะห์เชิงสถิติ แต่จะมีการจำแนกข้อมูล วิเคราะห์ส่วนประกอบ สร้างข้อสรุปแบบอุปมาน การตีความข้อมูล และอธิบายสาเหตุกับความเชื่อมโยงอย่างมีระบบ

2.3.2.6 การจัดทำรายงานการวิจัย จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อเผยแพร่ และรายงานการวิจัยสำหรับผู้บริหาร

กล่าวโดยสรุป การวิจัยเชิงคุณภาพจะต้องออกแบบการวิจัยให้ครอบคลุมใน 4 ข้อคำถามของการวิจัย คือ “จะใช้กลยุทธ์อย่างไรในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีกรอบแนวคิดอะไรบ้าง จะเก็บข้อมูลจากใคร และจะเก็บและสังเกตข้อมูลอย่างไร” การวิจัยเชิงคุณภาพ ไม่เน้นข้อมูลที่เป็นจำนวน แต่จะเป็นข้อมูลเชิงลักษณะว่าประชากรมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไรมีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมอย่างไร มีความเป็นมาของชาติพันธุ์อย่างไร ซึ่งแตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณที่มีจำนวนบ่งบอกความมากน้อย การวิจัยเชิงคุณภาพมีขั้นตอนการวิจัยคล้ายคลึงกับการวิจัยต่าง ๆ โดยทั่วไป

2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพข้อมูลที่ใช้จะเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถทำเป็นปริมาณได้ที่เรียกว่าข้อมูลเชิงคุณภาพดังนั้นจึงไม่สามารถจะใช้วิธีการทางสถิติได้แต่เราจะใช้วิธีการที่เรียกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งจะเป็นวิธีการสรุปรวมข้อมูลหรือสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบประเด็นปัญหาหรือทดสอบสมมุติฐานการวิจัยต่าง ๆ ครอบคลุมข้อ

2.3.3.1 ลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำไปพร้อมกับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และกระทำแบบล้อนกันไปตลอดระหว่างการเก็บข้อมูลกับการวิเคราะห์ข้อมูลและก็ยังทำต่อไปหลังจากการเก็บข้อมูลสิ้นสุดลงแล้วจนกว่าผลการวิเคราะห์จะนิ่งการวิจัยเชิงคุณภาพจะเป็นวิธีการที่เรียกว่าวิธีการอุปนัย (Induction) จะเริ่มต้นจากการศึกษาหลายๆแนวคิดทฤษฎีแล้วมาสร้างเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรมที่เรียกว่าสมมุติฐานชั่วคราวและมีการตรวจสอบสมมุติฐานชั่วคราวด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ

2) ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลจากมุมมองของคนในนั้นคือการวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่ใช้ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือหลายทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการพิจารณาปรากฏการณ์เนื่องจากนักวิจัยไม่อาจทราบได้ว่าทฤษฎีที่ศึกษานั้นจะตรงกับทัศนระมอของคนที่ในหรือไม่จึงไม่ต้องด่วนสรุปปรากฏการณ์ตามสายตาของคนภายนอกดังนั้นนักวิจัยจึงต้องทำให้ปลอดจากทฤษฎี

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอาจเริ่มต้นด้วยการสร้างสมมุติฐานชั่วคราวซึ่งได้มาจากแนวคิดทฤษฎีส่วนหนึ่งและได้มาจากการสร้างสรรค์หรือจินตนาการอีกส่วนหนึ่งที่เรียกว่าสมมุติฐานชั่วคราวเนื่องจากผู้วิจัยสามารถเปลี่ยนแปลงสมมุติฐานได้ตลอดเวลาตามปรากฏการณ์จนกว่าสมมุติฐานชั่วคราวนั้นจะนิ่งแล้วจึงสรุปเป็นผลการวิจัย

4) ผู้วิจัยต้องเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองกระบวนการที่นักวิจัยเข้าไปสัมผัสปรากฏการณ์เริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลนำสมมุติฐานชั่วคราวมารองรับข้อมูลเพื่อนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธตลอดจนการสร้างหรือปรับแก้สมมุติฐานใหม่ขึ้นมาแทนที่ซึ่งกระบวนการอย่างนี้ผู้วิจัยจะรู้ดีกว่าคนอื่น ๆ

2.3.3.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การใช้แนวคิด ทฤษฎี และการสร้างกรอบแนวคิดหรือสมมุติฐานชั่วคราวสำหรับการวิเคราะห์ ลักษณะของกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงคุณภาพมีดังนี้

1. กรอบแนวคิดจะสร้างจากหลายๆแนวคิด ทฤษฎี ซึ่งมีลักษณะเป็นสหสาขาวิชา

2. การสรุปกรอบแนวคิดจะใช้ข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงค่อนข้างมาก ที่เราเรียกว่า Grounded Theory

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล ก่อนที่จะวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะต้องตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลก่อน ซึ่งมีแนวทางการตรวจสอบดังนี้

1. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพอาจไม่มีเครื่องมือเก็บข้อมูล ไม่มีค่าสถิติแสดงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างก็น้อยไม่อาจเป็นตัวแทนของประชากรได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นจุดอ่อนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือได้ ซึ่งก็มีแนวทางดังนี้

1.1 นำเสนอข้อมูลอย่างละเอียดด้วยวิธีการพรรณนา โดยการแสดงภาพของชุมชนและบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ที่ศึกษาอย่างละเอียดทุกแง่มุม

1.2 ทำความเข้าใจกับผู้อ่านในเบื้องต้นว่า ข้อมูลนี้เป็นเรื่องชีวิตจริงของบุคคลที่ปรากฏในเหตุการณ์

1.3 สำหรับนักศึกษาที่ทำวิจัยเชิงคุณภาพก็ควรให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ไปสัมผัสกับปรากฏการณ์จริงที่กำลังศึกษาอยู่ด้วยก็จะดี เพื่ออาจารย์จะได้เข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นดีขึ้น

1.4 ให้บุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้ตรวจสอบ และรับรองความถูกต้องของข้อมูล

1.5 ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) คือ การแสดงความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกันได้แก่ในเวลาที่แตกต่างกัน สถานที่แตกต่างกัน บุคคลที่แตกต่างกัน

2. การตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลการตรวจสอบแบบนี้จะทำเมื่อเก็บข้อมูลไปได้ระยะหนึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและการสังเกตอาจมีการ

ขาดตกบกพร่องไม่ครบถ้วนหรือไม่เพียงพอขณะอยู่ในสนามก็สามารถเก็บเพิ่มเติมได้ การตรวจสอบสามารถทำได้ดังนี้

2.1 กรณีข้อมูลเป็นความคิดเห็นหรือทัศนะของผู้ถูกสัมภาษณ์พิจารณาผู้ถูกสัมภาษณ์ดังนี้สถานะทางอารมณ์ค่านิยมและทัศนะต่อเรื่องที่ถาม

2.2 ข้อมูลที่เป็นการให้รายละเอียดหรือเล่าเหตุการณ์การตรวจสอบต้องพิจารณาว่าผู้เล่ารับรู้เหตุการณ์นั้นอย่างไรและเรื่องเล่าที่เล่านั้นสอดคล้องหรือแตกต่างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ หรือไม่อย่างไร

ขั้นที่ 3 การจดบันทึกและการจัดทำดัชนีข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้กันมากคือการสังเกตแบบมีส่วนร่วมการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและการใช้ข้อมูลเอกสาร

1. การจดบันทึก (Notetaking) จดบันทึกข้อมูลอะไรและจดอย่างไรขึ้นอยู่กับว่านักวิจัยสังเกตอะไรหรือสัมภาษณ์อะไรแนวทางการสังเกตหรือการตั้งคำถามเป็นไปตามสมมุติฐานชั่วคราวที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นการจดบันทึกมี 2 แบบดังนี้

1.1 การจดบันทึกย่อขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลอาจจะมีเวลาไม่เพียงพอสภาพการณ์ไม่เอื้ออำนวยหรือหลีกเลี่ยงการเห็นข้อมูลจากบุคคลอื่น

1.2 การจดบันทึกอย่างละเอียดโดยการนำบันทึกย่อมาเรียบใหม่หรือถอดเทปจากการสัมภาษณ์อย่างละเอียด

2. การจดบันทึกข้อมูลควรมีการจดบันทึกแบ่งแยกระหว่างส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงกับส่วนที่เป็นความคิดเห็นของผู้วิจัยอย่าให้ปะปนกันหลังจากนั้นจึงใส่ความเห็นการตีความการสรุปหรือการเชื่อมโยงเข้าสู่กรอบแนวคิดทฤษฎี

3. การจัดทำดัชนีข้อมูล (Indexing) เป็นการเลือกคำบางคำหรือประโยคมาใช้ในการจัดหมวดหมู่ข้อมูลเพื่อสะดวกในการเรียกข้อมูลมาใช้เนื่องจากข้อมูลมีจำนวนมาก

ขั้นที่ 4 การทำข้อสรุปชั่วคราวการทำข้อสรุปชั่วคราวคือการลงเขียนเป็นประโยคหรือเขียนเป็นข้อความย่อหน้าหรือเป็นข้อความยาว ๆ สองสามหน้า ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าเป็นลักษณะหรือความเชื่อมโยงของดัชนีหรือข้อมูลเป็นการสรุปย่อ ๆ

ขั้นที่ 5 การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์การสร้างบทสรุปในขั้นตอนนี้ทำต่อจากขั้นตอนการทำข้อสรุปชั่วคราวที่ได้ผ่านการตรวจสอบและยืนยันแล้วเป็นการนำข้อสรุปชั่วคราวหรือข้อสรุปย่อ ๆ เหล่านั้นมาเชื่อมโยงกันเพื่อให้เป็นบทสรุปที่จะตอบปัญหาการวิจัย

การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อสรุปย่อ ๆ เข้าด้วยกันจะต้องทำอย่างเป็นระบบและค่อย ๆ ทำอย่างปราณีตจึงจะได้ข้อสรุปที่ตีความสำเร็จของการสร้างบทสรุปขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เป็นข้อสรุปย่อ ๆ ประกอบกับความเป็นสหวิทยาการของผู้วิจัย

การพิสูจน์บทสรุปเพื่อให้แน่ใจว่าบทสรุปมีความน่าเชื่อถือได้นั้นคือแนวคิดเชิงนามธรรมที่สรุปกับรูปธรรมที่ดำรงอยู่สอดคล้องกันหรือไม่ผู้วิจัยมีวิธีการพิสูจน์ดังนี้

1. การตรวจสอบความเป็นตัวแทนของข้อมูลผู้วิจัยต้องตรวจสอบบทสรุปว่าสร้างขึ้นมาจากข้อมูลที่มีความเป็นตัวแทนของประชากรข้อมูลหรือไม่เป็นข้อมูลมาจากบางแหล่งมากเป็นพิเศษกว่าแหล่งอื่นๆหรือไม่

2. ตรวจสอบผลข้างเคียงที่อาจเกิดจากตัวผู้วิจัยนั้นคือการที่ผู้วิจัยเข้าไปคลุกคลีกับข้อมูลได้ทำให้เกิดผลข้างเคียงอะไรต่อข้อมูลในสนามหรือไม่ใครมีพฤติกรรมที่ผิดไปจากปกติธรรมดาหรือไม่วิธีการป้องกันคือผู้วิจัยต้องอยู่ในสนามนาน ๆ และเก็บข้อมูลแบบไม่ให้ผู้คนรู้ตัว (Unobtrusive)

3. ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าโดยการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกันว่าข้อมูลมีความตรงกันหรือไม่ได้แก่เวลาที่แตกต่างกันสถานที่แตกต่างกันและบุคคลที่แตกต่างกัน

4. ประเมินคุณภาพของข้อมูลที่ได้โดยใช้เกณฑ์คร่าวๆดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้มาในระยะหลังหลังจากที่ผู้วิจัยคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลหรือไม่

4.2 เป็นข้อมูลที่ให้เห็นได้ฟังมาจากตัวเองหรือไม่

4.3 เป็นข้อมูลของพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่สังเกตได้หรือไม่

4.4 ผู้วิจัยเองได้รับความไว้วางใจหรือไม่

4.5 ผู้ให้ข้อมูลมีความยินดีเต็มใจหรือไม่

4.6 ผู้ให้ข้อมูลอยู่กับผู้วิจัยตามลำพังขณะให้ข้อมูลหรือไม่

5. พยายามเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลอาจเปรียบเทียบข้อสรุปของคนสองกลุ่มหรือของหน่วยงานสองหน่วยความแตกต่างที่ได้จะทำให้ผู้วิจัยย้อนกลับไปตรวจสอบว่าในอีกกลุ่มหนึ่งมีลักษณะดังกล่าวเหมือนกันหรือไม่ผู้วิจัยได้หลงลืมหรือละเลยข้อมูลบางเรื่องไปหรือไม่

6. ลองทำวิจัยซ้ำอีกครั้งโดยใช้กรอบแนวคิดและวิธีการวิจัยเหมือนเดิมเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าบทสรุปผลการวิจัยใหม่กับเก่าเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

7. หาคำอธิบายอื่น ๆ ที่มีน้ำหนักสูงสักัน โดยผู้วิจัยลองสมมุติว่าบทสรุปของตนไม่เป็นที่พอใจและคิดว่ามีคำอธิบายอื่นที่จะใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้มีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่าหรือพอ ๆ กันหรือไม่ ถ้ามีก็ต้องทบทวนบทสรุปของตนเองใหม่

สรุปได้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ จะเป็นวิธีการที่เรียกว่าวิธีการอุปนัย (Induction) จะเริ่มต้นจากการศึกษาหลาย ๆ แนวคิด ทฤษฎี แล้วมาสร้างเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรมที่เรียกว่าสมมุติฐานชั่วคราว และมีการตรวจสอบสมมุติฐานชั่วคราวด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือและนำไปใช้ในงานวิจัย

2.4 บริบทหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา

2.4.1 ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ชื่อเดิมคือ วิทยาลัยครู ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2518 ต่อมาวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม “สถาบันราชภัฏ” เป็นชื่อสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2554, น. 7)

สถาบันราชภัฏได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ลงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2547 ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 หมวด 1 มาตรา 7 กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง และยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู และในมาตรา 8 ได้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังต่อไปนี้ 1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาสากล 2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนเพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตดังกล่าวต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ 3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึกและความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ 4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 5) เสริมสร้างความรู้ความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง 6) ประสานความร่วมมือ

และช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่น ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐานและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการการบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ 8) ศึกษาวิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและในมาตรา 10 มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2547, น. 2-3)

2.4.2 โครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

2.4.2.1 ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาษาอังกฤษ : Master of Education Program in Educational Administration

2.4.2.2 ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

Master of Education (Educational Administration)

ชื่อย่อ : ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

M.Ed. (Educational Administration)

2.4.2.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.4.2.4 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1) ปรัชญา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มุ่งผลิตและพัฒนาผู้บริหารการศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษาและผู้สนับสนุนการศึกษา ให้มีความรู้กว้างรู้ลึก เรียนรู้ทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติมีคุณธรรมจริยธรรมและสามารถสร้างองค์ความรู้แสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการจัดการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก

2) วัตถุประสงค์

2.1) เพื่อพัฒนาให้มหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่รู้กว้างและรู้ลึกมีคุณธรรมจริยธรรมมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมีความพร้อมที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้สนับสนุนการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2.2) เพื่อพัฒนาศักยภาพของมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้เป็นผู้มีความรอบรู้ สามารถนำหลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและเทคโนโลยีโดยยึดแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3) เพื่อให้มหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาสามารถใช้หลักการและระเบียบวิธีการวิจัยทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.4) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมวิทยฐานะของนักบริหารการศึกษาในท้องถิ่นให้สูงขึ้น

2.4.2.5 กำหนดการเปิดสอน

เปิดดำเนินการสอนตั้งแต่ ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นไป

2.4.2.6 คุณสมบัติของผู้ศึกษา

1) ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่ ก.พ. รับรอง

2) ผ่านการคัดเลือกของมหาวิทยาลัยซึ่งประกาศให้ทราบในแต่ละปีการศึกษา

3) คุณสมบัติอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

2.4.2.7 การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏและระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2547

2.4.2.8 ระบบการศึกษา

ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สำหรับการศึกษภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงได้กับการศึกษาภาคปกติ

2.4.2.9 ระยะเวลาการศึกษา

ใช้เวลาในการศึกษา ไม่เกิน 5 ปีการศึกษา

2.4.2.10 การลงทะเบียนเรียน

ให้ลงทะเบียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ

2.4.2.11 การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

1) ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา (รายละเอียดในภาคผนวก)

2) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรือยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัยหรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)

2.4.2.12 หลักสูตร

1) จำนวนหน่วยกิตรวม

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จัดหลักสูตรเป็น 2 แผน คือ แผน ก (2) และ แผน ข หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

2) โครงสร้างหลักสูตร

2.1) แผน ก(2)

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีการจัดโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

หมวดวิชาสัมพันธ์	6	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะด้านไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
วิชาบังคับ	9	หน่วยกิต
วิชาเลือกไม่น้อยกว่า	9	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์	12	หน่วยกิต
วิชาเสริม	ไม่นับหน่วยกิต	
หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า	36	หน่วยกิต

2.4.3 การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร นับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร เพราะนอกจากจะต้องมีการวางแผน และ เตรียมการล่วงหน้าแล้ว ยังต้องติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดด้วย ผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารงานจะต้องดูแลกำกับงาน เพื่อให้การบริหารหลักสูตรดำเนินไปอย่างราบรื่น และบรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ ความรับผิดชอบของผู้บริหารในการสนับสนุน การส่งเสริมการกำกับดูแลงานจะสามารถทำให้การบริหารหลักสูตรประสบความสำเร็จการบริหารหลักสูตรนั้นผู้บริหารต้องเข้าอย่างถ่องแท้ สามารถนำหลักสูตรไปสู่เป้าหมายที่แท้จริงได้ก็ขึ้นอยู่กับว่าหลักสูตรนั้นประสบความสำเร็จการบริหารหลักสูตรจัดทำในหลายระดับ ได้แก่ระดับส่วนกลาง ระดับท้องถิ่นและระดับโรงเรียน หัวใจของการบริหารหลักสูตรคือ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย การจัดกลุ่มผู้เรียน การจัดครูเข้าสอนและการจัดทำแผนการสอนรวมทั้งการนิเทศติดตามผลการส่งเสริมการใช้หลักสูตรซึ่งทำได้ตั้งแต่ก่อนการสอนขณะกำลังสอนและหลังการสอนการบริหารจัดการหลักสูตร (Curriculum Engineering or Administration of the Curriculum System) เป็นการบริหารงานทางด้านวิชาการ หรือ การนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งเปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด ในการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ส่วนใหญ่ในโรงเรียนจะได้แก่ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าสายวิชาการ บุคคลเหล่านี้จะทำงานร่วมกับครูโดยการทำงานร่วมกัน กระตุ้นช่วยเหลือ แนะนำให้กำลังใจ

ควบคุม สนับสนุน ประสานงานให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอนการบริหารหลักสูตร หรือ การบริหารงานทางด้านวิชาการ จะได้ผลเพียงไรนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอื่นที่ช่วยสนับสนุน ให้เป็นระบบขึ้นมา เช่น ระบบการวัดผล ระบบบริหารบุคคลระบบธุรการ และระบบอื่น ๆ การบริหาร หลักสูตรนั้น จะเป็นระบบของหลักสูตร (Curriculum System) ซึ่งจะต้องบริหารอย่างเป็นระบบรวม ไปถึง กระบวนการเรียนการสอนด้วย ซึ่งระบบการบริหารหลักสูตรนั้นจะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 3 ส่วนด้วยกันคือ 1) การวางแผนหลักสูตร (Curriculum Planning) 2) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) 3) การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation)

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร นับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร เพราะนอกจากจะต้องมีการวางแผน และ เตรียมการล่วงหน้าแล้วยังต้องติดตามผลการดำเนินงาน อย่างใกล้ชิดด้วย ผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารงานจะต้องดูแลกำกับงาน เพื่อให้งานบริหารหลักสูตร ดำเนินไปอย่างราบรื่น และบรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้

2.4.4 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd) เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่ง สาขาวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาส ในเทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบ และกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

2.4.4.1 หลักการสำคัญ

1) เป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการ วัตการศึกษาตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

2) มุ่งเน้นที่ Learning Outcomes เป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกัน คุณภาพบัณฑิต

3) มุ่งประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอนเข้าไว้ด้วยกันและเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกัน

4) เป็นเครื่องมือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความ มั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง/มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคม และสถาบันอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่คาดว่าจะพึงมี

5) มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันใด ๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้ ในสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตรตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายโดยมั่นใจถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง

6) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4.4.2 วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

นอกจากจะให้เป็นไปตามหลักการสำคัญของ TQF ตามที่เสนอข้างต้นแล้ว มีวัตถุประสงค์อื่นที่สำคัญอีก ดังนี้

1) เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำของบัณฑิตในแต่ละสาขา/สาขาวิชา หรือแต่ละคุณวุฒิ

2) เพื่อให้แต่ละสาขา/สาขาวิชามีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเอง โดยบัณฑิตในสาขาสาขาวิชาเดียวกันของแต่ละสถาบันฯ มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาของสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ

3) เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบ (Deregulations) ในการดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็งและความพร้อมในการจัดการศึกษา

ทุกมหาวิทยาลัย ต้องประกาศมาตรฐานผลการเรียนรู้กลาง เป็นของตนเอง เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถาบันเป็นไปอย่างมีคุณภาพมาตรฐานและสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552

เมื่อแต่ละมหาวิทยาลัย ประกาศมาตรฐานการเรียนรู้กลาง อาจปรับหัวข้อย่อยให้สอดคล้องกับทิศทาง หรือนโยบายของมหาวิทยาลัย และในหลักสูตรก็จะมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องของมหาวิทยาลัย และมาตรฐานของสาขานั้นต่อไป

2.4.4.3 โครงสร้างและองค์ประกอบของ TQF

1) ระดับคุณวุฒิ (Levels of Qualifications)

ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)

ระดับที่ 2 ปริญญาตรี

ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ระดับที่ 4 ปริญญาโท

ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

2) มาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domains of Learning) ของคุณวุฒิของประเทศไทย มีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

- 2.1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Morals)
- 2.2) ด้านความรู้ (Knowledge)
- 2.3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)
- 2.4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 2.5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ (Numerical, Communication and Information Technology Skills)

ในบางสาขาวิชาอาจกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้มากกว่า 5 ด้านก็ได้ เช่น บางสาขาวิชา เน้นทักษะของการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ก็จะเพิ่มมาตรฐานผลเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skills) หรือบางสาขาวิชาต้องการใช้บัณฑิตของสาขาวิชา มีมาตรฐานผลการเรียนรู้มากกว่าหรือพิเศษกว่าบัณฑิตในสาขาวิชาอื่นก็สามารถกำหนดเพิ่มเติมได้

1. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิ

1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางด้านจริยธรรมและวิชาชีพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ด้วยวิถีทางที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างสอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ แสดงออกถึงพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางค่านิยมและการจัดลำดับความสำคัญ แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอ และบูรณาการได้อย่างสมดุลเหมาะสมระหว่างวัตถุประสงค์ส่วนบุคคล และวัตถุประสงค์ของกลุ่ม เป็นอย่างดีต่อผู้อื่น มีภาวะผู้นำในการทำงาน ในกลุ่มต่าง ๆ ในครอบครัว และชุมชน

1.2 ด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ รู้หลักและทฤษฎีที่สัมพันธ์กัน ตระหนักในองค์ความรู้และทฤษฎีในสาขาวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ที่เรียนในหลักสูตรวิชาชีพมีความคุ้นเคยกับพัฒนาการล่าสุดฝนระดับแนวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษา รวมทั้งตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ในหลักสูตรที่เตรียมนักศึกษาเพื่อปฏิบัติงานวิชาชีพ นักศึกษาจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติกฎระเบียบ เทคนิคข้อบังคับรวมถึงวิธีการปรับปรุงให้ทันตามกาลเวลาเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

1.3 ด้านทักษะทางปัญญา มีความสามารถในการทาวิจจับ เข้าใจและสามารถประเมินข้อมูล ค้นหาแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่กว้างขวาง และประยุกต์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งที่แตกต่างกันได้โดยไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากภายนอก สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนวทางใหม่ในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงองค์ความรู้

ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ภาคปฏิบัติและผลกระทบที่ตามมาจากการตัดสินใจ สามารถประยุกต์ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้เหล่านี้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสาขา/สาขาวิชาที่เรียนสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้กระบวนการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เป็นประจำได้อย่างเหมาะสม และแยกแยะสถานการณ์ที่ต้องการการแก้ไขปัญหาด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ พร้อมกับนำเอาความรู้ความเข้าใจในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อสนองตอบต่อสถานการณ์เช่นนั้น

1.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะในฐานะผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มที่มีสถานการณ์ไม่ชัดเจน และต้องการนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการดำเนินการแสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาที่ต้องการความสนใจและกล่าวถึงปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองรวมทั้งวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อศึกษาปัญหาและข้อโต้แย้งแล้ว สามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมเป็นประจำในการเก็บรวบรวมข้อมูล แปลความหมาย และสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด

2. ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละคุณวุฒิ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ต้องออกแบบมาเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในสาขา/สาขาวิชาอย่างกว้าง ๆ เน้นให้รู้จักในบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ การพัฒนาและผลการวิจัยล่าสุด นักศึกษาควรตระหนักถึงความรู้และทฤษฎีในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ปริญญาตรีเป็นคุณวุฒิพื้นฐานสำหรับการเข้าสู่อาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่ใช้ทักษะความชำนาญสูง และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นด้วย ดังนั้นหลักสูตรจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติในวิชาชีพ และพื้นฐานความรู้ภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี และการวิจัยที่จำเป็นต่อการศึกษาด้วย

3. จำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรและระยะเวลาในการศึกษา เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

4. การกำหนดชื่อคุณวุฒิ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดชื่อปริญญา

5. การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาในระบบ และเรื่อง ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดีในการเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาในระบบ

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับ 4 ปริญญาโท ผู้สำเร็จการศึกษาระดับที่ 4 ปริญญาโท โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1. ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในทฤษฎี ผลการวิจัยและพัฒนาการล่าสุดในระดับ แนวนำทางวิชาการหรือการปฏิบัติในวิชาชีพ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเหล่านี้ต่อองค์ความรู้ ในสาขาวิชา

2. ความรอบรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้าใน ระดับสูงเพื่อใช้ในวิชาการหรือการปฏิบัติทางวิชาชีพ และจะใช้เทคนิคเหล่านี้ในการดำเนินการวิจัย ที่สำคัญหรือทำโครงการค้นคว้าในวิชาชีพ

3. ความสามารถในการสังเคราะห์ และประยุกต์ใช้ผลของการวิจัย และพัฒนาการ ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติทางวิชาชีพ ในการวิเคราะห์ พัฒนาและทดสอบสมมติฐานตลอดถึงการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

4. ความสามารถในการสื่อถึงผลการศึกษาค้นคว้าและการวิจัย โดยการเผยแพร่ ในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ต่อกลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพ และบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

1. ศึกษาค้นคว้าปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพที่ซับซ้อนอย่างสม่ำเสมอ สามารถ แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยดุลยพินิจที่เหมาะสม และใช้ทักษะเหล่านี้ได้ในสถานการณ์ที่จำเป็นได้ แม้ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้นๆ

2. สามารถแสดงออกอย่างเป็นอิสระในการจัดการและแก้ไขปัญหาทั้งที่คาดการณ์ได้ และคาดการณ์ไม่ได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

3. ติดตามและกระตือรือร้นในการสนับสนุนให้ผู้อื่นรู้จักประยุกต์ใช้ดุลยพินิจอย่างมี คุณธรรมและจริยธรรมอันเหมาะสมในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนและละเอียดอ่อน ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางค่านิยม

4. มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และมีภาวะผู้นำ ในการให้โอกาสและสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่จำเป็นต่อการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านมีดังนี้

1. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาด้านนี้เกี่ยวข้องกับการผสมผสาน ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ ทศนคติ และวุฒิภาวะ ในการตัดสินใจ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาจะรวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี การวิเคราะห์และสะท้อน

พฤติกรรมของตนเองและของผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน การอภิปรายเป็นกลุ่มในเรื่องความขัดแย้งทางความคิดอย่างง่าย ๆ และที่ซับซ้อนมากขึ้น จะช่วยให้นักศึกษาเห็นค่านิยมของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเกิดความคิดโดยใช้หลักการทั่วไปว่า สิ่งที่คุณเชื่อควรเป็นแนวทางกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้ หลักในการถ่ายทอดการเรียนรู้จะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นไปได้ต่าง ๆ รวมถึงสถานการณ์ที่นักศึกษาจะต้องเผชิญในชีวิตภายนอกและในการทำงาน แม้ว่าผลการเรียนรู้ด้านนี้อาจถูกจัดเป็นรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ควรใช้ทุกโอกาสในการเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในทุก รายวิชาที่สอนรวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

2. การแสวงหาความรู้ ปัจจัยสำคัญ คือ การจัดหาพร้อมอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างและเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า และเมื่อมีข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นควรจะเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่จัดไว้แล้ว และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของนักศึกษา เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและนำมาใช้ การใช้เครื่องมือช่วยจำและการทบทวนเนื้อหาที่สำคัญเป็นระยะ ๆ จะช่วยให้มั่นใจได้ว่า ข้อมูลนั้นจะอยู่ในความทรงจำได้ในระยะยาว

3. การพัฒนาทักษะทางปัญญา ปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การพัฒนาความคิดรวบยอดรวมทั้งหลักการทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ การวิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นลำดับขั้นตอนตามแผนที่วางไว้และต้องฝึกปฏิบัติในหลายสถานการณ์ รวมทั้งที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่คาดว่าจะได้ใช้ในอนาคตเพื่อช่วยในการถ่ายทอดความรู้และนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมการพัฒนาความสามารถในการกำหนดและใช้ทักษะทางปัญญาในการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ ที่ไม่เคยคิดมาก่อน จำเป็นต้องมีการทำงานในการแก้ปัญหาแบบปลายเปิดโดยให้ความช่วยเหลือในการจำแนกแยกแยะ และการประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจเพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ นักศึกษาควรถูกฝึกให้สามารถสะท้อนกระบวนการคิดของตนเอง เมื่อพบกับงานใหม่ ๆ ที่ท้าทายและสามารถพัฒนาการจัดการกลยุทธ์ในการคิดของตนเอง เมื่อต้องแก้ไขปัญหาประเด็นปัญหาในลักษณะต่าง ๆ

4. การพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การมีโอกาสนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับข้อมูลป้อนกลับต่อผลการทำงานที่สร้างสรรค์ ข้อมูลป้อนกลับดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพสูงสุดถ้านักศึกษาได้วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองในสภาพแวดล้อมที่เอื้อ และสามารถพัฒนาเป็นหลักในการแสดงพฤติกรรมของตนเองการพัฒนาความสามารถและความรับผิดชอบสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องมอบหมายงานให้นักศึกษาที่จะพัฒนาและกระตุ้นความสามารถเหล่านั้นด้วยความมุ่งหวังให้มีผลงานที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ

5. การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การจัดการสอนที่มีการฝึกปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับและคำแนะนำในการปรับปรุงทักษะที่จำเป็นทางด้านการคำนวณอย่างง่าย

ๆ แก่นักศึกษา เพื่อปรับปรุงทักษะที่จำเป็นทางคณิตศาสตร์อย่างง่าย ๆ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นักศึกษาที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาอาจมีความสามารถต่างกันในการใช้ทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการสื่อสาร ซึ่งบางคนต้องได้รับการสอนเป็นพิเศษ ทั้งนี้อาจทำได้โดยการสอนโดยตรงร่วมกับการฝึกปฏิบัติ และควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งสูงขึ้นตามลำดับ

จากการศึกษามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติสรุปได้ว่ามาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต โดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตบรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบมุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาใด ๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตรตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยมั่นใจถึงผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นประเภทการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) และการสร้างนวัตกรรม (Innovative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. คำถามการวิจัย

องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมีอะไรบ้าง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. เป้าหมาย

องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย

5. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 5.1 ประธานสาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน
- 5.2 คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน
- 5.3 อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน
- 5.4 อาจารย์ผู้สอน สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน
- 5.5 อาจารย์ผู้สอนสาขาการบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต และมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 2 คน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

7. ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย 3 เดือน (ตั้งแต่เดือน เมษายน 2558 – เดือน มิถุนายน 2558)

8. สถานที่ทำการวิจัย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏต้นแบบ ที่มีความพร้อมและมีผลงานเป็นที่ยอมรับดังนี้ คือ ผ่านการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายนอกจาก สมศ. อยู่ในระดับดี ถึงดีมาก มีผลงานวิจัยของสาขา เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

- 8.1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 8.2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 8.3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- 8.4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- 8.5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

9. วิธีดำเนินการวิจัย

9.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และนำมาใช้เป็นกรอบในการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

9.2 นำกรอบในการศึกษาที่ได้จากข้อ 1 มาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

9.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ 2) การบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

9.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแนวคำถามที่สร้างขึ้นได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพโดยพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา วิจัย และการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

9.5 กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

9.5.1 ตำแหน่งประธานสาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

9.5.2 ตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 4 ปี

9.5.3 ตำแหน่ง อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

9.5.4 ตำแหน่งอาจารย์ผู้สอน สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทำหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

9.5.5 ตำแหน่งอาจารย์ผู้สอนสาขาการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต และมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป สำเร็จการศึกษาและดำรงตำแหน่งทางวิชาการมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

9.6 คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

9.7 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนัดหมาย วันเวลาที่จะไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

9.8 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการจัดระเบียบทางกายภาพของข้อมูล ได้แก่ การถอดไฟล์บันทึกเสียง และข้อมูลที่ได้จัดบันทึกมา แบบคำต่อคำและขีดเกลากภาษา แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาจัดแยกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และจำแนกเนื้อหาตามประเด็นที่ได้เก็บข้อมูลมา การจัดระเบียบเนื้อหาข้อมูล ผู้วิจัยได้อ่านเนื้อหาทั้งหมดของข้อมูล และเลือกบันทึกประเด็นหลักจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจนครบถ้วน การจัดกลุ่มข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการจำแนกประเด็น มาจัดกลุ่มตามเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์

9.9 เขียนรายงานผลการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และตีความจากเนื้อหาที่ได้จากข้อมูล สรุปและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและบรรยาย

10. ผลลัพธ์

องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. คำถามการวิจัย

รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอย่างไร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เป้าหมาย

รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

- 4.1 ด้านกระบวนการบริหาร
- 4.2 ด้านผู้บริหาร
- 4.3 ด้านคณาจารย์
- 4.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

5. กลุ่มที่ศึกษา

กลุ่มที่ศึกษา ประกอบด้วยคณบดีคณะครุศาสตร์ จำนวน 11 คน ประธานสาขาบริหารการศึกษา จำนวน 11 คน และอาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา แห่งละ 4 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 66 คน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์	ประชากร			รวม
	คณบดี	ประธานสาขา	อาจารย์	
1. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	1	1	4	6
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	1	1	4	6
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	1	1	4	6
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	1	1	4	6
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	1	1	4	6
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	1	1	4	6
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	1	1	4	6
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	1	1	4	6
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	1	1	4	6
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	1	1	4	6
11. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	1	1	4	6
รวมทั้งสิ้น	11	11	44	66

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบตรวจรายการ (Checklist) แบบเติมคำ (Completion) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 3 ตอน

7. ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย 2 เดือน (ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2558 - เดือน สิงหาคม 2558)

8. สถานที่ทำการวิจัย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 แห่ง

9. วิธีดำเนินการวิจัย

9.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการวิจัยในระยะที่ 1 ร่วมกับการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารองค์กร ให้เกิดประสิทธิผล แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์การบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และสังเคราะห์จัดกลุ่มการบริหาร หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

9.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยนำข้อมูลจากผลการวิจัยในระยะที่ 1 ร่วมกับการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

เพื่อใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร และอาจารย์ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลักษณะของแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) แบบเติมคำ (Completion) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการและเติมคำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบ และได้นำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารคณะครุศาสตร์ทำให้เกิดความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลในการบริหาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มเติมได้

9.3 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

9.3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

9.3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (Wording) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence--IOC) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปทดลองใช้

9.3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้อาจารย์ผู้สอนสาขาบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิตในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคอีสานตอนบน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient Method) ตามวิธีของ (Cronbach, 1970, p. 161) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

9.3.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามหลังทดลองใช้อีกครั้ง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

9.4 ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาและกำหนดหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

9.4.1 เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารคณะครุศาสตร์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

9.4.2 เป็นอาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

9.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

9.5.1 ขอนหนังสือมาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 11 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

9.5.2 ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 12 แห่ง โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อให้มหาวิทยาลัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหาร คณะครุศาสตร์ และผู้วิจัยได้อำนวยความสะดวกในการจัดส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยโดยตรง ไม่ต้องผ่านมหาวิทยาลัย ด้วยการจำหน่ายซองและติดแสตมป์ถึงผู้วิจัยไปกับแบบสอบถามทุกชุด และในบางท่านที่ผู้วิจัยสามารถติดต่อได้โดยตรงได้นัดหมายวันเวลาและรวบรวมแบบสอบถามจากผู้บริหารคณะครุศาสตร์ด้วยตนเอง

9.5.3 ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามคืนล่าช้ากว่ากำหนด ผู้วิจัยจะติดตามทางโทรศัพท์ และบางส่วนเดินทางไปติดตามและขอรับคืนด้วยตนเอง

9.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

9.6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

9.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามมีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

9.6.3 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ตอนที่ 2

5 หมายถึง องค์กรประกอบในการบริหารมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง องค์กรประกอบในการบริหารมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง องค์ประกอบในการบริหารมีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง องค์ประกอบในการบริหารมีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง องค์ประกอบในการบริหารมีความสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุด

9.6.4 การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง องค์ประกอบมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง องค์ประกอบมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง องค์ประกอบมีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง องค์ประกอบมีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง องค์ประกอบมีความสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุด

9.6.5 สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นความเรียง

9.7 นำองค์ประกอบ การบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มาดำเนินการสังเคราะห์กำหนดเป็น “เนื้อหาสาระ” แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง “เนื้อหาสาระ” ให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฉบับร่าง)

9.8 นำรูปแบบ (ฉบับร่าง) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงรูปแบบ

9.9 เขียนรายงานการวิจัย ระยะที่ 2

10. ผลลัพธ์

ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. คำถามการวิจัย

รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เป้าหมาย

รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความเหมาะสม

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

5. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตร จำนวน 4 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 4 คน และผู้บริหารในองค์กรที่บัณฑิตทำงาน จำนวน 4 คน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

7. ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย 2 เดือน (ตั้งแต่เดือนกันยายน 2558 – เดือน ตุลาคม 2558)

8. สถานที่ทำการวิจัย

สถานที่ทำงานของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 12 คน

9. วิธีดำเนินการวิจัย

9.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบฯ โดยใช้หลักการของ Stufflebeam, Madaus and Scriven (2000) มาเป็นกรอบในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ โดยมีมาตรฐานทั้งหมด 4 มาตรฐาน เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ

ตอนที่ 2 แบบประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาคุณภาพของรูปแบบ โดยมีมาตรฐานทั้งหมด 4 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) ที่ผู้ตอบแบบประเมินสามารถให้ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มเติมได้

9.2 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบประเมินไปตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

9.2.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

9.2.2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (Wording) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence-IOC) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบประเมิน และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปทดลองใช้

9.2.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อาจารย์ผู้สอนสาขาบริหารการศึกษาระดับมหาบัณฑิตในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคอีสานตอนบน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient Method) ตามวิธีของ Cronbach (1970, p. 161) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

9.2.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบประเมินหลังทดลองใช้อีกครั้ง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

9.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาและกำหนดหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

9.3.1 เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารคณะครุศาสตร์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

9.3.2 เป็นอาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

9.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

9.4.1 ขอนหนังสือมาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 คน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

9.4.2 นำแบบประเมินฯ พร้อมรูปแบบฯ ที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 คน ประเมินคุณภาพของรูปแบบฯ นัดหมายวันเวลาในการรับแบบประเมินคืน

9.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

9.5.1 นำแบบประเมินที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

9.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามมีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้มาตรฐานด้านความเหมาะสม และมาตรฐานด้านความถูกต้อง ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

9.5.3 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมิน ตอนที่ 2

5 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

9.5.4 การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง รูปแบบฯ มีมาตรฐาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

9.5.5 สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นความเรียง

9.6 เขียนรายงานการวิจัย ระยะที่ 3

10. ผลลัพธ์

รูปแบบการบริหารหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีความเหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์การวิจัย 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบศึกษารูปแบบ และ ประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะของการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 ผลการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายและภารกิจงาน การบริหารงานวิชาการ ของนักวิชาการและหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาซึ่งจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Edmonds, 1979, p 37; Austin and Reynolds, 1990, pp. 167-178; Caldwell and Spinks, 1990, pp. 5-12; Pierce, 1991, p. 35; Glickman and others, 2001, p. 49; อารุง จันทวานิช และคณะ, 2546, น. 20-23; วาโร เฟ็งส์วีสต์, 2549, น. 112; ญัฐนิชา บัวดี, 2550, น. 108; นงลักษณ์ เรือนทอง, 2550, น. 164; สัมฤทธิ์ กางเฟ็ง, 2551, น. 206; อนงค์ พิษสิงห์, 2553, น. 220-222; สมยงค์ แก้วสุพรรณ, 2552, น. 25-34; สุดาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิตร, 2556, น. 339-340) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นขอบข่ายการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาสรุปได้ 4 ด้าน ดังนี้ (รายละเอียดของเนื้อหาในบทที่ 2 หน้า 25 ถึง 33)

1.1 ด้านกระบวนการบริหารเป็นตัวบ่งชี้ที่นำเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วย ตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ การมีส่วนร่วม อาคารสถานที่ บรรยากาศองค์กร นโยบายการบริหาร การพัฒนาบุคลากร

1.2 ด้านผู้บริหารเป็นตัวบ่งชี้ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ ภาวะผู้นำ ทักษะการบริหาร นโยบายการบริหาร

1.3 ด้านคณาจารย์ เป็นตัวบ่งชี้ด้านคุณลักษณะและคุณวุฒิของคณาจารย์ ที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ประกอบไปด้วย ตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ คุณลักษณะของบุคลากร คุณวุฒิของบุคลากร คุณภาพของบุคลากร

1.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ การจัดระบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ระบบดูแลติดตามนักศึกษา

2. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาขอบข่ายการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาในข้อ 1.1 ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีความถี่สูงสุดจากการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร ผู้วิจัยสรุปประเด็นที่คัดเลือกมาเป็นประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ ดังนี้

องค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ที่ถูกคัดเลือกมาเป็นประเด็นคำถาม สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นดังนี้

1. ด้านกระบวนการบริหาร ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้
 - 1.1 การมีส่วนร่วม
 - 1.2 อาคารสถานที่
 - 1.3 บรรยากาศองค์กร
 - 1.4 นโยบายการบริหาร
 - 1.5 การพัฒนาบุคลากร
2. ด้านผู้บริหารประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้
 - 2.1 ภาวะผู้นำ
 - 2.2 ทักษะการบริหาร
 - 2.3 นโยบายการบริหาร

3. ด้านคณาจารย์ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้
 - 3.1 คุณลักษณะของบุคลากร
 - 3.2 คุณวุฒิของบุคลากร
 - 3.3 คุณภาพของบุคลากร
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้
 - 4.1 การจัดระบบหลักสูตร
 - 4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4.3 ระบบดูแลติดตามนักศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติดังนี้คือประธานสาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน อาจารย์ผู้สอน สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน และ อาจารย์ผู้สอนสาขาการบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต และมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 2 คน ในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ต้นแบบ ที่มีความพร้อมและมีผลงานเป็นที่ยอมรับดังนี้ คือ ผ่านการประเมินคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาภายนอกจาก สมศ. อยู่ในระดับดีถึงดีมาก มีผลงานวิจัยของสาขา เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการยกตัวอย่างคำพูด (Quotation) ที่สำคัญของผู้ให้การสัมภาษณ์พอสังเขป ดังนี้

1. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.1 ด้านกระบวนการบริหาร

“...การบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดอัตลักษณ์ของสาขา...”

KP.01; 15 ต.ค. 59

“...เรื่องของสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงวิชาการที่เอื้อและสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพก็ถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหาร...”

KP.02; 15 ต.ค. 59

1.2 ด้านผู้บริหาร

“...ผู้บริหารหลักสูตรต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงจะสามารถนำพาสาขาบริหารการศึกษาไปสู่วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ได้อย่างสมภาคภูมิ...”

KP.01; 15 ต.ค. 59

“...เรื่องของคุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กรก็มีความสำคัญด้วย ทั้งนี้เพราะในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ก่อนข้างรวดเร็ว ถ้าผู้บริหารองค์กรไม่ยอมรับยอมเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะทำให้ไม่สามารถแข่งขันในเชิงวิชาการได้...”

KP.02; 15 ต.ค. 59

1.3 ด้านคณาจารย์

“...อาจารย์ที่จบมาใหม่ ๆ ส่วนใหญ่เก่งในด้านวิชาการ แต่ต้องได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับคุณลักษณะของความเป็นครู และจิตวิญญาณความเป็นครู เพื่อให้สามารถทำหน้าที่คณาจารย์ได้อย่างสมบูรณ์แบบ ...”

KP.01; 15 ต.ค. 59

“...คุณลักษณะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปได้คือ ความทุ่มเท และเสียสละในการทำงานมีความกระตือรือร้นในการสอนใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ต้องมีความเป็นมืออาชีพสูง...”

KP.02; 15 ต.ค. 59

1.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

“...หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษาต้องมีความทันสมัยตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้นักศึกษาที่มาเรียนจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง...”

KP.01; 15 ต.ค. 59

“...ภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา และถือว่าเป็นหน้าที่ของคณาจารย์ทุกคน คือต้องมีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาการสอนในรายวิชาที่ตนเองสอน เพื่อเป็นต้นแบบให้กับนักศึกษาได้เห็นจริง...”

KP.02; 15 ต.ค. 59

2. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.1 ด้านกระบวนการบริหาร

“...การบริหารในยุคปัจจุบันถ้าต้องการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต้องนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้คนทำงานเหมือนสมัยก่อน ซึ่งความผิดพลาดมีมาก...”

KP.03; 12 ต.ค. 59

“...อาคารสถานที่เพียงพอ สภาพแวดล้อมเหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ก็ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพ...”

KP.04; 12 ธ.ค. 59

2.2 ด้านผู้บริหาร

“...ผู้บริหารหลักสูตรต้องมีความหลากหลายของภาวะผู้นำสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ได้ โดยไม่ยึดติดกับตำแหน่งเพียงอย่างเดียว จึงจะสามารถนำพาสาขาบริหารการศึกษาไปสู่วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ได้อย่างสมภาคภูมิ...”

KP.03; 12 ธ.ค. 59

“...ผู้บริหารมืออาชีพต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร เพื่อประสิทธิภาพขององค์กรในการผลิตมหาบัณฑิต ที่มีคุณภาพออกสู่สังคม...”

KP.04; 12 ธ.ค. 59

2.3 ด้านคณาจารย์

“...คณาจารย์จะต้องมีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงานมีจิตวิญญาณของความเป็นครู และต้องมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์...”

KP.03; 12 ธ.ค. 59

“...สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งอย่างหนึ่งที่คณาจารย์ในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา ต้องมีคือ ความเป็นมืออาชีพสามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ หรือใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้...”

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY KP.04; 12 ธ.ค. 59

2.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

“...กิจกรรมต่าง ๆ ที่คณาจารย์ออกแบบมาเพื่อสอนนักศึกษาจะต้องเน้นพัฒนาทักษะกระบวนการคิด โดยไม่ยึดติดกับเนื้อหาเดิม ๆ ...”

KP.03; 12 ธ.ค. 59

“...การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ง่าย สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึง เพื่อให้นักศึกษาจะได้ค้นคว้าองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

KP.04; 12 ธ.ค. 59

3. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3.1 ด้านกระบวนการบริหาร

“...ตัวบ่งชี้ อย่างหนึ่งของการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จ คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรในสาขามีส่วนร่วมในการบริหารรวมทั้ง การสะท้อนผลการดำเนินการ...”

KP.05; 25 ต.ค. 59

“...การบวนการบริหารหลักสูตรต้องมีระบบพัฒนาบุคลากรมีความต่อเนื่องโดยการให้ ทนุศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิต หรือการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นในต่างประเทศ เพื่อให้คณาจารย์ นำความรู้มาใช้พัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพ...”

KP.06; 25 ต.ค. 59

3.2 ด้านผู้บริหาร

“...ผู้บริหารหลักสูตรต้องมีทักษะการบริหารจัดการองค์กรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีความ เป็นเป็นมืออาชีพในการบริหาร...”

KP.05; 25 ต.ค. 59

“...ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กรถือว่าเป็นองค์ประกอบอย่าง หนึ่งที่จะทำให้ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารมากขึ้น...”

KP.06; 25 ต.ค. 59

3.3 ด้านคณาจารย์

“...อาจารย์ต้องมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์และในขณะเดียวกันก็ต้องเป็นคนทันสมัย มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ทันกับยุคสมัย...”

KP.05; 25 ต.ค. 59

“...คณาจารย์ในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาจะต้องมี คุณลักษณะของความเป็นครูมีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงาน...”

KP.06; 25 ต.ค. 59

3.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

“...สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คือ ต้องมีระบบดูแล กำกับ ติดตามนักศึกษาอย่างเป็นระบบ เพราะส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่งานประจำและมาศึกษาในช่วงวันหยุด เสาร์อาทิตย์...”

KP.05; 25 ต.ค. 59

“...ในกระบวนการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาต้องมีภาคีเครือข่ายทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ...”

KP.06; 25 ต.ค. 59

4. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

4.1 ด้านกระบวนการบริหาร

“...การบริหารงานภายใต้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ...”

KP.07; 21 พ.ย. 59

“...กระบวนการบริหารหลักสูตรต้องบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้...”

KP.08; 21 พ.ย. 59

4.2 ด้านผู้บริหาร

“...การศึกษาในยุคข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันผู้บริหารต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กรได้จึงจะทันกับการแข่งขันทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ...”

KP.07 ;21 พ.ย. 59

“...คุณลักษณะของผู้บริหารต้องมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารองค์กร ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร พร้อมทั้งจะรับการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น...”

KP.08; 21 พ.ย. 59

4.3 ด้านคณาจารย์

“...คณาจารย์จะต้องได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับคุณลักษณะของความเป็นครู และจิตวิญญาณความรู้ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่คณาจารย์ได้อย่างสมบูรณ์แบบ...”

KP.07; 21 พ.ย. 59

“...คณาจารย์ทุกคนในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษาต้องมีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงานมีความกระตือรือร้นในการสอนใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ต้องมีความเป็นมืออาชีพ...”

KP.08; 21 พ.ย. 59

4.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

“...กระบวนการเรียนการสอนต้องครบทั้งความรู้ทักษะและคุณลักษณะของมหาบัณฑิต เพื่อให้ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง...”

KP.07; 21 พ.ย. 59

“...ในกระบวนการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อให้เป็นมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพ...”

KP.08; 21 พ.ย. 59

5. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

5.1 ด้านกระบวนการบริหาร

“...การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารบริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ทำให้การบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ มีประสิทธิภาพสูงขึ้น...”

KP.09; 26 ก.ย. 59

“...การมีอาคารสถานที่เพียงพอเหมาะสมกับความต้องการและมีสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่เอื้อและสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาย่อมเกิดผลดีทางอ้อมต่อการบริหารจัดการหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา...”

KP.10; 26 ก.ย. 59

5.2 ด้านผู้บริหาร

“...ผู้บริหารหลักสูตรต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีภาวะทางอารมณ์ และต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงจะสามารถแข่งขันเชิงวิชาการในยุคปัจจุบันได้...”

KP.09; 26 ก.ย. 59

“...ผู้บริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพราะในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ค่อนข้างรวดเร็ว...”

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY KP.10; 26 ก.ย. 59

5.3 ด้านคณาจารย์

“...คณาจารย์ต้องมีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงานมีความกระตือรือร้นในการสอนใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ และต้องเป็นมืออาชีพ...”

KP.10; 26 ก.ย. 59

“...การสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก เป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักศึกษาอย่างน้อยต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท เพราะคณาจารย์จะต้องมีความรอบรู้ในองค์ความรู้สาขาวิชาที่สอน...”

KP.10; 26 ก.ย. 59

5.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

“...คณาจารย์ต้องใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทันสมัยในการสอน นอกจากนั้นแล้วจะต้องมีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ง่าย สะดวก รวดเร็วในการศึกษาค้นคว้า...”

KP.09; 26 ก.ย. 59

“...คณาจารย์ทุกคนต้องมีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาการสอนในรายวิชาที่ตนเองสอน ซึ่งถือเป็นหน้าที่หนึ่งของคณาจารย์ทุกคน...”

KP.10; 26 ก.ย. 59

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์ความคิดเห็นดังกล่าว พบสาระสำคัญขององค์ประกอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1. ด้านกระบวนการบริหาร ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้

- 1.1 บุคลากรในสาขามีส่วนร่วมในการบริหาร
- 1.2 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน
- 1.3 มีอาคารสถานที่เพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการ
- 1.4 มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงวิชาการที่เอื้อและสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

1.5 บริหารงานภายใต้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ

1.6 ระบบพัฒนาบุคลากรมีความต่อเนื่อง

1.7 การสร้างสังคมที่เอื้ออาทรต่อความสำเร็จของนักศึกษา

1.8 มีการพัฒนาองค์กรที่ต่อเนื่อง

1.9 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

1.10 บริหารจัดการภายใต้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

1.11 บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

1.12 ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร

2. ด้านผู้บริหารประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้

2.1 มีความหลากหลายของภาวะผู้นำ

2.2 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.3 มีทักษะการบริหารจัดการองค์กร

2.4 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

2.5 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล

2.6 มีความเป็นมืออาชีพในการบริหารองค์กร

2.7 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร

2.8 ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กร

2.9 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กร

3. ด้านคณาจารย์ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้
 - 3.1 มีคุณลักษณะของความเป็นครู
 - 3.2 มีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงาน
 - 3.3 มีจิตวิญญาณของความเป็นครู
 - 3.4 มีความกระตือรือร้นในการสอนใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
 - 3.5 ความเป็นครูมืออาชีพ
 - 3.6 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท
 - 3.7 มีความรอบรู้ในองค์ความรู้สาขาวิชาที่สอน
 - 3.8 มีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความเป็นเอกภาพในองค์กร
 - 3.9 ความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์
 - 3.10 มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู
 - 3.11 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้
 - 4.1 หลักสูตรมีความทันสมัยตบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 4.2 กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นพัฒนาทักษะกระบวนการคิด
 - 4.3 มีระบบดูแล กำกับ ติดตามนักศึกษาอย่างเป็นระบบ
 - 4.4 มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
 - 4.5 มีระบบกำกับ ติดตามกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์
 - 4.6 มีวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักศึกษาด้านการเรียนการสอน
 - 4.7 มีภาคีเครือข่ายทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ
 - 4.8 มีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ๆ มาใช้พัฒนาการสอน
 - 4.9 ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทันสมัยในการสอน
 - 4.10 มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ง่าย สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึง
 - 4.11 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของ

ระยะที่ 2 ผลการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผลการศึกษาขอข่ายการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา ในข้อ 1.1 ความคิดเห็นรวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
ประธานสาขาคณะ คณบดี คณบดี อธิการบดี และอาจารย์ผู้สอนสาขาการบริหารการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 สถาบัน ที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งผู้วิจัยได้
นำผลการศึกษาดังกล่าว มาสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและ
อาจารย์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ ว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญ
มากน้อยเพียงใด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วยคณบดีคณบดีครุศาสตร์ จำนวน 11 คน ประธาน
สาขาบริหารการศึกษา จำนวน 11 คน และอาจารย์สาขาการบริหารการศึกษาแห่งละ 4 คน รวมกลุ่ม
ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 66 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	ระดับความสำคัญ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านกระบวนการบริหาร	4.53	0.43	มากที่สุด
2. ด้านผู้บริหาร	4.55	0.41	มากที่สุด
3. ด้านคณาจารย์	4.54	0.36	มากที่สุด
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.52	0.32	มากที่สุด
รวม	4.54	0.38	มากที่สุด

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

ทุกด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหาร (\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.41) 2) ด้านคณาจารย์ (\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.36) 3) ด้านกระบวนการบริหาร (\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.43) และด้านกระบวนการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.38) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านกระบวนการบริหาร

ตัวบ่งชี้องค์ประกอบการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	ระดับความสำคัญ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. บุคลากรในสาขามีส่วนร่วมในการบริหาร	4.44	0.53	มาก
2. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน	4.50	0.53	มากที่สุด
3. มีอาคารสถานที่เพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการ	4.49	0.53	มาก
4. มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงวิชาการที่เอื้อและสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ	4.63	0.49	มากที่สุด
6. ระบบพัฒนาบุคลากรมีความต่อเนื่อง	4.51	0.53	มากที่สุด
8. มีการพัฒนาองค์กรที่ต่อเนื่อง	4.51	0.50	มากที่สุด
9. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.60	0.49	มากที่สุด
10. บริหารจัดการภายใต้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.56	0.50	มากที่สุด
11. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	4.56	0.50	มากที่สุด
12. ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร	4.68	0.47	มากที่สุด
รวม	4.53	0.43	มากที่สุด

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านกระบวนการบริหาร โดยรวมมีความสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 10 ข้อ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ข้อ 12 ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร (\bar{X} = 4.68, S.D. = 0.47) ข้อ 4 มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงวิชาการที่เอื้อและสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (\bar{X} = 4.63, S.D. = 0.49) และข้อ 9 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านผู้บริหาร

ตัวบ่งชี้องค์ประกอบการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	ระดับความสำคัญ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
ผู้บริหารมีคุณลักษณะ ดังนี้			
1. มีความหลากหลายของภาวะผู้นำ	4.49	0.53	มาก
2. มีภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.56	0.55	มากที่สุด
3. มีทักษะการบริหารจัดการองค์กร	4.49	0.50	มาก
4. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์	4.51	0.53	มากที่สุด
5. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.54	0.56	มากที่สุด
6. มีความเป็นมืออาชีพในการบริหารองค์กร	4.54	0.53	มากที่สุด
7. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร	4.61	0.49	มากที่สุด
8. ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กร	4.60	0.52	มากที่สุด
9. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กร	4.63	0.49	มากที่สุด
รวม	4.55	0.41	มากที่สุด

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านผู้บริหารมีความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ข้อ 9 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กร ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.49) ข้อ 7 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.49) ข้อ 8 ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กร ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านคณาจารย์

ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	ระดับความสำคัญ		แปลผล
	\bar{X}	S.D	
คณาจารย์มีคุณลักษณะ ดังนี้			
1. มีคุณลักษณะของความเป็นครู	4.53	0.53	มากที่สุด
2. มีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงาน	4.49	0.58	มาก
3. มีจิตวิญญาณของความเป็นครู	4.51	0.56	มากที่สุด
4. มีความกระตือรือร้นในการสอนใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.51	0.53	มากที่สุด
5. ความเป็นครูมืออาชีพ	4.63	0.52	มากที่สุด
6. มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท	4.54	0.53	มากที่สุด
7. มีความรอบรู้ในองค์ความรู้สาขาวิชาที่สอน	4.61	0.52	มากที่สุด
8. มีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความเป็นเอกภาพใน องค์กร	4.46	0.53	มาก
9. ความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์	4.54	0.53	มากที่สุด
10. มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.51	0.53	มากที่สุด
11. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน	4.64	0.48	มากที่สุด
รวม	4.54	0.36	มากที่สุด

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านคณาจารย์มีความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ข้อ 11 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.48) ข้อ 5 ความเป็นครูมืออาชีพ ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.52) และข้อ 7 มีความรอบรู้ในองค์ความรู้สาขาวิชาที่สอน ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านกระบวนการเรียน การสอน

ตัวบ่งชี้องค์ประกอบการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	ระดับความสำคัญ		แปลผล
	\bar{X}	S.D	
1. หลักสูตรมีความทันสมัยตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	4.57	0.58	มากที่สุด
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นพัฒนาทักษะกระบวนการคิด	4.54	0.50	มากที่สุด
3. มีระบบดูแล กำกับ ติดตามนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.49	0.50	มาก
4. มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.46	0.50	มาก
5. มีระบบกำกับ ติดตามกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์	4.53	0.50	มากที่สุด
6. มีวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักศึกษาด้านการเรียนการสอน	4.49	0.50	มาก
7. มีภาคีเครือข่ายทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและ ต่างประเทศ	4.46	0.50	มาก
8. มีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ๆ มาใช้พัฒนาการสอน	4.58	0.50	มากที่สุด
9. ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทันสมัยในการสอน	4.60	0.49	มากที่สุด
10. มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ง่าย สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึง	4.53	0.50	มากที่สุด
11. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักศึกษา	4.47	0.50	มาก
รวม	4.52	0.32	มากที่สุด

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีความสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ข้อ 9 ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.49) ข้อ 8 ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทันสมัยในการสอน ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.50) และ ข้อ 1 หลักสูตรมีความทันสมัยตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้จัดลำดับความสำคัญ (Priority) ตามระดับความสำคัญที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 66 คน ได้เสนอแนะไว้ โดยการพิจารณาจากค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นหลัก ซึ่งผลการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้องค์ประกอบรูปแบบใหม่ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 43 ตัวบ่งชี้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านกระบวนการบริหาร มี 12 ตัวบ่งชี้

1. ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร
2. มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงวิชาการที่เอื้อและสนับสนุนต่อ
3. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
4. บริหารงานภายใต้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
5. บริหารจัดการภายใต้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา
6. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
7. ระบบพัฒนาบุคลากรมีความต่อเนื่อง
8. การสร้างสังคมที่เอื้ออาทรต่อความสำเร็จของนักศึกษา
9. มีการพัฒนาองค์กรที่ต่อเนื่อง
10. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน
11. มีอาคารสถานที่เพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการ
12. บุคลากรในสาขามีส่วนร่วมในการบริหาร

องค์ประกอบที่ 2 ด้านผู้บริหาร มี 9 ตัวบ่งชี้

1. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กร
2. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร
3. ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กร
4. มีภาวะผู้นำทางวิชาการ
5. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
6. มีความเป็นมืออาชีพในการบริหารองค์กร
7. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
8. มีทักษะการบริหารจัดการองค์กร
9. มีความหลากหลายของภาวะผู้นำ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคณาจารย์ มี 11 ตัวบ่งชี้

1. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. มีความเป็นครูมืออาชีพ

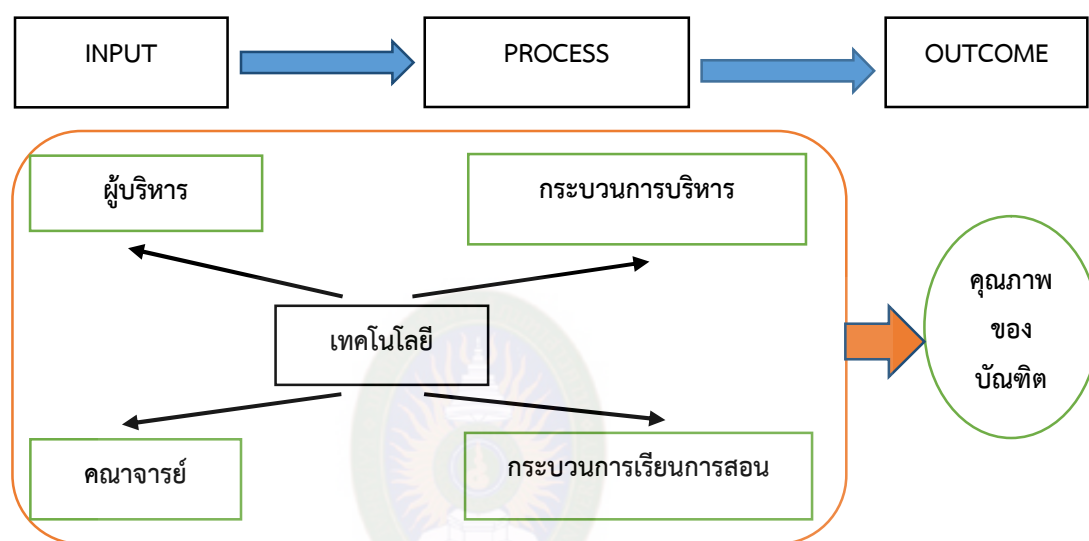
3. มีความรอบรู้ในองค์ความรู้สาขาวิชาที่สอน
4. มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท
5. มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์
6. มีคุณลักษณะของความเป็นครู
7. มีจิตวิญญาณของความเป็นครู
8. มีความกระตือรือร้นในการสอนใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
9. มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู
10. มีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงาน
11. มีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันมีความเป็นเอกภาพในองค์กร

องค์ประกอบที่ 4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน มี 11 ตัวบ่งชี้

1. ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทันสมัยในการสอน
2. มีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ๆ มาใช้พัฒนาการสอน
3. หลักสูตรมีความทันสมัยตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นพัฒนาทักษะกระบวนการคิด
5. มีระบบกำกับ ติดตามกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์
6. มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ง่าย สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึง
7. มีระบบดูแล กำกับ ติดตามนักศึกษาอย่างเป็นระบบ
8. มีวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักศึกษาด้านการเรียนการสอน
9. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้
10. มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
11. มีภาคีเครือข่ายทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ

นอกจากองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 4 องค์ประกอบ ที่นำเสนอมาแล้วข้างต้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลยังได้เสนอแนะองค์ประกอบเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี ซึ่งจะต้องเข้าไปมีส่วนในการขับเคลื่อนองค์ประกอบในการบริหารทั้ง 4 องค์ประกอบ และยังสามารถเสนอแนะให้นำเสนอรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในลักษณะของกระบวนการบริหารจัดการเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าในการบริหาร (INPUT) กระบวนการในการบริหารจัดการ (Process) และผลผลิตที่เกิดจากการบริหารจัดการ (Outcome) เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของกระบวนการนำรูปแบบไปใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างชัดเจน

จากข้อมูลตัวบ่งชี้และองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นร่างแผนผังรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยได้นำแบบประเมิน ๓ พร้อมรูปแบบฯ ที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปให้กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับหลักสูตรการบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน ประกอบด้วยนักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรจำนวน 4 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 4 คน และผู้บริหารในองค์กรที่บัณฑิตทำงาน จำนวน 4 คน ประเมินมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รายละเอียดผลการประเมินดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6

สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวม

รายการประเมินตามมาตรฐาน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านอรรถประโยชน์	4.52	0.51	มากที่สุด
2. ด้านความเป็นไปได้	4.48	0.49	มาก
3. ด้านความเหมาะสม	4.43	0.48	มาก
4. ด้านความถูกต้อง	4.44	0.51	มาก
เฉลี่ย	4.47	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพอยู่ใน ระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านอรรถประโยชน์ ($\bar{X}=4.52$, S.D. = 0.48) มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 3ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}=4.48$, S.D. = 0.49) ด้านความถูกต้อง ($\bar{X}=4.44$, S.D. = 0.51) และด้านความเหมาะสม ($\bar{X}=4.43$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7

สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านอรรถประโยชน์

รายการประเมินตามมาตรฐาน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ผลการบริหารที่ได้จากรูปแบบสามารถช่วยให้เกิดการ พัฒนาด้านการบริหารการศึกษาได้	4.42	0.51	มาก
2. รูปแบบการบริหารมีประโยชน์ต่อหลักสูตรครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	4.67	0.49	มากที่สุด
3. รูปแบบการบริหารสามารถแก้ปัญหาในการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	4.42	0.51	มาก
4. ทุกตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร หลักสูตรเกิดประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตรการบริหาร การศึกษา	4.58	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.52	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่าผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านอรรถประโยชน์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ ข้อ 2 รูปแบบการบริหารมีประโยชน์ต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ($\bar{X}=4.67$, S.D. = 0.49) และข้อ 4 ทุกตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรเกิดประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษา ($\bar{X}=4.58$, S.D. = 0.51) มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ผลการบริหารที่ได้จากรูปแบบสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารการศึกษาได้ ข้อ 3 รูปแบบการบริหารสามารถแก้ปัญหาในการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ($\bar{X}=4.42$, S.D. = 0.51)

ตารางที่ 4.8

สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านความเป็นไปได้

รายการประเมินตามมาตรฐาน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. รูปแบบการบริหารสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง	4.58	0.51	มากที่สุด
2. รูปแบบการบริหารสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์จริงได้	4.42	0.51	มาก
3. รูปแบบการบริหารสามารถนำไปใช้บริหารหลักสูตรสาขา บริหารการศึกษาในทุกสถานการณ์	4.25	0.45	มาก
4. ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร หลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.67	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรายด้าน	4.48	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความเป็นไปได้โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.48$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ ข้อ 4 ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X}=4.67$, S.D. = 0.49) และข้อ 1 รูปแบบการบริหารสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ($\bar{X}=4.58$, S.D. = 0.51) มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 รูปแบบการบริหารสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์จริงได้ ($\bar{X}=4.42$, S.D. = 0.51) และข้อ 3 รูปแบบการบริหารสามารถนำไปใช้บริหารหลักสูตรสาขาบริหารการศึกษาในทุกสถานการณ์ ($\bar{X}=4.25$, S.D. = 0.45)

ตารางที่ 4.9

สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านความเหมาะสม

รายการประเมินตามมาตรฐาน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. รูปแบบการบริหารมีความเหมาะสมในการบริหารตาม องค์ประกอบของการบริหารการศึกษา	4.42	0.51	มาก
2. รูปแบบการบริหารมีความสอดคล้องกับนโยบายของคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	4.33	0.49	มาก
3. รูปแบบการบริหารคำนึงถึงผลกระทบของผู้เกี่ยวข้องจาก การบริหารหลักสูตร	4.17	0.39	มาก
4. รูปแบบการบริหารมีองค์ประกอบที่ครอบคลุมตาม หลักการบริหารการศึกษา	4.67	0.49	มากที่สุด
5. รูปแบบการบริหารมีความเหมาะสมกับสภาพการบริหาร การศึกษาในปัจจุบัน	4.58	0.51	มากที่สุด
6. รูปแบบการบริหารหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพบริบทของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	4.42	0.67	มาก
เฉลี่ยรายด้าน	4.43	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความ เหมาะสม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ ข้อ 4 รูปแบบการบริหารมีองค์ประกอบที่ครอบคลุมตาม หลักการบริหารการศึกษา (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.49) และข้อ 5 รูปแบบการบริหารมีความเหมาะสม กับสภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน (\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.51) มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 รูปแบบการบริหารมีความเหมาะสมในการบริหารตามองค์ประกอบของการบริหาร การศึกษา (\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.51) ข้อ 6 รูปแบบการบริหารหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพบริบทของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.67) ข้อ 2 รูปแบบการบริหารมีความสอดคล้องกับนโยบายของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.49) และข้อ 3 รูปแบบการบริหารคำนึงถึงผลกระทบของผู้เกี่ยวข้องจากการบริหารหลักสูตร (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.39) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10

สรุปผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านความถูกต้อง

รายการประเมินตามมาตรฐาน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. รูปแบบการบริหารหลักสูตรมีองค์ประกอบครอบคลุมตาม หลักการบริหารการศึกษา	4.58	0.51	มากที่สุด
2. ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.42	0.51	มาก
3. กระบวนการได้มาซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร หลักสูตรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.33	0.49	มาก
เฉลี่ยโดยรวม	4.43	0.37	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความถูกต้องโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ข้อ 1 รูปแบบการบริหารหลักสูตรมีองค์ประกอบครอบคลุมตามหลักการบริหารการศึกษา ($\bar{X}=4.58$, S.D. = 0.51) มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\bar{X}=4.42$, S.D. = 0.51) และข้อ 3 กระบวนการได้มาซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหลักสูตรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ($\bar{X}=4.33$, S.D. = 0.49)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านกระบวนการบริหาร 2) ด้านผู้บริหาร 3) ด้านคณาจารย์ 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน

5.1.2 รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 43 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านกระบวนการบริหารมี 12 ตัวบ่งชี้

1. ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร
2. มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงวิชาการที่เอื้อและสนับสนุนต่อ
3. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
4. บริหารงานภายใต้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
5. บริหารจัดการภายใต้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา
6. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
7. ระบบพัฒนาบุคลากรมีความต่อเนื่อง
8. การสร้างสังคมที่เอื้ออาทรต่อความสำเร็จของนักศึกษา
9. มีการพัฒนาองค์กรที่ต่อเนื่อง
10. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน
11. มีอาคารสถานที่เพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการ

12. บุคลากรในสาขามีส่วนร่วมในการบริหาร

องค์ประกอบที่ 2 ด้านผู้บริหารมี 9 ตัวบ่งชี้

1. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กร
2. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร
3. ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กร
4. มีภาวะผู้นำทางวิชาการ
5. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
6. มีความเป็นมืออาชีพในการบริหารองค์กร
7. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
8. มีทักษะการบริหารจัดการองค์กร
9. มีความหลากหลายของภาวะผู้นำ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านคณาจารย์มี 11 ตัวบ่งชี้

1. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ความเป็นครูมืออาชีพ
3. มีความรอบรู้ในองค์ความรู้สาขาวิชาที่สอน
4. มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท
5. ความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์
6. มีคุณลักษณะของความเป็นครู
7. มีจิตวิญญาณของความเป็นครู
8. มีความกระตือรือร้นในการสอนใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
9. มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู
10. มีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงาน
11. มีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันมีความเป็นเอกภาพในองค์กร

องค์ประกอบที่ 4 ด้านกระบวนการเรียนการสอนมี 11 ตัวบ่งชี้

1. ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทันสมัยในการสอน
2. มีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาการสอน
3. หลักสูตรมีความทันสมัยตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นพัฒนาทักษะกระบวนการคิด
5. มีระบบกำกับ ติดตามกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์
6. มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ง่าย สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึง
7. มีระบบดูแล กำกับ ติดตามนักศึกษาอย่างเป็นระบบ

8. มีวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักศึกษาด้านการเรียนการสอน
9. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้
10. มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
11. มีภาคีเครือข่ายทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ

3. ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหาร หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คุณภาพของรูปแบบการบริหาร หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมทุกมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านอรรถประโยชน์, ด้านความถูกต้อง ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.48) และ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 จากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์กรประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านกระบวนการบริหาร 2) ด้านผู้บริหาร 3) ด้านคณาจารย์ 4) ด้านกระบวนการ เรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา เป็นหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทางวิชาการเฉพาะด้านขั้นสูงที่ลุ่มลึก เพื่อ ความเป็นนักวิชาการชั้นสูง ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ นี้สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง จากการค้นคว้าวิจัยและสามารถนำองค์ความรู้นั้นไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ ดังนั้นหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจึงมีลักษณะเฉพาะและ แตกต่างจากหลักสูตรการศึกษาในระดับอื่น โดยเป็นการพัฒนาผู้เรียนและสร้างกำลังคน ที่สอดคล้อง กับความต้องการในการพัฒนาประเทศ ทั้งยังสอดคล้องกับการพัฒนาคน และวุฒิภาวะของผู้เรียนอีก ด้วย (เรณูมาศ มาอ่อน, 2559, น, 170) สอดคล้องกับที่ความมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education) เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิด เพื่อให้ เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ และสร้างสรรค์กำลังคนทั้งวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อการพัฒนา ประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรู้ ความ เข้าใจทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อดำรงชีพได้อย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์แก่ชุมชน สังคม ประเทศชาติโดยส่วนรวม ซึ่งภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการ คือ ด้านการ

จัดการเรียนการสอน ด้านการค้นคว้าวิจัย ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) ความมีอิสรภาพในทางวิชาการ (Academic Freedom) และความทัดเทียมในโอกาสทางการศึกษา (Equal Opportunity) (จารุพรพงศ์ ศรีวัฒน์, 2542, น. 2)

ดังนั้นองค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อบัณฑิต จึง ต้องประกอบด้วยกระบวนการบริหารที่ดีมีผู้บริหารหลักสูตร และคณาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีความเป็นมืออาชีพ และมีกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาให้นักศึกษาเกิดทักษะ กระบวนการคิด มีสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่สำคัญต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ บริหารจัดการ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านจากผลการวิจัยที่กล่าวมานั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สุตาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิตร, 2556, น. 339-340) ที่ได้วิจัยโดยการสังเคราะห์งานวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ผลงานวิจัย ระดับคุณนิพนธ์ ในหัวข้อรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 14 เรื่อง โดยใช้รูปแบบการสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ดีความ และสรุปตาม พบว่า ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วยปัจจัย 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร ปัจจัยด้านครูที่มีประสิทธิภาพ และปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการ สอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers, 1985) ได้เสนอตัวปัจจัยที่สำคัญที่มี อิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งจำแนกออกตามลักษณะได้ 4 ประเภท คือ ลักษณะของ องค์การ ลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากร และลักษณะนโยบายการบริหารและการ ปฏิบัติ สอดคล้องกับ Milton (1981 อ้างถึงใน นงลักษณ์ เรือนทอง, 2550) ได้เสนอองค์ประกอบ การบริหารองค์การที่มีประสิทธิภาพไว้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ลักษณะเฉพาะของบุคลากร (Individual Characteristics) ซึ่งประกอบด้วยความสนใจเจตคติ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความต้องการ ทักษะความชำนาญ 2) ลักษณะของงาน (Characteristics of the job) ประกอบด้วย ความ หลากหลายของงาน ข้อมูลย้อนกลับ รางวัลความชัดเจนของบทบาท 3) ลักษณะสิ่งแวดล้อมของงาน (Characteristics of Work Environment) ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมปัจจุบันและบรรยากาศองค์การ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนงลักษณ์ เรือนทอง (2550, น. 164) วิจัยเรื่อง รูปแบบการ บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล โดยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล และรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่ มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ผู้บริหารและครูเป็นมือ อาชีพ การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน เน้นการเรียนการสอนและมีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

5.2.2 รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 43 ตัวบ่งชี้ และระดับความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านผู้บริหาร ด้านคณาจารย์ด้านกระบวนการบริหาร และด้านกระบวนการเรียนการสอนตามลำดับ ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ผู้บริหาร รองลงมา คือ คณาจารย์ กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการศึกษานั้น “ผู้บริหาร” นับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา คำว่า “ผู้บริหาร” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ตามนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งสิ่งที่นักบริหารการศึกษา และบุคคลทั่วไปมีความคาดหวังต่อการเป็นผู้บริหาร คือ การเป็น “ผู้บริหารมืออาชีพ” นั่นเองทั้งนี้เพราะการบริหารงานในทุกองค์การในยุคปัจจุบัน ต้องการนักบริหารมืออาชีพมาทำหน้าที่ผู้บริหาร จัดการให้ก้าวทันโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากความเจริญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกองค์การ อันเป็นภาวะการณ์ที่ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เพื่อการแข่งขันและความร่วมมือ นักบริหารมืออาชีพเท่านั้นจึงจะสามารถนำองค์การไปสู่ความสำเร็จได้ สอดคล้องกับที่ ดร.สุรรัตน์ ดวงชาทม ให้ความเห็นไว้ว่า “ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหารองค์การทุกองค์การ ไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ หรือเอกชนจึงปรารถนาที่จะให้มี หรือได้มาซึ่งนักบริหารมืออาชีพมาบริหารองค์การ ซึ่งนักบริหารมืออาชีพ คือ ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหาร มีผลงานที่ประสบความสำเร็จจนเป็นหลักประกันถึงความเป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะสูง มีคุณภาพและมีมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับ” ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารอย่างมืออาชีพจำนวนมากพบว่า ผู้บริหารเหล่านั้นจะมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่โดดเด่นในเรื่องต่อไปนี้ คือ มีบุคลิกภาพที่ดี (Personality) มีความรู้ดี (Knowledge) มีวิสัยทัศน์ (Vision) มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) มีภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Chief Change Officer) มีคุณธรรมจริยธรรม (Moral and Ethics) บริหารจัดการดี (Administration and Management) มีความสามารถพิเศษรอบด้าน (Talent) และเป็นผู้นำวิชาชีพ (Professional Leader)

นอกจากนั้นในมุมมองของนักพฤติกรรมศาสตร์ นักบริหารจัดการจะต้องเรียนรู้วิวัฒนาการของการบริหารจัดการทรัพยากรในองค์กร ที่มีการพัฒนาการรูปแบบการบริหารจัดการต่าง ๆ จากมุมมองของการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ มุมมองการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นมนุษย์สัมพันธ์และพฤติกรรมศาสตร์ (Hoy, 1991) ในแง่ที่จะเติมเต็มแนวคิดของมนุษย์สัมพันธ์ในการบริหารงาน ในการพิจารณาถึงผลกระทบของความสัมพันธ์ทางสังคมและโครงสร้างที่เป็นทางการขององค์กร มักจะมีการวิเคราะห์องค์การในรูปแบบของระบบ เช่น ระบบเหตุผล ระบบวางแผน และระบบกำกับ เป็นต้น ซึ่งแต่ละระบบตอบสนองแนวคิดที่ว่า ผู้บริหารมององค์การในแง่ของโครงสร้างอย่างเป็นทางการมากกว่าระบบที่เป็นตัวนำการปฏิบัติ หรือมองทรัพยากรบุคคลสำคัญ และสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (นงลักษณ์ เรือนทอง, 2550, น. 164-165) ได้วิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่าผู้บริหารและครูเป็นครูมืออาชีพ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล สอดคล้องกับโครงร่าง 7-S ของ แมคคินซี (McKinsey 7-S Frameworks) เกี่ยวกับพื้นฐานของปัจจัยความสำเร็จของกลยุทธ์องค์กร ต้องประกอบด้วยทักษะฝีมือผู้นำองค์กร จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยจะต้องเป็นผู้สร้างวิสัยทัศน์ ระดมความคิดของทุกคน และจะต้องให้ความสำคัญกับการควบคุมกลยุทธ์ ผ่านกระบวนการการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กร คือ ระบบการให้รางวัล การจัดโครงสร้างขององค์กรที่สอดคล้องกับเป้าหมายกลยุทธ์ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการควบคุมกลยุทธ์ และการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร เพื่อการสนับสนุนและควบคุม (รุจา รอดเข็ม, 2547, น. 68) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Herzog (1990, p. 2582) และ Shepherd (1990, p. 2227) ทำการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมในปี 1990 พบว่า ภาวะผู้นำและบรรยากาศขององค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนและยังสอดคล้องกับที่ Glickman and et al. (2001, p. 49) ได้สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้วว่ามี 12 ประการ ซึ่งหนึ่งในนั้น คือ ผู้บริหารที่มีความหลากหลายของภาวะผู้นำ

5.2.3 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โดยรวมและทุกมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะในกระบวนการสร้างและพัฒนา รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากบทความ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ มีการสอบถาม และสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน

10 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนล้วนมีคุณสมบัติที่หลากหลาย เช่น ประธานสาขาการบริหาร การศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ผู้สอน สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และอาจารย์ผู้สอน สาขาการบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต และมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพื่อนำมาจัดทำเป็นร่างรูปแบบ และยังผ่านกระบวนการประเมินคุณภาพของตัวบ่งชี้ของ องค์ประกอบแต่ละด้าน จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยตรง ซึ่งประกอบด้วยคณบดี คณะครุศาสตร์ ประธานสาขาการบริหารการศึกษา และอาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบที่มีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

นอกจากนั้นแล้วผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินคุณภาพของรูปแบบ ตามมาตรฐานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ล้วนแล้วเป็นกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการบริหารการศึกษาทั้งสิ้น ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร และผู้บริหารในองค์กรที่บัณฑิตทำงาน ทำให้สามารถตัดสินใจที่จะประเมินออกมาได้ว่ารูปแบบการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมา นั้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ (เพชรินสงค์ ประเสริฐ, 2551, น. 48-49) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน วิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า การประเมินรูปแบบ การบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการทดลองยืนยัน รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม 4 องค์ประกอบ ที่พัฒนาขึ้นมา มีความ เป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุดต่อรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ด้านผู้บริหาร ดังนั้นในกระบวนการสรรหาผู้บริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับคุณสมบัติดังกล่าวด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้

5.3.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านคณาจารย์ คือ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเป็นครูมืออาชีพ และมีความรอบรู้ในองค์ความรู้สาขาวิชาที่สอน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรสนับสนุน ส่งเสริมในการพัฒนาคณาจารย์เพื่อให้ความรู้และเกิดทักษะในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

5.3.1.3 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดขององค์ประกอบรูปแบบการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กร การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร ดังนั้นคณะครุศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารจัดการ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนเกิดทักษะในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรวิจัยและพิจารณาเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปทดลองใช้จริง

5.3.2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.3.2.3 ควรวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ทฤษฎีฐานราก เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แตกต่างกันออกไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์. (2542). *ห้องสมุดมหาวิทยาลัย*. เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- ชาย โปธิสิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งฯ.
- ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2550). *การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา*. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- เบญจพร แก้วมีศรี. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคูณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหาร วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ปิตินัย ตันปิติ. (2547). *การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กุลวณิชย์. (2540). *การสร้างบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑา วิญญูโสภิต. (2547). *การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2546). *การนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พูลสุข หิงคานนท์. (2540). *การพัฒนารูปแบบการจัดการองค์การของวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ กิรีติบุตร. (2529). *การประเมินประสิทธิผลองค์การ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รัตนา สิงห์กุล. (2555). *รูปแบบการสอน*. สืบค้นจาก http://sps.lpru.ac.th/script/show_article.pl?mag_id=11&group_id=50&article_id=910.

- รุจา รอดเข็ม. (2547). *การพัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์กรของวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขประยุกต์ตามแนวทางการประเมินองค์กรแบบสมดุล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชเนย์ เขาว์ดำรง. (2542). *รูปแบบการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2546). *โมเดลเชิงสาเหตุ : การสร้างและการวิเคราะห์ (รวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย เล่ม1)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2537). *การพัฒนาแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). *ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสรี ชัดแฉ้ม. (2538). *แบบจำลอง*. กรุงเทพฯ: อักษรการพิมพ์.
- สวัสดิ์ สุคนธรังสี. (2520). *โมเดลการวิจัย: กรณีตัวอย่างทางการบริหาร. พัฒนบริหารศาสตร์*, 17, 206.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. (2547). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตไกล*. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้ง.
- สุภาวี่ อวาสกุลสุทธิ. (2552). *รูปแบบการพัฒนาคูณลักษณะภาวะผู้นำของหัวหน้างานการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิพงษ์ ยงค์กมล. (2543). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนน อมรวรวัฒน์. (2545). *รายงานผลการดำเนินโครงการนาร่องระดับชาติ เรื่อง การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนาร่อง : รูปแบบที่คัดสรร*. กรุงเทพฯ: เอสพีเคเปเปอร์แอนฟอรั่ม.
- อรุณ รักธรรม. (2523). *การพัฒนาองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อำนวยการวิทย์ ชูวงศ์. (2552). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วี.เจ.พรินต์ติ้ง.
- Bennis, W.G. (1971). *The Concept of Organizational Health In Changing Organizational*. New York: McGraw-Hill.

- Bertalanffy, L.V. (1968). *General System Theory: Foundations, Development, Applications*. New York: George Braziller.
- Cameron, K.S., and Whetten, D.A. (1996). Organizational Effectiveness and Quality: The Second Generation. *Higher Education Handbook of Theory and Research*, 11, 265-306.
- Daft, R. L. (1992). *Organization Theory and Design*. Singapore: Info Access.
- Drucker and Peter. (1988). The coming of the New Organization. *January-February*, (3), 45-53.
- Day, M. D. and Eisner, E. W. (2004). *Handbook of Research and Policy in Art Education*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Dell' Olio, J. M. And Donk, T. (2007). *Models of Teaching: Connecting Student Learning With Standards*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Deming, W.E. (1986). *Out of Crisis*. Cambridge :Massachusetts Institute of Technology, Center for Advanced Engineering.
- Grisay, A. & Mahlck, L. (1991). *The Quality of Education in Developing Countries: A Review of Some Research Studies and Policy Documents*. Paris: International Institute for Educational Planning's Print shop.
- Keeves, J. P. (1997). *Educational Research, Methodology and Measurement: An International Handbook* (2nd ed.). New York: Pergamon.
- Keeves, J. P. (1988). *Model and Model Building Education Research Methodology and Measurement: An International Handbook*. Oxford: Pergamon.
- Ouchi, W. (1981). *Theory Z*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Parsons, T. (1964). *Structure and Process in Modern Societies*. New York: Free Press.
- Peters, T.J., and Waterman, R. H., Jr. (1982). *In search of Excellence*. New York: Harper & Row.
- Robbins, S.P. (1991). *Organization Theory Structure, Design, and Applications* (3rd ed.). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall International Inc.
- Robson, M. & Matthews, R.M. (1995). *Quality in Education: Some Issues for Schools and Their Community*. Bangkok: UNESCO Principal Regional Office for Asia and The Pacific.

- Smith, R. M. And others. (1980). *Management : Making Organizations Perform*. New York: Macinillan.
- Steers, R.M., Ungson, Gerado R., and Mowdy, Richard t. (1985). *Managing Effective Organization: An Introduction*. Boston: Kent Publishing Company.
- Stoner, J. A. F. And Wankel, C. (1986). *Management*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Stuffle beam, D.L., Madaus, G. F. And Scriven, M.S. (2000). *Evaluation Model : Viewpoints on Education and Human Services Evaluation*. Norwell, MA : Kluwer Academic.
- UNESCO. (1991). *Qualitative Aspects of Educational Planning*. Paris: United Nations.
- Willer, D. (1968). *Scientific Sociology: Theory and Method*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ โดยการสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารคณะครุศาสตร์ทำให้เกิดความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลในการบริหาร แบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการและเติมคำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารคณะครุศาสตร์ทำให้เกิดความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลในการบริหาร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อเสนอแนะต่อการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มเติม

2. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม และเก็บข้อมูลที่ได้เป็นความลับ จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อและตรงกับความคิดเห็นที่เป็นจริงมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อค้นหาคำตอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

ขอขอบคุณในความร่วมมือของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

(นายอภิมุข วาริรักษ์)

นิสิตปริญญาเอก สาขา การบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ ที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. ตำแหน่ง

- คณบดีคณะครุศาสตร์
 ประธานสาขาการบริหารการศึกษา
 อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

- น้อยกว่า 5 ปี
 5 – 10 ปี
 11 – 15 ปี
 16 – 20 ปี
 มากกว่า 20 ปี

4. ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

5. ตำแหน่งทางวิชาการ

- ไม่มี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 รองศาสตราจารย์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้รูปแบบการบริหารหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความข้างล่างต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น ที่มีต่อความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการบริหาร คณะครุศาสตร์ทำให้เกิดความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลในการบริหาร โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- ให้ 5 คะแนน หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรฯ มากที่สุด
 ให้ 4 คะแนน หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรฯ มาก
 ให้ 3 คะแนน หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรฯ ปานกลาง
 ให้ 2 คะแนน หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรฯ น้อย
 ให้ 1 คะแนน หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรฯ น้อยที่สุด

องค์ประกอบ / ตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านกระบวนการบริหาร					
1. บุคลากรในสาขามีส่วนร่วมในการบริหาร					
2. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และความคาดหวังร่วมกัน ที่ชัดเจน					
3. มีอาคารสถานที่เพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการ					
4. มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงวิชาการที่เอื้อและสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ					
5. บริหารงานภายใต้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ					
6. ระบบพัฒนาบุคลากรมีความต่อเนื่อง					
7. การสร้างสังคมที่เอื้ออาทรต่อความสำเร็จของนักศึกษา					
8. มีการพัฒนาองค์กรที่ต่อเนื่อง					
9. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้					
10. บริหารจัดการภายใต้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา					
11. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล					
12. ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร					

องค์ประกอบ / ตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น
------------------------	------------------

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านผู้บริหาร					
1. มีความหลากหลายของภาวะผู้นำ					
2. มีภาวะผู้นำทางวิชาการ					
3. มีทักษะการบริหารจัดการองค์กร					
4. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์					
5. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล					
6. มีความเป็นมืออาชีพในการบริหารองค์กร					
7. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร					
8. ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กร					
9. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารองค์กร					
ด้านคณาจารย์					
1. มีคุณลักษณะของความเป็นครู					
2. มีความทุ่มเท และเสียสละในการทำงาน					
3. มีจิตวิญญาณของความเป็นครู					
4. มีความกระตือรือร้นในการสอนใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
5. ความเป็นครูมืออาชีพ					
6. มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท					
7. มีความรอบรู้ในองค์ความรู้สาขาวิชาที่สอน					
8. มีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเป็นเอกภาพในองค์กร					
9. ความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์					
10. มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู					
11. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

องค์ประกอบ / ตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านกระบวนการเรียนการสอน					
1. หลักสูตรมีความทันสมัยตบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21					
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นพัฒนาทักษะกระบวนการคิด					
3. มีระบบดูแล กำกับ ติดตามนักศึกษาอย่างเป็นระบบ					
4. มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
5. มีระบบกำกับ ติดตามกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์					
6. มีวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อกนักศึกษาด้านการเรียนการสอน					
7. มีภาคีเครือข่ายทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ					
8. มีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ๆ มาใช้พัฒนาการสอน					
9. ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทันสมัยในการสอน					
10. มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ง่าย สะดวก รวดเร็วในการเข้าถึง					
11. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. ด้านกระบวนการบริหาร

.....

.....

.....

.....

2. ด้านผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

3. ด้านคณาจารย์

.....

.....

.....

4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ คุณครูทุกท่านที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามครบถ้วน สมบูรณ์ทุกข้อทุกตอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้สัมภาษณ์ นายอภิมุข วาริรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชา การบริหารจัดการการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วัตถุประสงค์การสัมภาษณ์

1. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อองค์ประกอบหลักการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อตัวบ่งชี้ย่อยขององค์ประกอบตามรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ต่อรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นรายการสัมภาษณ์

1. องค์กรประกอบหลักการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างต่อองค์ประกอบหลักของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อไปนี้)

1.1 ด้านกระบวนการบริหาร

.....

.....

.....

.....

1.2 ด้านผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

1.3 ด้านคณาจารย์

.....

.....

.....

.....

1.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

2. ตัวบ่งชี้ย่อยของแต่ละองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

(ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างต่อตัวบ่งชี้ย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลักของรูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อไปนี้)

1. ด้านกระบวนการบริหาร

- 1.1 การมีส่วนร่วม
- 1.2 อาคารสถานที่
- 1.3 บรรยากาศองค์กร
- 1.4 นโยบายการบริหาร
- 1.5 การพัฒนาบุคลากร

.....

.....

.....

.....

2. ด้านผู้บริหาร

- 2.1 ภาวะผู้นำ
- 2.2 ทักษะการบริหาร
- 2.3 นโยบายการบริหาร

.....

.....

.....

.....

3. ด้านคณาจารย์

- 3.1 คุณลักษณะของบุคลากร
- 3.2 คุณวุฒิของบุคลากร
- 3.3 คุณภาพของบุคลากร

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร. ๑๖๗

ที่ บศ. ว ๑๑๕ /๒๕๕๘ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน รศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลดิษฐ์พร

ด้วย นายอภิมุข วารีรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๙๑๐๒๐๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร. ๑๖๗

ที่ บศ. ว ๑๑๕ /๒๕๕๘ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน ผศ.ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ

ด้วย นายอภิมุข วารีรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๙๒๑๐๒๐๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร. ๑๖๗

ที่ บศ. ว ๑๑๕ /๒๕๕๘

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน ว่าที่ รท.ผศ.ดร.อรุณ ชูกระเดื่อง

ด้วย นายอภิมุข วารีรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๙๒๑๐๒๐๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๘๘๖

มหาวิทยาลัย

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สุภาพ ไชยทอง

ด้วย นายอภิมุข วาริรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๙๒๑๐๒๐๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบ
การศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๘๘๖

สารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สมชาติ สุกใส

ด้วย นายอภิมุข วารีรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๙๒๑๐๒๐๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)
รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๘๘๖

การศ

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สมชาติ สุขใส

ด้วย นายอภิมุข วาริรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๙๒๑๐๒๐๐๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๕๕๔๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ. เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ระยะที่ ๑

เรียน

ด้วย อภิมุข วาริรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๙๒๑๐๒๐๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวิภา)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๑

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๕๕๔๘

มหาวิทยาลัย

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ระยะที่ ๒

เรียน

ด้วย อภิมุข วาริรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๙๒๑๐๒๐๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร คือ คณบดีคณะครุศาสตร์ จำนวน ๑๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๗

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๕๕๔๘

มหาวิท

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑
๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ระยะที่ ๓
เรียน

ด้วย อภิมุข วาริรักษ์ รหัสประจำตัว ๕๔๔๒๑๐๒๐๑๑๗ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร คือ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการบริหารการศึกษา จำนวน ๑๒ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ โทรศัพท์ ๐ -๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๑๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ระยะที่ 1

ได้แก่ ผู้ทรงคุณด้านการบริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ประธานสาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน
 - 1) ผศ.ดร.ยุวธิดา ซาปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 - 2) ดร.สุชาติ บางวิเศษ ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน
 - 1 ผศ.ดร.สุรวาท ทองบุคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 - 2) ดร.ธนวัฒน์ บุตรทองทิมรองคณบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
3. อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน
 - 1) รองศาสตราจารย์สมชาย วงศ์เกษมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 - 2) ดร.กระพัน ศรีงามคณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
4. อาจารย์ผู้สอน สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน
 - 1) อาจารย์อภิสิทธิ์ สมศรีสุขอาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชาการบริหารและการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
 - 2) อาจารย์ดร.ศรีเพ็ญ พลเดชอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
5. อาจารย์ผู้สอนสาขาการบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต และมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 2 คน
 - 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา นาแพงหมื่นอาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชาการบริหารและการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
 - 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์นาภรณ์ นันที อาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ระยะที่ 3

ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการบริหารการศึกษา จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตร จำนวน 4 คน

1) นายณัฐวุฒิ ศรีสนิท กำลังศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

2) นาย สมจิต ชูศรีวาท กำลังศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3) นางสาวนิศากร กองอุดม กำลังศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4) นางระพีพร ภูแล่นดี กำลังศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 4 คน

1) นางสาวละออง ทินบุตร สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) นายไกรศร เจียมทอง สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3) นางจันทิพย์ ลีชะวนิช สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

4) นางสุภาพร สิทธิจันทร์ สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้บริหารในองค์กรที่บัณฑิตทำงาน จำนวน 4 คน

1) ดร.โกวิท วชิรินทรางกูร ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2) นางจันทร์ทิพย์ วิยะวนิช ผู้จัดการโรงเรียน ช.วิทยา จังหวัดร้อยเอ็ด

3) ดร.นุกูล กุดแกลง ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4) ดร.วิโรจน์ ค้อไผ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนกุโดนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ภาคผนวก ง

ภาพกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ ง.1 สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ สมเจตน์ ภูศรี อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาพที่ ง.2 สัมภาษณ์ ดร.กระพัน ศรีงาม คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาพที่ ง.3 เก็บรวบรวมข้อมูลกับ ดร.โกวิทย์ วิชรินทร์ทรงกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาพที่ ง.4 เก็บรวบรวมข้อมูลกับ ดร.โกวิทย์ วิชรินทร์ทรงกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้บริหารในองค์กรที่บัณฑิตทำงานช่วยประเมินรูปแบบฯ

ภาพที่ ง.5 สัมภาษณ์ ดร.ชนวัฒน์ บุตรทองทิม รองคณบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ภาพที่ ง.6 รวบรวมข้อมูลกับ นางจันทร์ทิพย์ ลียะวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ช.วิทยา ผู้บริหารในองค์กรที่บัณฑิตทำงานช่วยประเมินรูปแบบฯ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายอภิมุข วารีรักษ์
เกิดเมื่อ	7 มิถุนายน พ.ศ.2511
สถานที่เกิด	จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4/1 ถนน ประชาธรรมรักษ์ ตำบล ในเมือง อำเภอ เมือง จังหวัด ร้อยเอ็ด 45000
ตำแหน่ง	เจ้าของกิจการ
สถานที่ทำงาน	Smart Brain Laos PDR
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาสัตวศาสตร์
พ.ศ. 2545	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาวิชาการจัดการ
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY